

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA

Dobrovolnictví v hospici

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: Lenka Wegerová

Vedoucí práce: Mgr. Lenka Motlová

Datum odevzdání práce : 16. 8. 2010

Abstrakt

V bakalářské práci je rozpracováno téma „Dobrovolnictví v hospici“.

V současné době se stále častěji setkáváme s dobrovolníky a s dobrovolnictvím. Dobrovolnictví je nesmírně důležité v oblasti zdravotně sociální péče, jelikož lidem, kteří se s dobrovolníky setkávají, pomáhá překonat těžké životní situace. Je velmi důležité, aby i lidé, kteří jsou těžce nemocní, měli pocit smysluplnosti, věděli, že jsou potřební, že o ně má někdo zájem. U těžce nemocných a umírajících je důležité, aby byla zachována kvalita života. Jednou z možností, jak toho dosáhnout, jsou dobrovolníci v hospici a jejich individuální přístup ke každému klientovi. Také vhodně zvolené činnosti, které spolu dobrovolník a klient vykonávají, zajišťují, aby se klienti necítili sami, měli pocit užitečnosti.

Hlavním cílem práce je popsat dobrovolnictví, dobrovolnickou činnost, motivaci a náplň činnosti dobrovolníka v hospici. Dílčím cílem je zmapovat přínos dobrovolnictví v hospici z pohledu pracovníků a klientů. Bylo využito kvalitativního výzkumu a to metoda dotazování, technika polořízeného rozhovoru. Rozhovory byly prováděny s 15 pracovníky hospice a s 6 klienty hospice. Tento výzkum byl realizován v Hospici sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích.

Domnívám se, že cíle bakalářské práce „Dobrovolnictví v hospici“, byly splněny. Výzkum ukázal, že dobrovolníci v hospici jsou velkým přínosem jak pro klienty hospice, tak pro pracovníky hospice. Z výzkumu vyplynulo, že klienti jsou rádi, když je dobrovolníci navštěvují. Dobrovolníci jim pomáhají zapomenout na svá trápení, krátí klientům dlouhou chvíli. Klienti tak mají pocit smysluplnosti a také toho, že jsou stále pro někoho důležití. Pracovníci v Hospici sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích vidí v dobrovolnictví velký přínos. Jsou rádi, že dobrovolníci navštěvují klienty, jelikož se jim věnují a pozitivně ovlivňují klientovu náladu. Díky dobrovolníkům se pracovníci mohou věnovat, vzhledem k velkému množství práce, i jiným klientům.

Bakalářskou práci bude možno použít k rozšíření informovanosti o dobrovolnictví v hospici. Může být také využita jako zpětná vazba pro dané zařízení.

Abstract

The bachelor thesis deals with a theme of „Volunteering in a hospice“.

Currently we much more often meet volunteers and a volunteering. The volunteering is extremely important in the area of the health care, as people meet the volunteers and they can help them to overcome difficult life situations. It is very important even for the people who are seriously ill to feel a sense of their own meaning and they should know that they are needed and somebody cares for them. At people seriously ill or dying it is very important to maintain their quality of life.

One way how to achieve it, is a presence of the volunteers in a hospice and their individual approach to each client. Suitably chosen activities, which the volunteer and the client perform together, also ensure that the clients do not feel alone and they feel useful.

The main objective of the thesis is to describe the volunteering, volunteers' activities, their motivation and contents of the volunteer's activity in the hospice. A partial goal is to map benefits of the volunteering in the hospice in terms of staff and clients. I used a qualitative research, an interrogation method with a technique of a semi-controlled interview. The interviews were conducted with 15 hospice workers and with its 6 clients. This research was performed in the Hospice of St. Jan N. Neumann in Prachatice.

I believe that the objectives of the bachelor thesis “Volunteering in a hospice” were met. The research showed that the hospice volunteers are a great asset for the hospice clients and the staff. It also showed that the clients are very happy when the volunteers visit them. The volunteers help them to forget their misery, they reduce their feeling of boredom, the clients feel a sense of their own meaning and that they are still important for someone. The workers of the Hospice of St. Jan N. Neumann in Prachatice see the great benefits of the volunteering. They are very glad that the volunteers visit their clients, because they attend to them and positively influence the client's mood. Thanks to the volunteers the staff can care, due to the large amount of work, for other clients as well.

The bachelor thesis can be used to expand an awareness of the volunteering in hospices. It also can be used as a feedback for the given establishment.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou prací na téma Dobrovolnictví v hospici, vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě/ v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zdravotně sociální fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdání textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnání textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 16. srpna 2010

.....

Podpis studenta

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala Mgr. Lence Motlové za vstřícný přístup, cenné rady, připomínky a za čas, který mi věnovala.

OBSAH

ÚVOD	8
1. SOUČASNÝ STAV	9
1.1 Dobrovolnictví a dobrovolnická činnost	9
1.1.1. Historie.....	9
1.1.2. Kdo je Dobrovolník	11
1.1.3. Terminologie v dobrovolnictví	12
1.1.4. Typy dobrovolné činnosti	13
1.1.5. Charakteristické oblasti dobrovolnictví	15
1.1.6. Motivace dobrovolníků.....	16
1.1.7. Postoje k dobrovolnictví	18
1.1.8. Vlastní práce s dobrovolníky	18
1.1.9. Legislativa v dobrovolnictví	20
1.2. Hospice a paliativní péče	21
1.2.1. Historie hospicové péče	21
1.2.2. Paliativní péče.....	23
1.2.3. Hospicová péče	24
1.2.4. Formy hospicové péče	25
1.2.5. Personál v hospici	28
1.2.6. Dobrovolníci a jejich náplň činnosti v hospicové péči	29
1.2.7. Klienti hospicové péče.....	31
1.2.8. Současný stav hospicové péče v České republice	31

1.2.9.	Legislativa hospicové péče v České republice	31
2.	CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY.....	32
2.1.	Cíle práce	32
3.	METODIKA.....	34
3.1.	Metody a techniky sběru dat.....	34
3.2.	Charakteristika zkoumaného souboru.....	36
3.3.	Realizace výzkumu	36
4.	VÝSLEDKY	38
4.1	Výsledky polořízeného rozhovoru s pracovníky hospice, polořízený rozhovor s respondentem č. 9 je s koordinátorkou dobrovolníků.	38
4.2.	Výsledky polořízeného rozhovoru s klienty hospice	80
5.	DISKUZE	99
6.	ZÁVĚR	107
7.	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	109
8.	KLÍČOVÁ SLOVA.....	114
9.	PŘÍLOHY	115

ÚVOD

Dobrovolnictví nás provází od nepaměti jako jedna z důležitých občanských čtností. Každý z nás se jistě s nějakým druhem dobrovolnictví setkal. V současné době dochází k neustálému rozvoji dobrovolnictví a to zejména v oblasti zdravotně sociální. Dobrovolnictví je nesmírně důležité, jelikož klientům, kteří se setkávají s dobrovolníky, pomáhá překonat těžké životní situace.

Mnozí z nás nazývají lidi, kteří se v dnešní společnosti snaží pomáhat druhým, blázny. Lidé jsou často překvapeni, že v době, kdy každý kouká jen na svůj prospěch, existují ještě lidé, kteří se snaží pomoci ostatním a to bez nároku na odměnu. Myslím, že je velmi důležité rozšířit myšlenku dobrovolnictví mezi českou laickou veřejnost, aby tyto nesmyslné předsudky byly vyvráceny.

Ti, kteří se každý den setkávají s umírajícími, s bolestmi a s utrpením, dokáží dobrovolníky v hospici ocenit. Dobrovolníci, kteří se rozhodli vykonávat dobrovolnickou činnost právě v hospici, jsou podle mého názoru, nesmírně silní a stateční lidé. Dobrovolnická činnost v hospici je velmi náročná a to hlavně psychicky. Tato činnost však přináší dobrovolníkům osobní růst, zkušenosti a i jiný pohled na svět. Když dobrovolníci vidí, že dokázali klienta rozveselit, povzbudit, dodat mu odvalu, je to pro ně ta nejlepší zpětná vazba.

Já jsem se poprvé setkala s dobrovolnickou činností na střední škole, kdy jsem jezdila jako dobrovolník na dětské tábory. Byla to pro mě obrovská zkušenost, která mě velmi obohatila. Velmi mě zajímalo, jak dobrovolnictví funguje právě v hospici. Když jsem se před lidmi v mém okolí zmínila o dobrovolnictví v hospici, mnozí se podivovali, jak někdo může trávit čas s nevléčitelně nemocnými či umírajícími. Jejich argumenty zněly, že už to pro tak těžce nemocné nemůže mít žádný smysl či přínos. Toto mě přimělo k tomu, abych se o téma dobrovolnictví v hospici zajímala více a jejich argumenty tak mohla vyvrátit.

Cílem práce je popsat dobrovolnictví, dobrovolnickou činnost, motivaci a náplň činnosti dobrovolníka v hospici. Dílčím cílem je zmapovat přínos dobrovolnictví v Hospici sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích a to z pohledu pracovníků a klientů.

1. Současný stav

1.1 Dobrovolnictví a dobrovolnická činnost

Dobrovolnictví provází člověka od nepaměti jako jedna z důležitých občanských čtností. Dobrovolníkem byl alespoň jednou v životě každý z nás. Každý z nás jistě rád pomůže svým blízkým, sousedům, kamarádům. Ne nadarmo se říká „Jednou pomohu já tobě, jindy ty mě“. Celá společnost je postavena na základě pomoci a solidárnosti (8).

Dobrovolnictví je svobodně zvolená činnost, která je konána ve prospěch druhých bez nároku na odměnu. Dobrovolník je člověk, který poskytuje svůj čas, svoji energii, dovednosti a vědomosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti bez nároku na finanční odměnu (8).

V současné době se dobrovolnictví neustále vyvíjí a je velmi důležité v oblasti zdravotně sociální péče, jelikož klientům, kteří se s dobrovolníky setkávají, pomáhá překonat těžké životní situace (30).

1.1.1. Historie

Dobrovolnictví zahrnuje nejen činnost na místní a národní úrovni, ale také mezistátní a mezinárodní programy. Z hlediska historie rozlišujeme – dobrovolnictví v USA a dobrovolnictví v Evropě (37).

1.1.1.1. Dobrovolnictví v USA

Největší rozmach organizované dobrovolnictví zaznamenalo v posledních třiceti letech. V Americe se dobrovolníci angažovali nejen v církevních, ale i jiných spolcích, jak tomu bylo od středověku v Evropě, ale tradice dobrovolnictví se zde rozšířila natolik, že velká část obyvatel Spojených států a Kanady cítí potřebu dělat něco pro druhé, i přesto, že nejsou napojeni na nějakou konkrétní organizaci. Posláním těchto center je zejména propagace a podpora dobrovolnictví, vlastní dobrovolnické programy a jejich realizace. Důležitý je i dobrovolnický management, profesionalita (37).

1.1.1.2. Dobrovolnictví v Evropě

Evropský model dobrovolnictví se odvíjí od práce církevních charitativních organizací a rozvoje spolkových hnutí v době průmyslové výroby. V evropských zemích existují velké rozdíly ve fungování a počtu těchto center. Velká Británie patří mezi země, které mají dlouholetou tradici dobrovolnictví. Vzájemná pomoc občanů a charitativní činnost patří k tradičnímu anglickému stylu života (37).

1.1.1.3. Dobrovolnictví v České republice

Počátky dobrovolnictví můžeme pozorovat s nástupem raného kapitalismu a tudíž i společenských změn, které toto období provázely. Různé spolky a instituce se zasloužily o rozvoj dobrovolnictví. Tuto činnost však nelze považovat za dobrovolnou. Byla to činnost duchovních. Jejich hlavní činností byla péče o dobra pozemská nebo byla tato charitativní činnost jakýmsi předstupněm duchovní pastorační. V 19. století vznikala řada vlasteneckých spolků, které se zaměřovaly na podporu národního vědomí, umění, vědy, kultury a vzdělání. Být členem některého z těchto spolků bylo pokládáno za čest a vlasteneckou povinnost. Po vzniku samostatného Československa se dobročinnost ještě více rozvíjela. Prezident Masaryk podporoval mnoho mládežnických organizací, např. YMCA, kde usiloval o vytvoření nové sebevědomé generace První republiky. Národnostní akcent se však stal některým organizacím za německé okupace osudným. Mnoho z nich bylo zrušeno, jiné byly přetvořeny do obrazu, který vyhovoval protektorátní správě. Po válce se čilý spolkový a občanský život podařilo obnovit. Převzetí moci komunisty však znamenalo konec dobrovolných a zájmových organizací. Všechny oblasti dobrovolné činnosti podléhaly kontrole komunistické straně. Dobrovolná činnost, která přispívá k rozvoji demokratické společnosti a zvyšování účasti občanů na správě věcí veřejných, byla využita k budování socialismu prostřednictvím ideologie dobrovolné činnosti, „povinně dobrovolných“ akcí a kontroly provozování nezávislých aktivit. Dobrovolnictví získalo punc něčeho vnucovaného,

něčemu, čemu je třeba se vyhnout. Tato myšlenka zůstává v povědomí mnoha českých občanů dodnes. Teprve po roce 1989 dochází k obnově demokracie v plné šíři a začíná prudký rozvoj nezávislých sdružení např. v oblastech lidských práv, humanitární činnosti, sociální oblasti, ekologie atd. I přesto, že je veřejnost velmi často skeptická vůči dobrovolné činnosti a velká část populace říká, že by nikdy nic něco podobného nečinila, je možné pozorovat i pozitivní tendence, které přibližují Českou republiku civilizovanému světu (30).

Od roku 1990 se začíná psát nová kapitola občanských aktivit, kdy tehdejší Federální shromáždění přijalo zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, dále pak zákon č. 308/91 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností, zákon č. 248/95 Sb., o obecně prospěšných společnostech, zákon č. 227/97 Sb., o nadacích a nadačních fondech a v neposlední řadě zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické činnosti. Velmi důležitým rokem pro dobrovolnictví byl rok 2001, který byl vyhlášen Mezinárodním rokem dobrovolníků, ve kterém se začalo pracovat na právní úpravě dobrovolnictví, na dobrovolné programy byly vypsány granty a bylo připraveno mnoho aktivit přibližujících dobrovolnictví veřejnosti (37).

1.1.2. Kdo je Dobrovolník

Dobrovolník je podle Tošnera a Sozanské člověk, který poskytuje svůj čas, svoji energii, dovednosti a vědomosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti bez nároku na finanční odměnu (37).

Dobrovolníkem může být každý, kdo je ochoten věnovat svůj čas a kompetence. Dobrovolníci by však měli mít určité vlastnosti, které mu v jeho činnosti pomohou. Jedná se o flexibilitu, odpovědnost, toleranci, otevřenost, spolehlivost a vnímavost (33).

Dobrovolník je zcela normální člověk, který má vyvinutý cit pro potřeby okolí. Je to člověk, který neváhá udělat důležitý krok a zapojit se tak do činnosti, která je třeba nedostatečně zajišťována státními institucemi. Je to někdo, kdo neváhá obětovat svůj volný čas pro vyplnění prázdného času druhých (22).

Dobrovolníkem může být podle zákona o dobrovolnické službě fyzická osoba

starší 15 let, pokud bude dobrovolnická činnost vykonávána na území České republiky, pokud by fyzická osoba vykonávala dobrovolnickou službu v zahraničí, musí být tato fyzická osoba starší 18 let (42).

1.1.3. Terminologie v dobrovolnictví

Terminologie v dobrovolnictví není stále ujasněna, proto uvedu ty, které se běžně používají a které s dobrovolnictvím souvisejí.

Dobrovolník, jak už bylo řečeno, je člověk, který bez nároku na finanční ohodnocení poskytuje svůj čas, vědomosti, energii a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti (37).

Dobročinnost (filantropie) je definována jako „dobročinnost, lidumilnost, pomoc sociálně slabým“. Je považována za jednu z občanských ctností. Dobročinnost dělíme na dvě formy, a to na dobrovolnictví a dárcovství (37).

Dobrovolnictví je složitý pojem. Pokud je dobrovolná činnost zaměřena na rodinu, příbuzenstvo a sousedy, můžeme použít termín **občanská výpomoc** nebo **sousedská výpomoc**. Jako **dobrovolnictví vzájemně prospěšné** můžeme označit dobrovolnou činnost, která probíhá v rámci komunity vytvořené v obci, sportovního klubu apod. Mezi sousedskou výpomocí a vzájemně prospěšným dobrovolnictvím jsou hranice neostré. Oba typy dobrovolné pomoci se vyznačují spontánností a neočekáváním finančního ohodnocení (11).

Veřejně prospěšné dobrovolnictví je takové dobrovolnictví, na němž staví neziskové organizace a ti, kteří organizují dobrovolnická centra. Toto dobrovolnictví má mnoho podobných rysů jako občanská výpomoc. Místem uplatnění pro veřejně prospěšné dobrovolnictví jsou nestátní neziskové organizace, které se snaží získat dobrovolníky z řad veřejnosti, ať už na jednorázové akce nebo dlouhodobou dobrovolnou spolupráci (37).

Dárcovství je pojem, který se týká peněžitých či nepeněžitých darů určených přímo potřebným občanům nebo na veřejně prospěšné účely prostřednictvím sbírek, nadačních fondů a nadací (37).

Je to jednoduchá pasivní forma, jak uspokojit své vlastní svědomí a zároveň vložit peníze na dobrý účel. Věnovat svoji energii a svůj čas jako dobrovolník už vyžaduje větší odhodlání a nadšení (11).

Dobrovolnická činnost je představena jako aktivity spojené s organizací dobrovolnictví jako specifického druhu lidské činnosti.

Dobrovolnou činnost či službu chápeme jako vlastní výkon dobrovolné pomoci. Tato služba je obvykle dlouhodobý (až několikaměsíční) závazek věnovat se dobrovolné práci velmi často mimo svoji zemi, a to jak v „pracovních táborech“ či na samostatných studijních a vzdělávacích pobytech v ekologických nebo humanitárních organizacích. Dobrovolné službě se v České Republice věnují Mládež pro Evropu s novým programem Evropské dobrovolné služby, INEX – sdružení dobrovolných aktivit, Bohemia Corps, kde se snaží o posílení právního zabezpečení dobrovolníků (11).

Dobrovolnická organizace je ta, která se zabývá převážně organizací dobrovolné činnosti. Fungují jako informační a kontaktní základny pro ty, kteří se chtějí stát dobrovolníky a také pro organizace, které dobrovolníky hledají. Jsou to např. dobrovolnická centra v Praze, Brně, Plzni, Českých Budějovicích apod. (11).

Dobrovolné organizace jsou organizace, jejichž činnost je postavena na dobrovolnících. Většinou jsou to neziskové organizace, které zohledňují menšinové a individuální potřeby obyvatel. Jsou to např. Sokol, Hnutí Duha, YMCA (11).

V terminologii je dobré vyhýbat se spojení **dobrovolná práce**. Tento pojem má úzkou vazbu na činnost vedoucí k výdělku. Proto se při uzavírání kontraktů a smluv používají termíny dobrovolná služba a dobrovolná činnost (37).

1.1.4. Typy dobrovolné činnosti

Existuje několik pohledů na dobrovolnou činnost či službu.

Z hlediska historického vývoje:

a) **Evropský model dobrovolnictví – komunitní**, vývojově starší, dobrovolníci se setkávají na základě společných zájmů v přirozeném společenství, jako je církev

nebo sportovní či dětská organizace. Z některých komunit se stávají profesionální dobrovolnická centra, která se specializují na určitou sociální nebo věkovou skupinu (37).

b) Americký model dobrovolnictví – manažerský, s dobrovolníky pracují profesionálně vedená dobrovolnická centra, která vyhledávají altruisticky zaměřené občany a nabízejí jim dobrovolnictví v řadě oborů lidské činnosti.

V České Republice se objevují oba modely. Komunitní model se vyskytuje u dobrých mezilidských vztahů a tam, kde jsou dostatečným pojátkem cíl a poslání organizace. Manažerský model má své místo ve větších městech, účinněji propojuje potřeby dobrovolné pomoci s nabídkou od občanů (37).

Z hlediska cesty, kterou se dobrovolnictví ubírá

Dobrovolnictví, jež vzniká „**zdola nahoru**“ – je založené na neformální skupině přátel, která se pustila do společné činnosti a postupně dochází k neformální strukturované skupině a pak až k registrované neziskové organizaci. Pozitivně zde působí nadšení všech zúčastněných, které pomáhá překonávat počáteční obtíže (37).

Dobrovolnictví, které působí „**zvenčí dovnitř**“ – jde o strukturovanou organizaci, ve které pracují profesionálové. Tato organizace se rozhoduje, zda zahájí spolupráci s dobrovolníky či zda stávající spolupráci s dobrovolníky má lépe organizovat. Jedná se např. o domovy důchodců, školy a nemocnice (37).

Podle role, kterou dobrovolnictví hraje v organizaci

Na dobrovolnících je přímo závislý chod organizace. Dobrovolníci se vedle malé skupiny profesionálů podílejí na naplňování hlavních cílů organizace. Dobrovolníci jsou rozhodující silou organizace. Bez nich by nebylo možné realizovat příležitostné akce, kterými organizace naplňuje svoje poslání. Tento typ je charakteristický při zajišťování humanitárních akcí (37).

Dobrovolníci vykonávají činnosti spolu s profesionálními zaměstnanci. Dobrovolná činnost není základem provozu organizace. Tento typ je častý v sociálním a zdravotnickém zařízení. Dobrovolníci se podílejí na zajišťování finančních prostředků, pomáhají se žehlením, úklidem apod. Dobrovolníci zde přispívají ke snížení finančních

nákladů organizace (37).

Činnost dobrovolníků není pro vlastní chod organizace nepostradatelná, ale dobrovolná činnost pomáhá zkvalitňovat poskytované služby či usnadňovat provoz. Jde o vycházky s klienty, jazykové kroužky a další volnočasové aktivity. Dobrovolníci se podílí na doplnění služeb či zvýšení jejich kvality, ale organizace by bez nich mohla existovat (11).

Z hlediska časového vymezení:

Dobrovolné zapojení při jednorázových akcích, které se konají jednou či několikrát do roka. Tyto akce jsou vhodné k získávání nových dobrovolníků. Dohoda o pomoci bývá jen ústní (37).

Dlouhodobá dobrovolná pomoc, bývá poskytována opakovaně a pravidelně. Jedná se o formu dobrovolného závazku, který je splnitelný pro dobrovolníka a užitečný pro organizaci. Mezi dobrovolníky a organizací bývá sepsána dohoda o spolupráci, ve které jsou upraveny závazky, práva a povinnosti obou stran (37).

Dobrovolná služba, kterou můžeme chápat jako dobrovolný závazek se dlouhodobě věnovat dobrovolné práci a to obvykle mimo svoji zemi. Velmi důležitou roli zde hraje příprava dobrovolníka na svoji misi, včetně nákladů spojených s jeho cestou, pobytem a případnými výdaji. Dobrovolná služba je profesionálně organizována a náklady na její realizaci mohou být dost vysoké (11).

1.1.5. Charakteristické oblasti dobrovolnictví

Tošner a Sozanská uvádějí tento přehled některé dobrovolné činnosti či služby. K nejlépe organizovaným organizacím s celostátní působností patří **ochránci životního prostředí**. Spolupracují s nimi dobrovolně významní odborníci. Mají širokou publicitu v masmédiích, protože na problémy dovedou výrazně upozornit. Jsou to např. Hnutí DUHA, Děti země, Greenpeace atd. (37)

Dále to jsou **humanitární organizace a organizace na ochranu lidských práv**, které vznikaly převážně po roce 1989. Lidé po pádu železné opony získali podvědomí o problémech v okolním světě. Získali možnost do dění zasahovat jako

dobrovolníci. Do této skupiny patří organizace jako ADRA či Člověk v tísni, Český červený kříž, Česká katolická charita... (37).

Sociální a zdravotní oblast je nejpočetněji zastoupena. Je to oblast, kde využití dobrovolníků vyžaduje profesionální přístup, neboť dobrovolníci vstupují do institucí, které fungují jako uzavřené systémy, ve kterých může dobrovolník zdánlivě působit jako cizorodý prvek. Dobrovolníky je nutné na jejich činnost připravit, ale zároveň je důležité připravit organizaci na přijetí dobrovolníků. Mezi nejznámější neziskové organizace patří např. Česká katolická charita, FOKUS, Společnost DUHA apod. (37).

Kulturní oblast zahrnuje mnoho neziskových organizací, ve kterých se angažují tisíce dobrovolníků. Jejich působnost je obvykle regionální, daná místními potřebami a podmínkami. V této oblasti nacházíme mnoho dobrovolníků, ale i mnoho profesionálů, kteří se věnují propagaci české kultury v zahraničí (37).

Ve sportovní a vzdělávací činnosti se v České Republice dobrovolnictví nejvíce projevuje při mimoškolních volnočasových aktivitách. Jde zejména o tradici zájmových kroužků, tělovýchovných a turistických oddílů jako jsou např. sokolové, skauti, pionýři (37).

Zahraníční dobrovolná služba je typ dobrovolnictví, který se v České republice objevuje až po roce 1989, kdy k nám přijelo mnoho dobrovolníků z USA a ze západoevropských zemí. Postupem času u nás vznikají organizace, které vysílají dobrovolníky do zahraničí, a tak se do dobrovolné služby zapojují i čeští občané. Organizaci dobrovolné služby se v České republice věnuje např. Mládež pro Evropu s nově se rozvíjejícím programem EVS – Evropská dobrovolná služba, nebo ADRA, INEX atd. (25).

1.1.6. Motivace dobrovolníků

Motivy lidí chovat se k sobě přátelsky, navzájem si pomáhat, nebo si naopak ubližovat či škodit, utvářejí celé lidské dějiny. Motivace dobrovolníků nemusí být vždy prospěšná pro ostatní. Každý, kdo je zodpovědný za práci s dobrovolníky, by měl být informován o existenci motivů, které jsou pro nezištnou službu jiným lidem nebezpečné. Je potřeba je umět včas rozpoznat a zájemce o spolupráci s více zápornými

motivy odmítnout. Každá nezisková organizace by měla být opatrná, pokud se u uchazeče o dobrovolnou práci objeví tyto motivy: nepřiměřená a zbytečná zvědavost, soucit vedoucí k degradaci klienta, skutkaření, snah něco si zasloužit, služba pramenící z pocitu povinnosti, touha obětovat se, pocit nenahraditelnosti, osamělost, nedostatek sebeúcty, panovačnost. Pokud je nebezpečný motiv velmi silný, nebo pokud je kombinován s některým z dalších negativních motivů, může silně poškodit klienta a vztahy mezi členy dobrovolnického týmu, pokud nebude včas rozeznán. V letech 1999-2000 proběhl v České republice výzkum dárcovství a dobrovolnictví. Jedná se o první výzkum na téma dobrovolnictví v České republice. Pomocí statistické analýzy byly vytipovány tři základní deklarované motivace k dobrovolnictví (37).

O konvenční či normativní motivaci mluvíme tehdy, pokud občana k dobrovolnictví vedly morální normy buď svého nejbližšího okolí, anebo obecná neformální pravidla chování v dané společnosti. Ti dobrovolníci, u kterých převládá konvenční motivace, mají ve svém rozhodování sklon preferovat své náboženské přesvědčení. Tato motivace se v širším slova smyslu opírá o principy křesťanské morálky a o představy o správném způsobu života příslušné vrstvy obyvatelstva. Touto motivací se častěji vyznačují starší lidé nad 60 let a věřící (37).

Reciproční motivace orientuje svého nositele k tomu, aby v dobrovolné práci hledal prvky, které by byly užitečné i pro něho samotného. Tito dobrovolníci chápou svoji práci jako organické spojení dobra pro jiné a vlastního prospěchu. Typický je pro ně zájem o navazování nových vztahů, získávání nových zkušeností a snaha uplatnit svoje schopnosti. Tato motivace je patrná u mladých lidí do 30 let s jednoznačně ateistickým světonázorem (37).

Nerovinná motivace se omezuje na soubor prvků vytvářejících základní prostor pro rozhodování dobrovolníků. Jedná se o prvky, jako je důvěra v organizaci, pro kterou by měli pracovat, přesvědčení o smysluplnosti dobrovolné práce v konkrétním případě a pocit, že se mohou díky dobrovolnictví podílet na šíření dobré myšlenky. Tento typ motivace se vyskytuje u vysokoškoláků a osob od 46 do 60 let (15).

V dávné historii pramenilo dobrovolnictví z čistě nezištných důvodů. Jedinou

odměnou byl hřejivý pocit z vykonaného dobra. V současné době je situace trochu jiná. Každý dobrovolník něco za svou pomoc přece jen očekává. Mohou to být zkušenosti v oblastech jinak nedostupných, které mohou později využít při studiu nebo zaměstnání. Nově získaní přátelé zaručují nové zážitky, zábavu, nový pohled na svět a nová řešení problémů. Velkým přínosem je pro dobrovolníky také získaná či posílená sebedůvěra. Lidem, ze sociálně slabých skupin může dobrovolnictví nabídnout způsob, kterým se mohou zařadit do společenského dění, zdravotně postižení se mohou díky dobrovolným aktivitám zapojit do společnosti, která je lépe chápe jako její samozřejmou součást. Lidé v důchodovém věku mohou pomáhat v oblasti služeb seniorům, ale také mohou předávat zkušenosti mladším (9).

1.1.7. Postoje k dobrovolnictví

V dobrovolnictví v České republice jsou neustále zřetelně vidět stopy, které po sobě zanechal socialistický režim. Podle většiny obyvatel je dobrovolnictví jakousi náhradou za neschopnou veřejnou správu. Postoje obyvatel České republiky jsou spíše skeptické. U většiny lidí dobrovolníci vyvolávají pohrdavý pohled než respekt a úctu. Některým občanům přijdou dobrovolníci k smíchu, protože pracují zadarmo a pro jiné lidi. S pozitivnějším postojem obyvatel České republiky se můžeme setkat tam, kde souvisí s politickou sférou života společnosti. Tady je dobrovolnictví vnímáno jako kanál, kterým mohou obyvatelé vstupovat do politiky. Pozitivní je zjištění, že dobrovolnictví v očích občanů představuje jistý druh ctnosti, o kterou nakonec v období životní zralosti musí projevit zájem každý (15).

1.1.8. Vlastní práce s dobrovolníky

Jak uvádí Tošner a Sozanská **koordinátor dobrovolníků** je nejdůležitější postavou dobrovolnického managementu. Koordinuje dobrovolnictví v organizaci, od výběru dobrovolníků přes výcvik dobrovolníků a vyhledávání vhodných činností pro dobrovolníky až k zařazování dobrovolníků do chodu organizace. Koordinátor také dobrovolníky vede a hodnotí jejich činnost, řeší problémy a nedorozumění, hledá a organizuje příležitosti k poděkování dobrovolníkům. Je také zprostředkovatel mezi

dobrovolníky, zaměstnanci, vedením i klienty organizace, udržuje kontakt s nejbližším dobrovolnickým centrem, s médii i dalšími organizacemi, zpracovává práva a povinnosti dobrovolníků, případně pravidla mlčenlivost, vede administrativu apod. Jeho úkolem je vytvořit z různorodé skupiny dobrovolníků jeden celek, ve kterém si každý zachová svou samostatnost a svébytnost. Koordinátor může být člen týmu zaměstnanců, může to ale také být dobrovolník, který musí mít oporu v garantovi dobrovolnického programu v organizaci. Koordinátor by měl mít možnost pravidelné supervize své činnosti. Koordinátor by měl svou roli vykonávat na základě otevřených a upřímných vztahů s dobrovolníky (37).

Získávání dobrovolníků

Dobrovolníci přicházejí a odcházejí častěji než zaměstnanci. Jejich získávání, výcvik a podpora jejich motivace je nepřetržitý proces. Získávání dobrovolníků by mělo probíhat průběžně. Je na koordinátorovi, jakými způsoby bude získávat dobrovolníky. Nejčastější formy jsou leták, plakát, místní tisk, regionální rozhlasové či televizní vysílání, náborové akce, spolupráce s dobrovolnickými centry, náborů na vysokých a středních školách a v neposlední řadě osobní kontakt. Vždy se doporučuje tyto formy kombinovat (28).

Výběr a výcvik dobrovolníků

Před vlastní přípravou se doporučuje pozvat dobrovolníka na skupinové nebo individuální setkání, které slouží dobrovolníkovi k ujasnění jeho motivace. Toto setkání s koordinátorem dobrovolníků je příležitostí, jak si obě strany mohou ujasnit vzájemné představy, které se vztahují k dobrovolné činnosti (28).

Pro organizaci je to příležitost, jak dobrovolníka lépe poznat a seznámit ho s konkrétními nabídkami a podmínkami. Pro dobrovolníky, kteří jsou v procesu výběru rámcově seznámeni s budoucí činností, připravíme vlastní školení či výcvik. Někdy je potřeba, aby dobrovolník absolvoval celodenní nebo víkendový výcvik. S každým dobrovolníkem je potřeba postupovat individuálně. Dobře připravený výcvik dodává dobrovolníkovi pocit jistoty, protože ví, k čemu se zavázal, obvykle jeho motivaci

prohloubí a nabude reálnější podoby. Výcvikem se předchází nereálným očekáváním či budoucím nedorozuměním mezi dobrovolníkem, personálem i klienty (37).

Rozchod s dobrovolníkem

Jednou z náročných prací koordinátora je říci dobrovolníkovi, že se na zvolenou činnost nehodí. Umění dobrovolníkovi říci „na shledanou“ korektním způsobem bez ohledu na okolnosti rozchodu je důkazem vysoké úrovně koordinátora (37).

Supervize dobrovolníků

Slovo supervize znamená „nadhled“. V podstatě jde o nadhled nezávislé osoby. Tato osoba je vyškolená k povzbuzování lidí, kteří pomáhají druhým, aby uměli zvládat složité situace, které se během jejich činnosti vyskytnou (25).

Supervizi dobrovolníků si představujeme jako komunikaci dobrovolníka, respektive skupiny dobrovolníků se supervizorem v prostředí, které dobrovolníkům umožní konzultovat svoje postoje a pocity pramenící z jejich činnosti. Supervize chrání zájem klienta před nevhodnými aktivitami dobrovolníka. Zpětná vazba mezi dobrovolníkem a organizací je nejčastěji opomíjenou složkou práce s dobrovolníky. Fungující zpětná vazba přispívá nejen ke zlepšení kvality práce všech, ale i k pozitivní atmosféře v organizaci (37).

Ocenění dobrovolníků

Dobrovolníky můžeme odměnit mnoha způsoby. Jedním z nich je prosté „děkuji“. Toto poděkování se však může stát prostou frází, pokud není vyřčeno upřímně. Dobrovolníkům je vhodné poděkovat při nějaké příležitosti, jako jsou např. data důležitá pro organizaci, datum narození dobrovolníka, vhodným dnem je i 5. prosinec, který je Mezinárodním dnem dobrovolníků (37).

1.1.9. Legislativa v dobrovolnictví

I Přestože jsou dobrovolníci ve většině nestátních neziskových organizací jedním z podstatných prvků fungování, tak do nedávné doby nebylo dobrovolnictví zakotveno v žádném zákoně (37).

Teprve v dubnu roku 2002 byl přijat zákon č. 198/2002 Sb. O dobrovolnické službě, který nabyl účinnosti 1. 1. 2003. Tento zákon upravuje podmínky, kdy stát podporuje dobrovolnickou službu organizovanou podle tohoto zákona a vykonávanou dobrovolníky bez nároku na odměnu (36).

Tento zákon se nevztahuje na činnosti upravené zvláštními právními předpisy, i přestože splňují znaky dobrovolnické služby stanovené tímto zákonem a dále na činnosti, které nesplňují znaky dobrovolnické služby stanovené tímto zákonem, i když jsou vykonávány dobrovolníky (42).

Jelikož se tento zákon nezabývá celou oblastí dobrovolnictví, ale pouze tou částí, kterou podporuje stát, tak se očekávalo, jaké výsledky úprava přinese v praxi. Národní dobrovolnické centrum Hestia zpracovalo zkušenosti a názory jednotlivých organizací s tímto zákonem. Z rozhovorů vyplynula obava, že působením zákona vzniká tzv. profesionalizované dobrovolnictví, které je zvýhodňováno. Vznikají tak dva druhy dobrovolnictví a zákon dále působí, že rozdíly mezi nimi se nadále prohlubují. Dále z rozhovorů vyplynulo, že zákon působí proti smyslu původní myšlenky dobrovolnictví jako svobodně zvolené činnosti ve prospěch někoho jiného mimo rámec povinností, závazků a smluv. Od státní podpory je oddělena oblast dobrovolnictví, která vychází z občanské účasti na věcech veřejných a vzájemně prospěšných. Organizacím agenturního charakteru, které zabezpečují dobrovolnictví, nebo organizacím dostatečně finančně zabezpečeným je směřována podpora. Je pochopitelné, že zákon vymezuje rámec státní sociální podpory dobrovolnictví a že tedy musí stanovit nějaká pravidla, která se musí pro získání podpory dodržet. Otázkou ovšem zůstává, zda je ke státní sociální podpoře vybrán správný segment dobrovolnictví a zda si podporu více zaslouží institucionální agenturní dobrovolnictví, nebo zda by si podporu zasloužila občanská flexibilní angažovanost (43).

1.2. Hospice a paliativní péče

1.2.1. Historie hospicové péče

Hospice (hospitium – hospitia) existovaly již ve středověku a za Římské říše. Tehdy se jednalo o útulky nebo přístřešky při cestách, kde si poutníci mohli odpočinout,

těhotné ženy porodit a nemocní se zde mohli buď uzdravit a pokračovat v cestě anebo zde mohli v klidu zemřít (27).

Haškovcová uvádí, že později hospice zanikly a znovu se objevily až v 18. století, kdy se Mary Aikdenheadová zasloužila o otevření zvláštní nemocnice pro umírající, která byla nazvána Hospic (16).

Hospice výrazně přibývají po druhé světové válce. Cecilie Saundersová založila a uvedla do provozu Hospic sv. Kryštofa v Londýně v roce 1967. Nemocní zde byli zaopatřeni dobrou úlevnou léčbou a péčí, a to i v jiných případech, než pokud šlo o potíže rázu fyzického. Lidé zde mohli spolu se svými blízkými řešit různé duchovní a citové problémy. Hnutí se velmi brzy rozšířilo nejen po celé Anglii, ale i do jiných zemí (27).

V našich zemích se tento směr objevil velmi brzy, a to založením první nemocnice knížetem Boleslavem I. v Praze, dalším rozvojem „špitálů“ Anežky Přemyslovny. Dále také činností Zdislavy z Lemberka, vznikem ošetrovacích bratrstev, která nejprve byla laická, ale později přešla v řády duchovní – Křížovníci s červenou hvězdou. Rytířské řády později organizovaly „špitály“. Poté, co se začala rozvíjet města, tak tato péče přešla do městských organizací a do takzvaných starobinců a chudobinců. Tento stav trval až do konce druhé světové války, kdy se opět vynořila nutnost péče o spoluobčany v terminálním stádiu života (19).

V roce 1991 byl na Ministerstvu zdravotnictví ČR zřízen odbor zdravotně sociální péče, který měl za úkol stimulovat rozvoj nových druhů zdravotních služeb, které v České republice dosud chyběly nebo byly nedostatečně rozvinuty. Ministerstvo zdravotnictví ČR podporovalo v první polovině devadesátých let rozvoj „home care“, komplexní domácí péče, součástí které je i zdravotní péče, poskytovaná v domovech pacientů. Od roku 1991 do roku 1994 probíhal experimentální projekt s názvem „Charitní ošetrovatelská služba v rodinách“, jehož úkolem bylo rozšířit v České republice domácí zdravotní péči v době, kdy pro ni ještě neexistovaly legislativní podmínky. Zdravotní péče byla hrazena nesystémově přímo ze státních dotací. Výsledkem po čtyřech letech bylo, že se mohlo přejít na systémové financování ze zdravotního pojištění. V té době v České republice pracovalo více než sto agentur

domácí péče a veřejnost i zdravotníci začali domácí péči vnímat jako běžnou součást zdravotních služeb (17). V roce 1995 Marie Svatošová, která je považována za „českou Saundersovou“, postavila první hospic, Hospic Svaté Anežky České v Červeném Kostelci. Marie Svatošová je také zakladatelkou občanského sdružení na podporu hospicového hnutí Ecce homo. Toto sdružení má za cíl prosazování práv pacientů, dále prosazuje úctu k lidskému životu a propaguje rozvoj domácí a hospicové péče v celé České republice (14).

Paliativní medicína a její myšlenky obletěly celý svět, kde je v současné době kolem 2000 hospiců. Za optimum se pokládá v průměru pět hospicových lůžek na sto tisíc obyvatel (34).

1.2.2. Paliativní péče

Paliativní medicína je podle SZO celková léčba a péče o nemocné, jejichž nemoc nereaguje na kurativní léčbu. Nejdůležitější je léčba bolesti a dalších symptomů, ale zároveň je důležité řešení psychologických, sociálních a duchovních problémů nemocných. Cílem paliativní medicíny je zachování co nejlepší kvality života nemocných a jejich rodin (5). Světová zdravotnická organizace říká, že paliativní péče podporuje život a považuje umírání za normální proces, neurychluje ani neoddaluje smrt, poskytuje úlevu od bolesti a jiných symptomů, začleňuje do péče o pacienta psychické a duchovní aspekty a v neposlední řadě vytváří podpůrný systém, který rodině pomáhá vyrovnat se s pacientovou nemocí a také se zármutkem po jeho smrti. Paliativní péče neboli útěšná medicína, je nejstarší lékařskou a ošetrovatelskou disciplínou. Principy paliativní medicíny souvisejí s potřebami umírajících a zahrnují základní cíle jako je symptomatická léčba, emotivní podpora, zmírňující péče, spirituální pomoc, sociální zázemí, aktivní individuální program pro umírající, doprovodná odborná pomoc rodině umírajícího (2).

Paliativní léčbu můžeme zařadit do onkologické péče vedle kurativní a podpůrné léčby. Všechny tyto přístupy se prolínají. Nemocný není zatěžován zbytečnými procedurami. Pokud ovšem nastane nečekané zlepšení, může nastoupit opět léčba kurativní (41).

Zahájení paliativní péče by mělo být co nejrychlejší. Již v momentu zjištění progredujícího onemocnění. Paliativní péče může být prováděna nejen doma a v ústavech, ale i v nemocnicích (22).

Důležitým cílem je také provádění komplexní péče, která předchází a zmírňuje všechny aspekty utrpení nemocného. Paliativní péče zahrnuje i péči o rodinu nemocného, a to v období pre finem, in finem, i post finem (7).

1.2.3. Hospicová péče

Hospic je nestátní zdravotnická organizace, jejímž posláním je zajištění zázemí a péče lidem nevyлéčitelně nemocným a umírajícím. Myšlenkou hospice je naplnit dny životem, nikoliv život naplnit dny. Důraz je zde kladen především na kvalitu života nemocného, a to kvalitu života až do konce, doslova do posledního vydechnutí. Jde o doprovázení nemocného, ale zároveň také jeho blízkých, kteří zde hrají nesmírně významnou a nezastupitelnou roli. Hospice se věnují rodině i po smrti nemocného a je-li to potřeba, věnují se jí dlouhodobě. Pro některé umírající právě tato ujištění představuje tu největší pomoc (34).

Jankovský rozděluje náplň hospicové péče na:

- 1) **péči zdravotní** – jedná se o zajištění fyziologických potřeb jako je přijímání potravy a tekutin, dýchání, vyměšování, tišení bolesti, zajištění aktivity atd.
- 2) **péči psychologickou** – sem patří empatie, zachování lidské důstojnosti, naslouchání, verbální i neverbální komunikace atd.
- 3) **péči sociální** – do této skupiny patří opora rodiny a přátel.
- 4) **péči spirituální** – tato péče je postavena na vzájemné důvěře, otevření se, modlitbě (20).

Hospic přichází na řadu v tu chvíli, kdy medicína vyčerpala veškeré možnosti či pokud není možná péče v domácím prostředí (6). Hospic podporuje půjčování pomůcek,

poradenskou službu a vzdělávání k problematice smrti a umírání. Orientuje se na zdravotnickou, ošetrovatelskou činnost, ale jeho cílem je i naplnění volného času pacienta např. rozhovorem, tvůrčími aktivitami, četbou, a pokud je to možné, tak i vycházkami. Také hmotné zázemí vychází vstříc vysokým nárokům. Ať už se jedná o plně automatická polohovací lůžka, televizor, možnost připojení se k internetu na každém pokoji, bohoslužby, společenská místnost, různé kulturní akce a tvořivé práce s klienty. Každý pokoj je také vybaven přistýlkou pro blízkou osobu. Režim návštěv je přizpůsoben potřebám klienta (7).

Pro přijetí do hospice je indikován pacient, kterého jeho postupující choroba ohrožuje na životě, potřebuje paliativní léčbu a péči, ale současně není nutná hospitalizace na akutním lůžku v nemocnici a pokud není z jakéhokoli důvodu možná nebo pokud nestačí péče domácí.

Nejčastěji se jedná o nemocné s progredujícím onkologickým onemocněním, s potřebou kontroly a léčby bolesti nebo s potřebou ošetrovatelsky náročné preterminální a terminální péče (18).

1.2.4. Formy hospicové péče

Domácí hospicová péče

Pro nemocného bývá zpravidla ideální, ale bohužel ne vždy dostačující. Na hranice jejích možností se brzy narazí tam, kde rodinné zázemí buď schází úplně, nebo se časem vyčerpá, protože prostě dojdou síly. Ale důvody mohou být i jiné např. prostorové. Dalším omezujícím faktorem může být odbornost. Zejména v místech, kde doposud není žádná sesterská agentura poskytující domácí péči, nebo pokud nemá speciálně vyškolené sestry pro hospicovou práci (34).

Zda lze závěrečnou fázi u konkrétního pacienta zvládnout v domácím prostředí, rozhodne částečně pouze jeho klinický stav, jeho symptomy. Mnohem více to závisí na zcela konkrétní ochotě a schopnosti pacientova okolí poskytnout mu náležitou péči.

Předpoklady pro umírání v domácí péči jsou tyto:

- 1) Pacient si přeje prožít závěr svého života doma – mnoho lidí si během života přeje zemřít doma. Ovšem se zhoršujícím se onemocněním někteří z nich vyhledávají nemocnici s nerealistickou představou, že v nemocnici mu bude podána ještě nějaká zachraňující léčba.
- 2) Pacientova rodina je schopna a ochotna převzít část péče a umožnit nemocnému strávit poslední dny doma – zde je nesmírně důležitá komunikace rodiny s lékařem. Rodina musí chápat, že pacient umírá, a sestry a lékaři by rodině měli ukázat, jak se o pacienta starat. Také by měli povzbuzovat jejich sebedůvěru tím, že péči doma dobře zvládnou.
- 3) Praktický lékař je schopen a ochoten zajistit péči v domácím prostředí – lékař předepisuje léky a zdravotnický materiál, ordinuje léčbu pro sestry home care, vytváří plán pro řešení možných komplikací atd.
- 4) Dostupnost služeb home care v daném místě se v České republice výrazně zlepšuje, avšak agentury home care jsou velmi limitovány ochotou nebo neochotou praktického lékaře se v této věci angažovat.
- 5) Vstřícný postoj a spolupráce lékařů v nemocnicích – terminální fázi většinou předchází určité období, kdy byl pacient léčen v nemocnici. Je dobré, pokud je praktický lékař o celém léčení průběžně informován.
- 6) Příznivější legislativní podmínky pro poskytování zdravotní péče v domácnosti - při stávajících legislativních podmínkách je terminální péče v domácím prostředí pro praktické lékaře často velmi časově a finančně náročná. Někdy navíc bez jistoty náležité úhrady ze strany zdravotní pojišťovny. Proto je potřeba vážit si těch lékařů, kteří tuto péči svým pacientům již dnes poskytují (31).

Domácí péče musí zajistit všechnu potřebnou ošetrovatelskou péči a dát pacientovi jistotu, že ani při náhlém zhoršení zdravotního stavu, při nárůstu obtíží nezůstane sám a že nebude odkázán jen na bezmocné členy rodiny (29).

a) Stacionární hospicová péče

Tento typ péče je vhodný pro lidi, kteří žijí v blízkém okolí hospice. Pacient do hospicového stacionáře přijde ráno a odpoledne nebo k večeru se vrací domů. Dopravu nemocného zajišťuje rodina nebo hospic. Vše však záleží na domluvě (34).

Lidé tento stacionář navštěvují z různých důvodů. Může to být důvod léčebný, kdy jsou nemocnému např. podány léky tišící bolest. Dále to může být důvod diagnostický, který je nejčastější za účelem kontroly bolesti, kterou se doma nepodařilo zvládnout. Psychoterapeutický důvod do stacionáře přivádí osamělé nemocné nebo ty, s kterými rodina nechce o jejich problémech mluvit. V neposlední řadě je to azylový důvod. Využívají ho rodiny a nemocní, kteří si od sebe potřebují na chvíli odpočinout (34).

b) Lůžková hospicová péče

Důvodů pro umístění do lůžkové hospicové péče může být mnoho. Nemocný není pro svůj stav schopen do hospice denně dojíždět, nebo je vzdálenost jeho bydliště od hospice příliš velká, nebo pro zdravotní stav nemocného. Většina nemocných přichází na krátkodobé, ale zpravidla se opakující pobyty. Přicházejí zcela svobodně a dobrovolně v té chvíli, pokud oni sami cítí, že je to pro ně dobré. Vždy záleží na nemocném, zda se rozhodne pobývat v hospici se svým průvodcem nebo bez něho. Je také jen na pacientovi, jak si s rodinou dohodne návštěvy. Návštěvy v hospicích jsou neomezené, to znamená, že jsou možné 24 hodin denně 365 dní v roce. Režim si v hospici určuje nemocný sám. Má-li nemocný potřebu o svých problémech s někým mluvit, vždy tu pro něj je někdo, kdo ho rád vyslechne. Velký důraz je zde kladen na kvalitu života. Hospic pro své obyvatele zajišťuje nejrůznější aktivity, jako jsou například koncerty, bohoslužby, výstavy (34).

V hospicích se umožňuje i respitní péče, což znamená, že si rodina potřebuje odpočinout od nemocných, o které se stará. Pro tyto případy jsou v hospicích připraveny

respitní lůžka. Během opakujících se pobytů nemocného v hospici se rodina může odpočinout a získat tak novou sílu (32).

c) Dětský hospic

Dětský hospic se od hospice pro dospělé pacienty výrazně liší. Tento typ hospice slouží pro děti, u kterých byla zjištěna život ohrožující choroba, dále pro děti s pouhrazovými stavy a pro jejich rodiny. Tento typ hospice se nezabývá terminální péčí, ale péčí respitní. Dětský hospic je samozřejmě schopen postarat se o dítě v terminálním stádiu, avšak tento typ péče zde není dominantní. Děti a jejich blízcí navštěvují tento hospic opakovaně. Přijíždějí na krátkodobé zotavovací pobyty (10).

Cílem hospice je nabídnout jim praktickou pomoc a povzbuzující zázemí. Posláním dětského hospice je podobně jako u hospice pro dospělé zlepšování kvality života nemocného člověka a jeho rodiny. Také se zde věnují péči o duši a ducha. Dalším důležitým posláním je podpora pozůstalých rodinných příslušníků.

První samostatný dětský hospic Helen House vznikl ve Velké Británii, v Oxfordu, a to na počátku 80. let (10).

1.2.5. Personál v hospici

Svatošová ve své knize uvádí, že odbornost personálu sice znamená hodně, ale to není všechno. I když, se budeme snažit nemocného doprovázet na jeho poslední cestě životem, přesto mu nemůžeme nahradit toho, který s nemocným byl celý život. Skutečně doprovázet znamená jít kus cesty společně. Pokud se lékař, sestra, ošetřovatel, pečovatel, sociální pracovník, duchovní nebo dobrovolník objeví až při poslední cestě nemocného, mohou s ním jít už jen ten zbývající malý úsek. I to však znamená pro nemocného velmi mnoho.(34)

V hospici nemůže pracovat každý, protože se jedná o práci psychicky i fyzicky náročnou. Důležité je, aby byl personál kvalifikovaný a motivovaný. Velmi důležité je, aby personál dokázal pacientovi naslouchat a byl mu oporou (34).

a) Lékař

Haškovcová ve své knize Fenomén stáří uvádí, že rozhodnutí stát se lékařem může být motivováno strachem z vlastní konečnosti. Vyvážení strachu z konečnosti může být touha s touto konečností zacházet. Lidé často lékaře vyhledávají s nadějí, že mu lékař pomůže jak somaticky, tak lidsky (16).

Lékař je nedílnou součástí hospicového týmu. Může být zaměstnán na částečný nebo plný úvazek. Jeho úkolem je tišení bolestí nemocného, zlepšení kvality života. Lékař se v hospicové péči nezabývá léčením choroby samotné (16).

b) Sestry a ošetrovatelský personál

Kvalita úspěchu je závislá na týmové práci. Je důležité, aby personál byl kvalifikovaný a motivovaný ke své práci. Zdravotní sestry a ošetrovatelský personál jsou s nemocnými nejvíce v kontaktu. Zajišťují každodenní hygienickou péči, péči zaměřenou na dýchání a vyměšování a zmírňují projevy nemoci. Zdravotní sestry a ošetrovatelský personál často doprovázejí nemocného při jeho posledních chvílích (41).

c) Sociální pracovník

Sociální pracovník se stará o zachování kvality života nemocného. Stará se o zajišťování potřeb nemocného, sestavuje každému individuálně plán sociální terapie, stará se také o to, aby se pacient neocítl v sociální izolaci. Náplní práce sociálního pracovníka je také začleňování nemocných do společenského dění v hospici. V tomto mu pomáhá také rodina nemocného. Sociální pracovník nemocného doprovází na jeho poslední cestě. V rámci své profese doprovází sociální pracovník také rodinu nemocného, kterým může být nápomocen při nejasnostech týkajících se například chování umírajícího nebo jeho nemoci (41).

1.2.6. Dobrovolníci a jejich náplň činnosti v hospicové péči

Žádný hospic nemůže dobře fungovat bez dobrovolníků. Dobrovolníci přispívají k tomu, že v hospici vládne téměř domácí atmosféra. Dobrovolníci jsou bráni jako součást hospicového týmu. Stejně jako na ostatní pracovníky musí být i na dobrovolníky sto procentní spolehnutí. Každý dobrovolník přichází do hospice se svou

představou o své činnosti, na základě kterých je pak s každým dobrovolníkem sepsán harmonogram jeho práce. Hlavní zásadou je, aby každý dobrovolník dělal jen to, na co se cítí, a aby žádný dobrovolník nebyl přetížen (41).

Dobrovolnickou péči můžeme rozdělit na přímou a nepřímou. Přímá dobrovolnická péče spočívá v přítomnosti dobrovolníka buď v budově hospice, nebo u lůžka nemocného. Zde dobrovolníci vyplňují čas nemocného například rozhovory či četbou. Dobrovolníci se také podílejí na organizaci kulturních akcí (34).

Takzvaní nepřímí dobrovolníci jsou lidé, kteří by nemocným lidem v hospici chtěli pomoci, ale bojí se setkání se smrtí. Tito dobrovolníci pracují pro hospic. Prodávají v obchodech s uměleckými výrobky, v obchodech s oblečením. Výtěžek z prodeje jde na účet hospice. Dobrovolníci tuto činnost vykonávají bez nároku na odměnu. Dobrovolníci se také podílejí na získávání sponzorů, organizují různé sbírky (34).

Dobrovolníkem v hospici nemůže být každý. Ti co se rozhodnou být dobrovolníkem právě v hospici, musejí mít obrovskou sílu doprovázet lidi při umírání. Dobrovolníci by měli vědět, jak se umírající mohou chovat a reagovat. Předpokladem pro tuto práci je empatie, smíření se se smrtí, schopnost navazovat kontakty a tyto kontakty také udržovat. Předpokladem je také umět s nemocným sdílet všechny jeho těžké chvíle, umění naslouchat, umění povzbudit (34).

Dobrovolníci jsou především společníci. Nemocným pomáhají hlavně psychicky. Například si s nimi povídají, čtou jim noviny, knihy, chodí jim na nákupy, a podle jejich zdravotního stavu je berou i na procházky, na výlety či do kavárny. Dobrovolníci v žádném případě nenahrazují zdravotní péči, spíše ji rozvíjejí (28).

Dobrovolníci obvykle žijí v blízkosti klienta. Dobrovolníky se většinou stávají senioři a studenti. U osamělých klientů nahrazují člena rodiny. Komunikují s klientem, naslouchají mu, monitorují nemocného, pokud nastane změna ve fyzickém nebo duševním stavu, informují o tom zdravotní sestry a ošetřujícího lékaře (26).

Dobrovolníci také pomáhají rodinám s nákupy, s přípravou klienta na transport nebo s hygienou klienta. Náplní jejich činnosti je také předčítání knih, psaní dopisů. Pro klienta i jeho rodinu vytváří pohodovou atmosféru, ve které se rodina i klient lépe

vyrovnává s neodvratným příchodem smrti. Po smrti nemocného jsou rodinám nápomocni, aby lépe překonali toto nejobtížnější období (26).

Dobrovolníci jsou na svou činnost připravováni v kurzech, které pořádají odborní pracovníci hospicové péče. Pro dobrovolníky jsou pořádány speciální relaxační techniky, ve kterých dochází ke snížení stresu (26).

1.2.7. Klienti hospicové péče

Do hospice jsou přijímáni lidé, kteří onemocněli chorobou, která vyžaduje paliativní péči. Mezi tato onemocnění patří například onemocnění onkologická. Hospic je ovšem otevřen všem, kteří potřebují lékařskou, ošetrovatelskou péči. Do lůžkové hospicové péče jsou přijati lidé, jejichž nemoc je nevyléčitelná. Do ambulantní péče docházejí klienti, kteří trpí chronickou bolestí. Hospic mohou využívat všichni bez ohledu na věk, rasu, pohlaví či vyznání (12).

1.2.8. Současný stav hospicové péče v České republice

V současné době je v České republice otevřeno 18 hospiců, další tři se projektují v těchto městech: Liberci, Havlíčkově Brodě a v Chrudimi. Dětský hospic se buduje v Malejovicích (Posázaví) (21).

Již z předchozího textu je patrné, že se hospicová péče v České republice neustále vyvíjí. Zároveň je ale také jasné, že hospicových zařízení stále není mnoho. Vzhledem ke stálému stárnutí populace je důležité, aby se hospicová péče rozvíjela mnohem více (1).

1.2.9. Legislativa hospicové péče v České republice

Lůžkové hospice v České republice více než deset let usilovaly o legislativní zakotvení. Teprve v létě 2006 po interpelaci lidoveckého poslance Janečka Poslanecká sněmovna do zákona č. 48/1999 Sb. doplnila § 22 s názvem Zvláštní ústavní péče – péče paliativní lůžková ve znění: „Léčba paliativní a symptomatická o osoby v terminálním stavu poskytovaná ve speciálních zařízeních hospicového typu“. Tato novela nabyla platnosti po následném schválení Senátem a prezidentem republiky (2).

2. CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

2.1. Cíle práce

Hlavním cílem práce je popsat dobrovolnictví, dobrovolnickou činnost, motivaci a náplň dobrovolníka v hospici.

Díličím cílem je zmapovat přínos dobrovolnictví v hospici z pohledu pracovníků a klientů.

Operacionalizace pojmů:

Hospic je nestátní neziskové zdravotnické zařízení. Slouží nevyčísitelně nemocným v pokročilém stádiu nemoci, které jejich nemoc ohrožuje na životě, u nichž byly vyčerpány všechny možnosti k vyléčení, a není možná domácí péče. Pro účely této práce se jedná o Hospic sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích.

Pracovníci = pracovníci hospice sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích jsou zdravotní sestry, ošetřovatelé, sociální pracovníce, koordinátorka dobrovolníků.

Klienti = jedná se o klienty hospice sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích.

Dobrovolnictví je činnost, která je vykonávána bez nároku na odměnu.

Dobrovolnická činnost = aktivity spojené s organizací dobrovolnictví jako specifického druhu lidské činnosti.

Motivace = usměrňuje naše chování a jednání pro dosažení určitého cíle.

Náplň dobrovolníků v hospici = činnosti, které dobrovolníci v hospici vykonávají.

Přínos = výhoda, aktivum.

Hypotézy nebyly stanoveny, vzhledem k tomu, že byl použit kvalitativní výzkum.

Byla stanovena **hlavní výzkumná otázka**: Převažuje přínos dobrovolníků nad negativy pro klienty Hospice sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích?

Pro zodpovězení hlavní výzkumné otázky byly stanoveny **dílčí výzkumné otázky**:

- 1) Může mít dobrovolnictví pro klienty nějaká negativa?
- 2) Těší se klienti na návštěvu dobrovolníků?
- 3) Jsou dobrovolníci pro klienty přínosem?

3. METODIKA

3.1. Metody a techniky sběru dat

K získání dat byl použit kvalitativní výzkum a to metoda dotazování, technika polořízeného rozhovoru, s cílem zjistit, zda jsou dobrovolníci pro hospic přínosem z pohledu pracovníků a klientů. Metodu dotazování, techniku polořízeného rozhovoru jsem použila u 15 pracovníků hospice, kterým jsem pokládala otázky podle předem připravených záznamových archů. Vyplněné záznamové archy jsou uloženy v archivu autorky. V době mého výzkumu byl personál velmi vytížen kvůli plné kapacitě hospice. Rozhovory trvaly asi 20 minut a konaly se nejčastěji na sesterských pokojích, v kancelářích, ale i na recepci. Celkem bylo stanoveno 15 otevřených otázek pro pracovníky hospice. Otázky č. 5, 6, 7, 11, 12, 13 a 15, které jsem pokládala pracovníkům hospice, byly shodné s otázkami z bakalářské práce Aleny Džubákové Dobrovolnictví jako nedílná součást hospicové péče (13). Otázky č. 1-3 byly identifikační. V otázkách č. 4-13 jsem se snažila zjistit, jestli o dobrovolnících pracovníci vědí, jaký k nim mají vztah, zda vidí v dobrovolnictví přínos. V otázce č. 14 jsem se zaměřila na to, zda si pracovníci hospice myslí, že dobrovolnictví může mít pro klienty hospice i nějaká negativa. Otázka č. 15 měla za cíl zjistit, jestli si pracovníci hospice myslí, že přínos dobrovolníků pro klienty převažuje nad negativy (**viz. příloha č.1**).

Jelikož jsem si prodloužila studium, a považovala jsem za důležité v roce 2010 data zaktualizovat, proto jsem s koordinátorkou dobrovolníků realizovala dva rozhovory. První se uskutečnil v roce 2009, kdy jsem koordinátorce dobrovolníků položila 17 otázek. Otázky č. 1-5 byly identifikační. Otázky č. 6-10 byly zaměřeny na dobrovolníky a jejich činnost v hospici. V otázce č. 11 se koordinátorky dobrovolníků ptala, jak podle ní, vnímají klienti dobrovolníky v hospici. V otázce č. 12 jsem se zajímala, jaký má koordinátorka dobrovolníků právě s dobrovolníky vztah. Otázky č. 13-17 byly koncipovány tak, abych se od koordinátorky dobrovolníků dozvěděla, zda jsou, podle ní, dobrovolníci pro klienty přínosem, zda v dobrovolnictví vidí smysl, zda si myslí, že se klienti na návštěvu dobrovolníků těší a zda může dobrovolnictví pro

klienty představovat i nějaká negativa (**viz. příloha č. 3**).

V květnu 2010 jsem telefonicky kontaktovala koordinátorku dobrovolníků, kdy jsme aktualizovaly rozhovor z roku 2009. V tomto rozhovoru jsem koordinátorce dobrovolníků pokládala 24 otázek. Tento rozhovor trval 40 minut. Otázky č. 1-5 byly opět identifikační. Otázky č. 6-9 byly zaměřeny na náplň činnosti koordinátorky a náplň činnosti dobrovolníků. V otázkách č. 10-20 jsem se zaměřila na fungování dobrovolníků v hospici, na věkové složení dobrovolníků, na motivy dobrovolníků k dobrovolnické činnosti. Otázky č. 21 – 24 byly zaměřeny na přínos dobrovolníků. Dále jsem se koordinátorky dobrovolníků ptala, zda vidí v dobrovolnictví smysl a zda si koordinátorka dobrovolníků myslí, že pro klienty hospice může mít dobrovolnictví také nějaká negativa (**viz. příloha č. 4**).

Techniku polořízeného rozhovoru jsem dále realizovala u 6 klientů hospice, kteří se mnou byli schopni komunikovat a za kterými dobrovolníci docházejí. S respondenty jsem hovořila osobně a v soukromí jejich pokoje. Naše rozhovory trvaly přibližně 35 minut. Klientům jsem se nejprve představila a seznámila se s nimi. Poté jsme si chvíli povídali. Tím jsem se snažila získat si klientovu důvěru. Odpovědi jsem si zapisovala do záznamového archu s připravenými otázkami. Vyplněné záznamové archy jsou uloženy v archivu autorky. Na každý rozhovor jsem měla připravené okruhy otázek, kterých jsem se držela. Jednalo se o otázky otevřené, celkem bylo použito 20 otázek. Otázky č. 5, 6, 10, 13 a 19, které jsem pokládala klientům hospice, byly také shodné s otázkami z bakalářské práce Aleny Džubákové Dobrovolnictví jako nedílná součást hospicové péče (**13**).

V otázkách č. 1-2 jsem zjišťovala identifikační údaje. Otázky č. 3-10 měly zjistit informace o dobrovolnících a to, jaké činnosti spolu nejčastěji vykonávají a zda se klienti na dobrovolníky těší. V otázkách č. 11-13 jsme se věnovali negativním zkušenostem s dobrovolníky a důvěře k dobrovolníkům. Otázky č. 15-19 byly zaměřeny na přínos dobrovolníků v hospici, na vztahy dobrovolníků a klientů a na ocenění dobrovolníků (**viz. příloha č. 2**).

3.2. Charakteristika zkoumaného souboru

Základní soubor tvoří 55 pracovníků a 24 klientů Hospice sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích. Výběrový soubor tvoří 15 pracovníků a 6 klientů Hospice sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích. Kritériem pro výběr bylo, zda pracují na pozici zdravotních sester, ošetřovatelek a ošetřovatelů, sociální pracovnice a koordinátorky dobrovolníků, zda souhlasí s rozhovorem. Druhý výběrový soubor tvoří klienti tohoto hospice. Kritériem pro výběr klientů bylo, zda s rozhovorem souhlasí, zda jsou vzhledem ke svému zdravotnímu a psychickému stavu schopni odpovídat na mé otázky.

První cílový soubor tvoří 15 pracovníků Hospice sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích, tj. 3 zdravotní sestry, 9 ošetřovatelek a ošetřovatel, 1 sociální pracovnice a 1 koordinátorka dobrovolníků. Mezi dotazovanými pracovníky bylo 14 žen a 1 muž. Zdravotní sestry pracují v hospici 4, 3, 3 roky a jsou ve věku 34, 39, 41 let. Ošetřovatelky jsou ženského pohlaví ve věku 26, 27, 28, 33, 34, 34, 34, 42, a 44 let. Jedna ošetřovatelka zde pracuje 6 měsíců, další 1, 1, 3, 3, 3, 4, 4, 4 roky. Mužského pohlaví je 1 ošetřovatel ve věku 31 let, který zde pracuje 4 roky. Sociální pracovníci je 35 let a pracuje v hospici již 4 roky. Koordinátorka dobrovolníků zde pracuje 4 roky a je jí 34 let. Průměrný věk pracovníků hospice je 34,4 let.

Druhý cílový soubor tvoří 6 klientů Hospice sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích, tj. 5 žen a 1 muž. Tento soubor není genderově vyvážený, jelikož v době mého výzkumu, zde bylo více žen, které se mnou byly schopné komunikovat. Ženy jsou ve věku 72, 68, 65, 77 a 67 let a v hospici jsou 3, 6, 2, 3 a 2 měsíce. Klientovi mužského pohlaví je 74 let a v hospici již strávil 4 měsíce. Průměrný věk dotázaných klientů hospice je 70,5 let.

3.3. Realizace výzkumu

Hospic sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích jsem si zvolila, jelikož jsem dopředu věděla, že zde pracují s dobrovolníky. Před realizací výzkumu jsem e-mailem kontaktovala ředitele Hospice sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích, ve kterém jsem ho

informovala o mém záměru realizovat výzkum v jejich zařízení. Zároveň jsem jej žádala o povolení k provedení výzkumu. Na můj e-mail však nikdo nereagoval, tudíž jsem se telefonicky spojila se sociální pracovnící, která mi dala kontakt na koordinátorku dobrovolníků. Ta mi vyšla vstříc, přislíbila pomoc a výzkum povolila.

Výzkum jsem uskutečnila v první polovině července 2009. Vzhledem k mému prodloužení studia jsem považovala za důležité, data zaktualizovat v roce 2010. Proto jsem se v květnu 2010 telefonicky spojila s koordinátorkou dobrovolníků, abych s ní udělala rozhovor, ve kterém aktualizujeme, zda během roku došlo k nějakým změnám.

4. VÝSLEDKY

Výsledky polořízených rozhovorů jsou vyhodnoceny slovně podle jednotlivých otázek.

4.1 Výsledky polořízeného rozhovoru s pracovníky hospice, polořízený rozhovor s respondentem č. 9 je s koordinátorkou dobrovolníků.

Respondent č. 1

Otázka č. 1 – Věk

První dotazovaná byla žena. Ženě je 34 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho pracujete v hospici?

„V hospici pracuji od samého začátku, to znamená 4 roky.“

Otázka č. 3 – Jaká je Vaše funkce v hospici?

Žena v hospici vykonává funkci ošetřovatelky.

Otázka č. 4 – Od koho jste informován-a o dobrovolnících, kteří navštěvují tento hospic?

„Poprvé jsem se o dobrovolnících dozvěděla od koordinátorky dobrovolníků, která mi některé dobrovolníky představila.“

Otázka č. 5 – Jak často přicházejí dobrovolníci do hospice?

„K nám přicházejí dobrovolníci 1-2 krát týdně. Máme tady dvě skupiny dobrovolníků, kteří se zde každou středu a čtvrtek střídají. Jedna skupinka jsou dívky, které studují pedagogickou školu v Prachaticích. Další skupinku tvoří dívky z gymplu. Také se několikrát do roka objevují na jednorázových kulturních akcích jako je například Den otevřených dveří a tak podobně.“

Otázka č. 6 – Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké?

„Samozřejmě, že to vím. Dobrovolníci sem docházejí, aby s klienty trávili volný čas, aby jim ukrátili dlouhou chvíli. S klienty si nejčastěji povídají, hrají spolu

společenské hry, čtou jim knihy a také spolu chodí na procházky. Někdy, když je klient požádá, zda by mu nedošli nakoupit, tak dobrovolníci i nakupují.“

Otázka č. 7 – Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?

„Já osobně si myslím, že klienti jsou velmi rádi, když za nimi dobrovolníci přijdou. Zejména ti klienti, které rodina příliš nenavštěvuje. Ti klienti pak mají pocit, že jsou stále pro někoho důležití, že o ně má někdo zájem. Podle mě, klienti vnímají dobrovolníky jako někoho, kdo je povzbudí, rozptýlí, podá jim pomocnou ruku. Jako někoho, kdo pro ně má vždy připravený úsměv a pohlázení. Myslím, že klienti často dobrovolníky vnímají jako kamarády a někdy dokonce jako přátele.“

Otázka č. 8 – Jste rád-a, že dobrovolníci docházejí do tohoto hospice?

„Víte co, já sama jsem ráda za každého, kdo přijde a podá pomocnou ruku. V hospici je mnoho práce, proto se klientům nemůžeme věnovat tak, jak já bych si představovala. Proto jsem ráda, že je tu někdo, kdo se klientům věnuje i po jiné stránce než po fyzické. Kdyby dobrovolníků bylo mnohem víc, vůbec bych se nezlobila.“

Otázka č. 9 – Byl-a byste raději, kdyby dobrovolníci vaše zařízení nenavštěvovali?

Na tuto otázku dotazovaná odpověděla jednoznačně, že ne.

Otázka č. 10 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„Můj vztah? To je přece jasný, že kladný. S každým dobrovolníkem mám kamarádský vztah. Dobrovolníků si velmi vážím a cením. Před každým, kdo dělá něco pro jiné, aniž by z toho těžil, by každý z nás měl smeknout klobouk.“

Otázka č. 11 – Myslíte si, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem? A v čem?

„Ano, dobrovolníci jsou pro klienty velkým přínosem. Dobrovolníci klienty optimisticky naladí, povzbudí a často jim dodají odvahu poprat se s jejich nepříznivým osudem. Také si myslím, že klientům ukrátí dlouhou chvíli, jelikož si dobrovolníci pro klienty připraví nějaké aktivity nebo si jen tak povídají. Myslím, že dobrovolníci jsou

nejvíce přínosné pro klienty, které nenavštěvuje rodina. Tito klienti se podle mě často cítí osamělí a opuštění. Dobrovolníci jim však dávají pocit, že jsou pro někoho stále důležití a že existují ještě lidé, kterým na nich záleží.“

Otázka č. 12 – Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?

„Smysl? Tak to určitě má. Podle mě a podle mých zkušeností můžu dobrovolnictví v hospici označit jako smysluplné. Smysl vidím v tom, že se klienti mohou dobrovolníkům vypovídat, a tak přijít na jiné myšlenky. Dobrovolníci jsou zde pro ně, povzbudí je, rozptýlí, pohladí po duši. Tím, že klienty berou na procházky, čtou jim, malují spolu, zpívají či něco vyrábějí, tím vším jim dobrovolníci pomáhají zapomenout na svá příkoří, bolest a trápení. V tom vidím největší smysl dobrovolníků v našem hospici.“

Otázka č. 13 – Myslíte si, že se klienti na návštěvu dobrovolníků těší? Proč?

„Můj názor je takový, že se určitě těší. Vždyť proč by se netěšili? Přijde za nimi někdo, kdo o ně má zájem, někdo, komu na nich záleží. Tím, že dobrovolníci za nimi přijdou, si ukrátí dlouhou chvíli, mezi čtyřmi stěnami pokoje.“

Otázka č. 14 – Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? Pokud ano, tak jaká?

„Myslím, že může. Například pokud je to nevhodný dobrovolník. Tím myslím dobrovolníka, který by se choval nevhodně. Nebo mě ještě napadá, že pokud klient už chce být sám a dobrovolník neví, kdy má odejít. To může klienta negativně naladit a o další dobrovolníky už pak nemusí mít zájem.“

Otázka č. 15 – Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienty?

Dotazovaná se vyjádřila v tom smyslu, že přínos je jednoznačně větší než možná rizika či negativa.

Respondent č. 2

Otázka č. 1 – Věk

Žena, 34 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho pracujete v hospici?

„V hospici pracuji od vzniku našeho hospice, tj. 4 roky.“

Otázka č. 3 – Jaká je Vaše funkce v hospici?

„Pracuji na pozici ošetřovatelky.“

Otázka č. 4 – Od koho jste informován-a o dobrovolnících, kteří navštěvují tento hospic?

„Od koordinátorky dobrovolníků.“

Otázka č. 5 – Jak často přicházejí dobrovolníci do hospice?

Dotazovaná odpověděla, že dobrovolníci navštěvují hospic 1-2x týdně. Také se několikrát do roka objevují na jednorázových kulturních akcích pořádaných hospicem.

Otázka č. 6 – Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké?

„Ano, vím. Dobrovolníci sem chodí za klienty, aby s nimi strávili volný čas. Aby je rozveselili, podali pomocnou ruku, aby si spolu mohli popovídat. Činnosti, které spolu vykonávají, jsou nejčastěji tyto: povídání, četba novin a knih, zpívání a hraní na hudební nástroj, hraní deskových her, procházky, lepení a malování obrázků a někdy také výroba keramiky. Mezi tyto činnosti bych také zahrнула motlitby.“

Otázka č. 7 – Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?

Dotazovaná řekla, že podle ní vnímají klienti dobrovolníky jako někoho, kdo o ně má zájem. Jako někoho, s kým si můžou popovídat, zahrát si nějakou hru, zazpívat či jít spolu na procházku. Dotazovaná si myslí, že klienti vnímají dobrovolníky jako své kamarády či přátele.

Otázka č. 8 – Jste rád-a, že dobrovolníci docházejí do tohoto hospice?

„Já určitě ráda jsem, už jen z toho důvodu, že klienti jsou po návštěvě dobrovolníků v mnohem lepší náladě. Také proto, že se jim věnují, jelikož my na ně nemáme tolik času, kvůli velkému množství práce.“

Otázka č. 9 – Byl-a byste raději, kdyby dobrovolníci vaše zařízení nenavštěvovali?

„Ne.“

Otázka č. 10 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„S dobrovolníky vycházím výborně. S částí dobrovolníků jsem zpočátku měla kamarádský vztah, nyní se náš vztah přehoupl do vztahu přátelského. A to si myslím, že znamená hodně.“

Otázka č. 11 – Myslíte si, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem? A v čem?

„Samozřejmě, že jsou dobrovolníci pro klienty obrovským přínosem. Vždyť dobrovolníci klienty dokáží povzbudit, podržet, dodat jim odvalu, pozitivně naladit a hlavně se na ně dokáží jen tak usmát, a to každý neumí.“

Otázka č. 12 – Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?

„Smysl v dobrovolnictví vidím v tom, že si díky dobrovolníkům mohou být i těžce nemocní a umírající jisti, že jsou pro ostatní stále důležití. Také vidím smysl v tom, že i když jsou klienti na posledním úseku své cesty, stále je tu někdo, kdo se snaží, aby jejich kvalita života zůstala zachována.“

Otázka č. 13 – Myslíte si, že se klienti na návštěvu dobrovolníků těší? A proč?

„Myslím, že se klienti na dobrovolníky těší, ale někdy třeba není klientům moc dobře a chtějí být raději sami. Také si myslím, že se dobrovolníci mohou někdy netěšit, pokud vědí, že zase přijde nějaký dobrovolník, s kterým si nepadli do oka. Tuto situaci však vyřeší koordinátorka dobrovolníků, která tohoto dobrovolníka převede k jinému klientovi.“

Otázka č. 14 – Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? Pokud ano, tak jaká?

Odpověď na tuto otázku zněla, že negativa pro klienty hospice jsou. Negativum vidí dotazovaná v nevhodném klientovi. Chování dobrovolníka se podle dotazované může odrážet na emocích a pocitech klienta. Pokud si spolu nesedí, projevuje se to na chování klienta.

Otázka č. 15 – Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienty?

„Ano, myslím si, že přínos dobrovolníků, jednoznačně převažuje nad negativy.“

Respondent č. 3

Otázka č. 1 – Věk

Žena, 26 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho pracujete v hospici?

„V hospici sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích pracuji téměř 3 roky.“

Otázka č. 3 – Jaká je Vaše funkce v hospici?

Dotazovaná je ošetřovatelka.

Otázka č. 4 – Od koho jste informován-a o dobrovolnících, kteří navštěvují tento hospic?

„Já jsem se dozvěděla o dobrovolnících od sociální pracovnice.“

Otázka č. 5 – Jak často přicházejí dobrovolníci do hospice?

„Myslím, že tak 2-3x týdně. Přesně to nevím. Je tady takový frmol, že se mi to motá všechno dohromady. Vím, že dobrovolníci hospic navštěvují také při jednorázových kulturních akcích.“

Otázka č. 6 – Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké?
„Dobrovolníci zde spolu s klienty vykonávají mnoho činností, mezi které patří

například procházky, čtení knih, novin, časopisů, zpívání, hraní na hudební nástroje, výroba keramiky, výroba obrázků, hraní různých her, ale hlavně si dobrovolníci a klienti nejčastěji povídají.“

Otázka č. 7 – Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?

„Podle mého názoru, klienti vnímají dobrovolníky pozitivně. Vždyť jsou zde dobrovolníci jen a jen pro ně. Myslím, že mezi klienty a dobrovolníky jsou vztahy, které by jim mohl leckdo závidět.“

Otázka č. 8 – Jste rád-a, že dobrovolníci docházejí do tohoto hospice?

Tato dotazovaná odpověděla, že dobrovolníky velmi vítá. Říká, že pár lidí z hospice se stydí říci nahlas, že dobrovolníci jsou tu pro klienty, ale že svou přítomností vlastně pomáhají i personálu hospice.

Otázka č. 9 – Byl-a byste raději, kdyby dobrovolníci vaše zařízení nenavštěvovali?

„Určitě ne.“

Otázka č. 10 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„Jak už jsem jednou řekla, jsem ráda, že v našem zařízení dobrovolníci fungují. Z toho vyplývá, že můj vztah k nim je velmi pozitivní a přátelský.“

Otázka č. 11 – Myslíte si, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem? A v čem?

„Samozřejmě, že jsou přínosem. A to tím největším. A to proto, že dělají něco navíc. Ano, my jsme ošetřovatelé, my máme v popisu práce pečovat o nemocné, ale dobrovolníci to dělají z vlastního přesvědčení. A co je důležité, dělají to jen tak. Myslím, že toto má pro klienty obrovský přínos. Klienti vidí, že se o ně někdo ještě zajímá, i když by se o ně zajímat vůbec nemuseli. Dobrovolníci velmi často klienty také pozitivně naladí, to bych také označila jako přínosné.“

Otázka č. 12 – Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?

„Určitě má. Já osobně vidím smysl v tom, že se klienti zabaví, rozveselí se a

třeba se i zasmějí, popovídají si, klient má možnost vypovídat se, v přítomnosti dobrovolníka klienti mohou zapomenout na své bolesti a trápení. Myslím si, že se klienti po návštěvě dobrovolníka cítí mnohem lépe naladěni. V tom vidím smysluplnost dobrovolníků v hospici.“

Otázka č. 13 – Myslíte si, že se klienti na návštěvu dobrovolníků těší? A proč?

„Ano, myslím si, že se klienti na dobrovolníky těší.“

Otázka č. 14 – Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? Pokud ano, tak jaká?

„Já osobně si myslím, že klientům, které navštěvují dobrovolníci, žádná velká negativa nehrozí. Pokud nějaká negativa jsou, tak jsou tak malá, že vlastně ani žádná nejsou.“

Otázka č. 15 – Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienty?

„Ano, přínos je stoprocentně větší než negativa.“

Respondent č. 4

Otázka č. 1 – Věk

Dotazovaný je muž, ve věku 31 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho pracujete v hospici?

„V hospici pracuji od roku 2005, takže 4 roky.“

Otázka č. 3 – Jaká je Vaše funkce v hospici?

„Jsem ve funkci ošetřovatele.“

Otázka č. 4 – Od koho jste informován-a o dobrovolnících, kteří navštěvují tento hospic?

„Informaci o dobrovolnících jsem poprvé dostal od mého spolupracovníka, také ošetřovatele. Později jsem byl informován od koordinátorky dobrovolníků.“

Otázka č. 5 – Jak často přicházejí dobrovolníci do hospice?

„Naši dobrovolníci k nám chodí 1-2x týdně. Chodí sem 2 skupinky dobrovolníků. Přicházejí pravidelně každý týden, a to ve středu a ve čtvrtek. Dobrovolníci se také ukazují na jednorázových kulturních akcích, konaných během roku.“

Otázka č. 6 – Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké?

Dotazovaný mezi nejčastější činnosti zařadil rozhovory s klienty, zpívání, čtení různých druhů literatury, motlitby, rozvíjení jemné motoriky rukou pomocí lepení kuliček na obrázky, výroba keramiky a v neposlední řadě procházky.

Otázka č. 7 – Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?

„Podle mého jsou klienti rádi, že za nimi dobrovolníci chodí. Myslím, že je vnímají jako někoho, ke komu mají důvěru, někoho, s kým si mohou popovídat, zahrát si nějakou hru, prostě jako někoho, kdo je tu jen pro ně. Také si myslím, že je vnímají jako osoby, kterým na nich záleží a jako osoby, které se o ně zajímají.“

Otázka č. 8 – Jste rád-a, že dobrovolníci docházejí do tohoto hospice?

„To víte, že jsem rád. Přál bych Vám vidět klienty před tím, než je dobrovolníci navštíví a pak po jejich návštěvě. Viděla byste ten rozdíl. Před návštěvou jsou klienti skleslí, smutní a častokrát se klientů nemohou dočkat. Po jejich návštěvě se klienti rozzáří, jsou šťastní a optimisticky naladěni. Jsem rád i proto, že nám dobrovolníci velmi pomáhají.“

Otázka č. 9 – Byl-a byste raději, kdyby dobrovolníci vaše zařízení nenavštěvovali?

Na tuto otázku dotazovaný odpověděl jedním rázným slovem: „Ne“.

Otázka č. 10 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

Vztah dotazovaného k dobrovolníkům je podle jeho slov velmi kladný. Velmi si dobrovolníků cení a váží. Zvláště v dnešní době. V době, kdy každý kouká jen sám na sebe. Říká, že dobrovolníci si zaslouhují obrovskou úctu.

Otázka č. 11 – Myslíte si, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem? A v čem?

„Myslím, že dobrovolníci dodávají těžce nemocným a umírajícím, sílu žít i nadále skoro normálním životem. Myslím, že to je ten největší přínos, jaký dobrovolníci mohou klientům předat.“

Otázka č. 12 – Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?

„Smysl vidím v tom, že dobrovolníci zachovávají klientům hospice kvalitu života. Věnují se jim, aby se necítily v nejtěžší fázi života sami.“

Otázka č. 13 – Myslíte si, že se klienti na návštěvu dobrovolníků těší? A proč?

„Jak už jsem jednou řekl, klienti jsou celí nedočkaví příchodu dobrovolníků. Z toho jasně vyplývá, že se na dobrovolníky těší.“

Otázka č. 14 – Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? Pokud ano, tak jaká?

Podle dotazovaného existují negativa taková jako například nevhodný dobrovolník, který někomu vnucuje např. svoji víru. Dotazovaný měl na mysli svědky Jehovovy. Kdyby se prý ke klientům taková osoba dostala, nikdo neví, co by klientům vyprávěla. Naštěstí se toto nikdy nestalo.

Otázka č. 15 – Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienty?

„Ano, myslím si, že přínos dobrovolníků je stoprocentně větší než negativa“.

Respondent č. 5

Otázka č. 1 – Věk

Dotazovaná je žena, 28 let

Otázka č. 2 – Jak dlouho pracujete v hospici?

„V hospici pracuji pouze krátce, pouze 1 rok.“

Otázka č. 3 – Jaká je Vaše funkce v hospici?

Dotazovaná uvedla, že v hospici je na pozici ošetřovatelky.

Otázka č. 4 – Od koho jste informován-a o dobrovolnících, kteří navštěvují tento hospic?

„Jako první mě s dobrovolníky seznámila naše koordinátorka dobrovolníků.“

Otázka č. 5 – Jak často přicházejí dobrovolníci do hospice?

„Sice pracuji v hospici krátce, ale vím, že dobrovolníci sem přicházejí pravidelně, 1-2x týdně, vždy ve středu a ve čtvrtek. Takhle docházejí pouze během školního roku, jelikož jsou to studentky a o prázdninách jsou mimo Prachatice. Ještě někdy přijdou během roku, když hospic pořádá nějaké jednorázové kulturní akce.“

Otázka č. 6 – Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké?

„Mezi činnosti, které zde dobrovolníci vykonávají patří rozhovory, četba, modlitby, zpěv, procházky. Myslím, že někdy také klienti s dobrovolníky dělají výrobky z keramiky a také spolu lepí různé obrázky z papírových kuliček, aby si klienti rozvíjeli jemnou motoriku rukou.“

Otázka č. 7 – Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?

Dotazovaná se vyjádřila v tom smyslu, že klienti vnímají dobrovolníky jako blízké osoby, kamarády či přátele. Podle dotazované je vidí jako někoho, komu se mohou otevřít, svěřit se mu, jako někoho, komu mohou důvěřovat. Dobrovolníky berou jako možnost rozptýlení, jako určitou oporu.

Otázka č. 8 – Jste rád-a, že dobrovolníci docházejí do tohoto hospice?

„Nyní už ráda jsem. Když jsem nastoupila do hospice na pozici ošetřovatelky, byla jsem velmi zapálená do této činnosti. Chtěla jsem vše stihnout sama, chtěla jsem se věnovat každému klientovi individuálně. V té době jsem dobrovolníky vnímala, jako někoho, kdo se chce klientům vnutit. Běhala jsem od jednoho klienta k druhému, s každým jsem prohodila pár slov, ale z obou stran bylo patrné, že to nikomu

nevyhovuje. Postupem času jsem pochopila, že nejde, abych všechno chtěla dělat sama. Pochopila, že když budu dělat jednu věc a budu ji dělat pořádně, tak že je to mnohem lepší, než kdybych dělala tisíc věcí najednou. Konečně jsem pochopila, že s dobrovolníky nejsme rivalové, ale že spolu naopak musíme spolupracovat. Takže když to shrnu, v současné době jsem velmi ráda, že dobrovolníci do hospice docházejí. Klientům se věnují tak, jak to každému vyhovuje a jak to každý potřebuje a já se plně mohu věnovat i jiným klientům.“

Otázka č. 9 – Byl-a byste raději, kdyby dobrovolníci vaše zařízení nenavštěvovali?

„V současné době bych byla nerada, kdyby dobrovolníci přestali naše zařízení navštěvovat.“

Otázka č. 10 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„Jak už jsem předtím říkala, můj vztah k dobrovolníkům nebyl zpočátku moc kladný. Nyní mohu říct, že můj vztah s dobrovolníky je kamarádský a v současnosti i velmi kladný. Velmi si dobrovolníků vážím a také je obdivuji za to, co pro klienty hospice dělají.“

Otázka č. 11 – Myslíte si, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem? A v čem?

„Přínos vidím v tom, jak je dobrovolníci umí naladit. Klienti se po dobrovolnickově návštěvě cítí lépe a optimističtěji naladěni.“

Otázka č. 12 – Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?

„Ano, má. Dobrovolnictví jako takové je smysluplná činnost. Největší smysl vidím v tom, že se dobrovolníci věnují lidem, kteří to potřebují. Lidem, ke kterým život nebyl příliš laskavý. Smysl vidím také v tom, že se klienti mohou dobrovolníkům vypovídat a ti jim ochotně naslouchají. Myslím, že i četba různé literatury, pomůže klientům zapomenout na své trápení. To je podle mě smysl dobrovolníků.“

Otázka č. 13 – Myslíte si, že se klienti na návštěvy dobrovolníků těší? A proč?

„Nemyslím, já to totiž vím. Mnohokrát jsem byla svědkem, jak se klienti na

dobrovolníky velmi těšili a neustále se nás ptali, kdy už přijdou. Sice jsem v hospici teprve rok, ale díky zkušenostem vím, že se klienti na dobrovolníky těší.“

Otázka č. 14 – Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? Pokud ano, tak jaká?

„Ano, myslím. Tím mám na mysli, že se mezi dobrovolníky může vyskytnout osoba, která si s klientem nebude rozumět. Může se ke klientům chovat nevhodně, může s nimi trávit delší dobu, než by si klienti přáli. To si myslím, že může klientům ubližovat a v tom vidím to negativum.“

Otázka č. 15 – Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienty?

Dotazovaná vyjádřila názor, že přínos dobrovolníků je určitě větší než možná negativa.

Respondent č. 6

Otázka č. 1 – Věk

Další respondent je žena, které je 42 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho pracujete v hospici?

„V tomto hospici pracuji téměř 3 roky.“

Otázka č. 3 – Jaká je Vaše funkce v hospici?

Dotazovaná uvedla, že po 3 roky, kdy je v hospici zaměstnána, pracuje jako ošetřovatelka.

Otázka č. 4 – Od koho jste informován-a o dobrovolnících, kteří navštěvují tento hospic?

„Asi jako mnozí z nás jsem i já byla o dobrovolnících informována od koordinátorky dobrovolníků.“

Otázka č. 5 – Jak často přicházejí dobrovolníci do hospice?

„Dobrovolníci náš hospic navštěvují celkem často a pravidelně. Dobrovolníky zde máme možnost vidat každý týden ve středu a ve čtvrtek. Bohužel jen během školního roku. Dobrovolníci se v hospici vyskytují i mimo tyto dny a to, když hospic pořádá nějaké jednorázové kulturní akce. Na těchto akcích dobrovolníci třeba stojí u stánku s prospekty, které nabízejí lidem, kteří hospic navštíví.“

Otázka č. 6 – Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké? Dotazovaná mezi činnosti, které dobrovolníci v hospici vykonávají spolu s klienty, zařadila procházky, čtení knih, poslouchání muziky, vytváření nějakých obrázků a maleb, výroba keramiky. Podle dotazované dobrovolníci na jednorázových kulturních akcích obstarávají propagaci hospice. Jako hlavní činnost však označila rozhovory, jelikož si myslí, že povídání a vzájemné naslouchání je velmi důležité. Podle dotazované jsou rozhovory nejčastější činností mezi dobrovolníky a klienty.

Otázka č. 7 – Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?

„Jednoznačně kladně. Vždyť dobrovolníci jsou tu pro klienty, aby je rozptýlili, přivedli na jiné myšlenky, trochu je povzbudili, dodali odvalu a aby jim podali pomocnou ruku. Myslím, že mezi dobrovolníky a klienty vznikají pevné vztahy, které jsou plné úcty, zájmu o druhé a přátelství.“

Otázka č. 8 – Jste rád-a, že dobrovolníci docházejí do tohoto hospice?

„No jistě, dobrovolníci znamenají pomoc pro všechny. Klientům pomáhají například ke zlepšení nálady, k přivedení na jiné myšlenky a nám, myslím tím ošetrovatelský personál, pomáhají tím, že se můžeme věnovat i jiným klientům, na které bychom neměli bez dobrovolníků čas, kvůli velkému pracovnímu vytížení. Kéž by dobrovolníků v našem hospici ještě přibýlo.“

Otázka č. 9 – Byl-a byste raději, kdyby dobrovolníci vaše zařízení nenavštěvovali?

Dotazovaná odpověděla, že by rozhodně nebyla ráda, kdyby dobrovolníci jejich hospic nenavštěvovali.

Otázka č. 10 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„Můj vztah k dobrovolníkům je kamarádský. S mnoha dobrovolníky si rozumíme. Dobrovolníkům si velmi vážím pro to, co pro klienty dělají, a doufám, že dobrovolníci o mě úctě k nim vědí. Snad jim to dávám dostatečně najevo.“

Otázka č. 11 – Myslíte si, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem? A v čem?

„Největší přínos vidím v tom, že klienty umí dobrovolníci velmi pozitivně a optimisticky naladit. Jako přínosné vidím také to, že dobrovolníci klientům věnují svůj čas a klienti si toho velmi váží. Vnímají to, jako že jsou pro někoho stále důležití. Také si myslím, že činnost dobrovolníků je přínosná hlavně tam, kde se klienti hospice cítí osamoceně a u těch klientů, za kterými nechodí rodina. Dobrovolníci jsou zde, aby klientům dělali společnost a aby jim pomohli ukrátit volnou chvíli.“

Otázka č. 12 – Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?

„Dobrovolnictví je určitě smysluplná a ušlechtilá činnost. Smysl vidím hlavně v tom, že klienti nejsou na svá trápení sami, že jsou zde lidé, kteří jsou jim připraveni pomoci. Jsou ochotni je vyslechnout, povzbudit je, pohladit či potěšit třeba jen pouhým úsměvem.“

Otázka č. 13 – Myslíte si, že se klienti na návštěvy dobrovolníků těší? A proč?

„Za to, že se klienti na dobrovolníky těší, bych dala ruku do ohně. Každou středu nebo čtvrtek se klienti dobrovolníků nemůžou dočkat. Neustále se personálu hospice ptají, v kolik hodin dneska dobrovolníci přijdou. Několikrát se nám zde stalo, že se nás klienti ptali i na to, kteří dobrovolníci k nim dneska přijdou. Ptali se proto, že si někteří klienti oblíbili určitého pracovníka a na toho se pak těšili ještě mnohem víc než na jiné dobrovolníky. Každopádně se klienti, podle mě a podle mých zkušeností, na dobrovolníky těší.“

Otázka č. 14 – Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? Pokud ano, tak jaká?

Dotazovaná viděla negativa pouze v nevhodném dobrovolníkovi, který by mohl narušit psychiku klientů. A to z toho důvodu, že by se dobrovolník snažil

například od klienta vyzvídat něco, co je klientovi nepříjemné. Dotazovaná žena uvedla, že pokud si dobrovolník s klientem neseďí a pokud se nejedná o vážné přestupky ze strany dobrovolníků, převede tohoto dobrovolníka k jinému klientovi.

Otázka č. 15 – Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienty? *„Negativa určitě nepřevažují nad přínosem dobrovolníků v hospici. Podle mě těch negativ existuje velmi málo, zatímco přínos dobrovolnictví v hospici je obrovský.“*

Respondent č. 7

Otázka č. 1 – Věk

Dotazovaná je žena, které je 35 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho pracujete v hospici?

„V tomto hospici pracuji hned od jeho vzniku, takže 4 roky.“

Otázka č. 3 – Jaká je Vaše funkce v hospici?

„V hospici pracuji jako sociální pracovnice. Tato profese mě velmi baví a naplňuje.“

Otázka č. 4 – Od koho jste informován-a o dobrovolnících, kteří navštěvují tento hospic?

„Já jsem se o dobrovolnících dozvěděla od mé spolupracovnice, a to od samotné koordinátorky dobrovolníků. Pak jsem i já, při různých rozhovorech a příležitostech, informovala některé kolegy.“

Otázka č. 5 – Jak často přicházejí dobrovolníci hospice?

„Naši dobrovolníci k nám chodí každý týden. Ke dnům, kdy nás dobrovolníci navštěvují, patří každá středa a čtvrtek v týdnu. To platí ovšem jen pro školní rok, jelikož naše dobrovolníky z velké části tvoří studenti. O prázdninách nás nenavštěvují, protože jsou mimo Prachatice.“

Otázka č. 6 – Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké? „Ano, vím, jaké zde dobrovolníci vykonávají činnosti. Patří sem například zpívání, malování obrázků, lepení různých obrázků, hraní některých společenských her. Samozřejmě, že si dobrovolníci s klienty povídají a berou je na procházky, teda pokud se na to klient cítí. Dobrovolníci zde také někdy dojdou klientům nakoupit, pokud to klienti potřebují. Někteří klienti hospice chtějí dobrovolníky také k tomu, aby se s nimi mohli pomodlit. Máme tady jednu dobrovolnici, která se specializuje na modlitby. Mezi její činnost patří i svázení klientů k modlitbám do kaple.“

Otázka č. 7 – Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?

„Můj názor je takový, že klienti se na dobrovolníky těší, že je mají rádi. Berou je jako někoho, kdo je za nimi ochotný přijít, i když by vůbec nemusel. Berou je mnohdy jako kamarády, někdy jako přátele.“

Otázka č. 8 – Jste rád-a, že dobrovolníci docházejí do tohoto hospice?

„Ovšem, já osobně jsem ráda. Myslím a troufám si říct, že jsme tady rádi všichni, že zde dobrovolníky máme. Pro každého z nás dobrovolníci něco znamenají. Pro mě osobně znamenají obrovskou pomoc, při zkvalitňování služeb, které hospic nabízí. Díky dobrovolníkům se zde klienti cítí velmi dobře. Samozřejmě se na tom, aby se zde klienti cítili dobře, podílí celý personál hospice. Ale dobrovolníci jsou zde jen pro ně. Jsou připraveni jim například dát čas, který vyplní povídáním. A to si myslím, že je pro klienty nejcennější.“

Otázka č. 9 – Byl-a byste raději, kdyby dobrovolníci vaše zařízení nenavštěvovali?

Na tuto otázku dotazovaná odpověděla záporně.

Otázka č. 10 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„S dobrovolníky vycházím výborně, oceňuji jejich smysl pro konání dobra. Mezi dobrovolníky jsem si našla pár přátel, a to myslím, mluví za všechno.“

Otázka č. 11 – Myslíte si, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem? A v čem?

„Přínos dobrovolníků pro klienty vidím naprosto ve všem. V hraní společenských her, protože klienti přijdou na jiné myšlenky, rozveselí se. Ve čtení – to klienty rozptýlí a zároveň třeba rozšíří obzor jejich vědomostí a zároveň si zkrátí dlouhou chvíli. Ve zpěvu, kdy si klienti rádi zavzpomínají na známé, lidové písničky. V procházkách, kdy klienti přijdou na čerstvý vzduch, podívají se na sluníčko a většinou je to optimisticky naladí. V povídání, kdy se klienti mohou vyprávět. Zkrátka dobrovolníci v hospici jsou pro klienty velikým přínosem.“

Otázka č. 12 – Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?

„No, pokud to mohu soudit, tak určitě to smysl má. Klienti se alespoň necítí být sami, dobrovolníci jim zpestří volný čas, zabaví je a klienti se mají i zároveň komu vyprávět. Je dobré mít po ruce osobu, která je nestranná a nikoho nesoudí. Proto si myslím, že klienti si s dobrovolníky rádi povídají. Dobrovolníci jsou zde pro ně, a to jim podle mého názoru zvedá sebedůvěru a pozitivně ovlivňuje jejich náladu.“

Otázka č. 13 – Myslíte si, že se klienti na návštěvu dobrovolníků těší? A proč?

Na tuto odpověď dotazovaná odpověděla, že se klienti na návštěvy dobrovolníků jednoznačně těší.

Otázka č. 14 – Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? Pokud ano, tak jaká?

„Negativa v dobrovolnictví v hospici určitě existují. Nikdy si nemůžeme být stoprocentně jisti, co je dobrovolník zač. To neplatí jen o dobrovolnících. Nikdy si nemůžeme být u nikoho jisti, tím, co je zač. Může se třeba stát, že dobrovolník bude příznivcem nějaké sekty. To podle mě může klienta velmi ohrozit. Naštěstí se nám to zde nikdy nepříhodilo. Všichni dobrovolníci byli slušní a práce s nimi byla příjemná. Jen párkrát se stalo, že klientovi daný dobrovolník neseseděl. Koordinátorka dobrovolníků ho na základě žádosti klienta přeřadila k někomu jinému, se kterým si dobrovolník rozuměl.“

Otázka č. 15 – Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienty?

„Samozřejmě, že dobrovolníci pro klienty představují mnohem větší přínos než možná negativa. Negativ je podle mě jen pár, zato přínosných činností a skutků, které dobrovolníci klientům dávají, je mnohem více.“

Respondent č. 8

Otázka č. 1 – Věk

Žena, které je 34 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho pracujete v hospici?

„V tomto hospici pracuji od začátku jeho vzniku, takže 4 roky.“

Otázka č. 3 – Jaká je Vaše funkce v hospici?

„V hospici vykonávám funkci zdravotní sestry.“

Otázka č. 4 – Od koho jste informován-a o dobrovolnících, kteří navštěvují tento hospic?

„Já jsem se o dobrovolnících dozvěděla od mé spolupracovnice a zároveň kamarádky, a to od koordinátorky dobrovolníků.“

Otázka č. 5 – Jak často přicházejí dobrovolníci do hospice?

„Máme zde dvě skupiny dobrovolníků, kteří se u klientů různě střídají. Dobrovolníky tady máme po celý školní rok každý týden, nejčastěji ve středu a ve čtvrtek.“

Otázka č. 6 – Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké?

„Jak už jsem říkala, máme zde dvě skupiny dobrovolníků. Jedna skupinka dobrovolníků s klienty zpívá, čte knihy a různé noviny či časopisy, lepí obrázky, čímž si klienti procvičí jemnou motoriku rukou. Druhá skupinka s klienty také čte, hraje s klienty

různé společenské hry, bere klienty na procházky. Dále zde máme dobrovolníci, která sváží klienty do kaple na motlitby.“

Otázka č. 7 – Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?

„Jak je vnímají? Podle mě určitě kladně. Vnímají je jako někoho, kdo se o ně zajímá, jako někoho, komu na nich záleží. Jako někoho, kdo za nimi přišel, aby na své trápení nebyli sami.“

Otázka č. 8 – Jste rád-a, že dobrovolníci docházejí do tohoto hospice?

„Určitě jsem“, tak zněla odpověď dotazované. Vyjádřila se v tom smyslu, že dobrovolníci jsou zde pro klienty, ale že v mnohém pomáhají i personálu hospice.

Otázka č. 9 – Byl-a byste raději, kdyby dobrovolníci vaše zařízení nenavštěvovali?

„Samozřejmě, že bych ráda nebyla. Dobrovolníci pomáhají všem, jsou velmi důležitou součástí hospice.“

Otázka č. 10 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„Osobně si dobrovolníků velmi cením a vážím. Jsou to lidé, kteří dělají něco pro ostatní. Chtějí lidem pomáhat, a to je velmi úctyhodná vlastnost.“

Otázka č. 11 – Myslíte si, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem? A v čem?

„Samozřejmě že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem. A to nejen v tom, že s nimi vykonávají různé činnosti, aby si klienti ukrátili dlouhou chvíli, aby se mohli vypovídat a aby alespoň na chvíli zapomněli na své bolesti a trápení. Jako velmi přínosné vidím to, že dobrovolníci dokáží klienta pozitivně naladit a také to, že klienti pochopí, že i když jsou těžce nemocní, takže i přesto jsou stále pro někoho důležití. Myslím, že přínosné je i to, že klienti pochopí, že i v dnešní zkažené době jsou mezi námi ještě lidé, kteří jsou ochotni vykonávat dobro, aniž by z toho těžili.“

Otázka č. 12 – Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?

„Smyslem dobrovolnictví je pomáhat lidem, kteří to potřebují. Takže dobrovolnictví v našem hospici má smysl jednoznačně.“

Otázka č. 13 – Myslíte si, že se klienti na návštěvu dobrovolníků těší? A proč?

„Sama za sebe si myslím, že se klienti určitě na dobrovolníky těší.“

Otázka č. 14 – Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? Pokud ano, tak jaká?

„Jako negativum bych označila například dobrovolníka, který s klientem tráví více času, než si klient přeje. To může rozházet klientovu psychiku a to může ovlivnit i jeho zdravotní stav. Stejně tak dobrovolník, který se i přes klientovu nechuť vrtá v tématu, který je klientovi nepříjemné. To může mít za následek také rozhození klientovy psychiky a tím i rozhození jeho zdravotního stavu.“

Otázka č. 15 – Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienty?

Odpoověď zněla, že dobrovolnictví je jednoznačně přínosné. Podle dotazované určitá negativa jsou, prý jako u všeho. Všechno má svá pozitiva i negativa. Jde prý jen o to, co převažuje. U dobrovolníků podle dotazované převažuje určitě přínos.

Respondent č. 9 – rozhovor v roce 2009

Otázka č. 1 – Věk

„Je mi 34 let.“

Otázka č. 2 – Jak dlouho pracujete v hospici?

„V tomto hospici pracuji 3 roky.“

Otázka č. 3 – Jaká je Vaše funkce v hospici?

„První rok jsem tu pracovala jako ošetrovatelka, ale v současné době jsem zde

zaměstnána jako koordinátorka dobrovolníků. Tuto funkci vykonávám již druhým rokem.“

Otázka č. 4 – Byla jste už někdy dřív koordinátorkou dobrovolníků?

Dotazovaná odpověděla, že tuto funkci vykonává poprvé.

Otázka č. 5 – Na jaký úvazek pracujete jako koordinátorka dobrovolníků?

Dotazovaná uvedla, že funkci koordinátorky dobrovolníků vykonává na poloviční úvazek.

Otázka č. 6 – Odkud získáváte dobrovolníky?

„Dobrovolníci k nám docházejí hlavně z místních škol. Jedná se o studenty a studentky ze Střední pedagogické školy v Prachaticích. Máme zde také jednu dobrovolnici seniorku, která sváží klienty hospice na modlitby do kaple.“

Otázka č. 7 – Kolik dobrovolníků v současné době máte?

Koordinátorka dobrovolníků uvedla, že zde mají 12 dobrovolníků.

Otázka č. 8 – Jak často dobrovolníci navštěvují tento hospic?

„Dobrovolníci sem docházejí každý týden, a to ve středu a ve čtvrtek. Máme zde dvě skupiny dobrovolníků, kteří se u klientů pravidelně střídají. Jedna skupina přichází ve středu a druhá ve čtvrtek. Ovšem takhle je to jen do té doby, než nastanou prázdniny, jelikož jde o studenty, kteří o prázdninách odjíždějí z Prachatic a vrací se zase v září nebo v říjnu.“

Otázka č. 9 – Jak dlouho jsou dobrovolníci s klienty hospice?

„To záleží na aktuálním stavu klienta. Dobrovolník je s klientem vždy tak dlouho, jak si to klient přeje. Někdy to může být hodina, někdy půl hodiny, jindy zase jen malou chvíličku.“

Otázka č. 10 – Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké?

„První skupina dobrovolníků, která získala ocenění „Dobrá parta roku 2006/2007“, se s klienty věnuje komunikaci, zpěvu, četbě knih, novin a časopisů, dále jemným činnostem na rozvíjení jemné motoriky rukou jako je například malba obrázků, lepení obrázků z papírových kuliček. Dále také s klienty pracují s keramikou, občas klientům dojdou nakoupit. Druhá skupina se s klienty zaměřuje také na čtení knih a novin, hraní různých společenských her. Mezi jejich činnosti patří také rozhovory s klienty a procházky. Dobrovolníci se také účastní jednorázových kulturních akcí, jako jsou například Den otevřených dveří nebo Vánoční koncert. Při těchto akcích se dobrovolníci podílejí na organizaci těchto událostí nebo při propagaci hospice. Také zde máme jednu seniorku dobrovolnici, která získala cenu Křesadlo roku 2008. Tato paní sváží klienty na motlitby do kaple.“

Otázka č. 11 – Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?

„Klienti podle mě vnímají dobrovolníky jako své kamarády, přátele nebo známé. Jako někoho, kdo je tady pro ně a jako někoho, kdo se na ně usměje a povzbudí, když je jim nejhůře.“

Otázka č. 12 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„Můj vztah k dobrovolníkům je velmi kladný. S dobrovolníky vycházím výborně a vztahy mezi námi bych označila jako přátelské. Ke každému, kdo je dobrovolníkem, přistupuji s velkou úctou.“

Otázka č. 13 – Myslíte si, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem? A v čem?

„Ano, jsou. Vždyť dobrovolníci sem chodí, aby zlepšili náladu lidem, kteří jsou na konci své cesty. Jdou sem, aby se věnovali, pro ně, zpočátku úplně cizím lidem. Přínos vidím hlavně v tom, že se klienti cítí lépe naladěni, že si ukrátí dlouhou chvíli. Klienti vidí, že jsou stále pro někoho důležití a že o ně má někdo zájem, v tom vidím veliký přínos dobrovolníků.“

Otázka č. 14 – Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?

„Samozřejmě. Dobrovolníci neváhají klienty vyslechnout, neváhají je pohladit, povzbudit nebo se na ně jen tak usmát. Já vidím smysl hlavně v tom, že klienti se necítí být sami, vědí, že se o ně někdo zajímá a že na svoji poslední fázi života nejsou sami. Že je tu někdo, kdo se na ně neváhá usmát, podržet je za ruku, když je jim nejhůř, že jsou zde jen a jen pro ně. Velký smysl vidím u klientů, které nenavštěvuje nikdo blízký.“

Otázka č. 15 – Myslíte si, že se klienti těší na návštěvy dobrovolníků?

„Nemyslím, já to vím. Při rozhovorech s klienty se ptám na jejich názor na dobrovolníky. Z jejich odpovědí mohu soudit, že se na dobrovolníky těší. Vždy mě o tom přesvědčí i úsměv našich klientů, který věnují dobrovolníkům. To je, podle mě, pro dobrovolníky velmi příjemné ocenění. Samozřejmě, že klienti, kteří se necítí moc dobře, párkrát dobrovolníky odřekli. Několikrát se nám stalo, že si dobrovolník a klient nesedli, a klient nás požádal o to, aby ho dobrovolník již nenavštěvoval. Ale většina klientů se na dobrovolníky těší.“

Otázka č. 16 – Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? Pokud ano, tak jaká?

„Může. Myslím, že pro klienty může být nepříjemné, když si s dobrovolníkem nerozumí. To může klienta psychicky rozhodit a to bych posoudila jako možné negativum. Dále to může být dobrovolník, který se chová nevhodně. Tím mám na mysli dobrovolníka, který se na klientovi snaží vyzvídat témata, která jsou klientovi nepříjemná. Negativum také vidím v tom, pokud dobrovolník tráví s klientem více času, než by si klient přál. To může zapříčinit fyzickou, ale i psychickou vyčerpanost klienta.“

Otázka č. 17 – Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienta?

„Ano, myslím si, že přínos jednoznačně převyšuje negativa. Určitě je přínos dobrovolníků větší než možná negativa.“

Respondent č. 9 – rozhovor v roce 2010

Otázka č. 1 – Věk

Další respondent je žena, které je 34 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho pracujete v hospici?

„V tomto hospici pracuji 4 roky.“

Otázka č. 3 – Jak dlouho jste koordinátorkou dobrovolníků?

„Nejprve jsem zde pracovala 1 rok jako ošetřovatelka, ale nyní jsem už 3 roky ve funkci koordinátorky dobrovolníků. Jako koordinátorka dobrovolníků se cítím mnohem lépe. Tato profese mě velmi baví a také mi dává mnoho zkušeností, ke kterým bych se jako ošetřovatelka vůbec nedostala.“

Otázka č. 4 – Byla jste už někdy dřív koordinátorkou dobrovolníků?

„Ne, tuto funkci vykonávám poprvé.“

Otázka č. 5 – Na jaký úvazek pracujete jako koordinátorka dobrovolníků?

„Tuto funkci vykonávám na poloviční úvazek. Na druhý poloviční úvazek jsem zde zaměstnána jako recepční.“

Otázka č. 6 – Jaká je náplň Vaší práce?

„Mým úkolem je seznámit dobrovolníky s hospicem, jeho organizací a fungováním. Dále dobrovolníky seznámím s klienty hospice. Vedu s dobrovolníky rozhovory, ve kterých se bavíme o tom, co ví o hospici, proč se chtějí stát dobrovolníkem, o tom zda se vyskytl mezi ním a klientem nějaký problém, zda si s klienty rozumí, ptám se na jejich názory o fungování dobrovolníků v hospici. Také spolu s vrchní sestrou rozhodují o přijetí dobrovolníků.“

Otázka č. 7 – Jaké činnosti v roli koordinátorky dobrovolníků vykonáváte?

„Mezi mé činnosti patří přijímání dobrovolníků, dávám dobrovolníkům vyplňovat dotazníky, povídám si s nimi o tom, proč se chtějí stát dobrovolníky, zda

mají nějaké problémy s klienty, zaznamenávám jejich příchod a odchod, zapisuji činnosti, které s klienty vykonávali, zajišťuji spolu s dobrovolníky akce pro hospice, také se podílím na oceňování dobrovolníků, seznamuji dobrovolníky s klienty hospice, s fungováním hospice.“

Otázka č. 8 – Odkud získáváte dobrovolníky?

„Dobrovolníky získáváme především z místních středních škol. Docházejí k nám hlavně studenti a studentky ze Střední pedagogické školy v Prachaticích. V současné době zde také máme dvě seniorky dobrovolnice.“

Otázka č. 9 – Jaká je náplň činnosti dobrovolníků v hospici?

„Dobrovolníci u nás mohou pomáhat s údržbou rozlehlého parku nebo si mohou vybrat docházení ke klientům hospice. Pokud si vyberou docházení ke klientům, tak se většinou věnují vzájemné komunikaci, zpěvu, četbě knih, novin a časopisů, také spolu tvoří různé výrobky, při kterých si klienti zlepšují jemnou motoriku rukou. Někdy také klientům dojdou dobrovolníci nakoupit. V létě dobrovolníci klienty berou na procházky a třeba i na zmrzlinu. Dobrovolníci se také podílejí na kulturních akcích.“

Otázka č. 10 – Kolik dobrovolníků v současné době máte?

„V současné době máme 10 dobrovolníků.“

Otázka č. 11 – Jaké je věkové složení dobrovolníků?

Koordinátorka dobrovolníků odpověděla, že věkové složení studentů je v rozmezí 16-23 let. Seniorky jsou ve věku 64 let.

Otázka č. 12 – Jak dlouho u vás dobrovolníci fungují?

Podle koordinátorky dobrovolníků zde dobrovolníci fungují již 5 let.

Otázka č. 13 – Jak dlouho jsou dobrovolníci s klienty hospice?

„To vždy záleží na momentálním stavu klienta. Někdy to může být jen malá chvilíčka, jindy třeba půl hodiny a také i hodinu.“

Otázka č. 14 – Jak často dobrovolníci navštěvují klienty?

„Dobrovolníci naše klienty navštěvují tak 3x-4x týdně.“

Otázka č. 15 – Podle čeho dobrovolníky vybíráte?

„Každý zájemce vyplní dotazník a na základě jeho odpovědí ho spolu s vrchní sestrou přijmeme nebo ne.“

Otázka č. 16 – Jsou dobrovolníci nějak pojištěni?

Koordinátorka uvedla, že všichni dobrovolníci musejí být pojištěni. Dobrovolníci jsou pojištěni pro případ škody na majetku a na zdraví osob způsobenou v souvislosti s výkonem pravidelné dobrovolnické činnosti.

Otázka č. 17 – Jaké jsou, podle Vás, motivy dobrovolníků k vykonávání dobrovolnické činnosti?

„Myslím si, že jedním z motivů je touha pomáhat, necítit se zbytečným. Také být někomu prospěšný a užitečný, je podle mě to, co lidi k dobrovolnictví vede. Určitě to pro někoho může být také touha pomáhat, rozdávat radost, vytvářet si nová přátelství.“

Otázka č. 18 – Vedete si nějakou evidenci dobrovolníků?

„Ano, máme zde tzv. knihu dobrovolníků, kam zapisují datum, kdy dobrovolníci přišli, čas – příchod, odchod, dále jména klientů u kterých byli, a také se sem zapisuje, co společně prožili.“

Otázka č. 19 – Oceňujete dobrovolníky?

„Ano, dobrovolníci od nás dostávají dárky vždy k narozeninám a v době Vánoční. Pokud se jedná o studenta, který maturuje, tak od nás dostává na památku hrneček a tričko s logem hospice.“

Otázka č. 20 – Myslíte si, že dobrovolníci jsou pro klienty přínosem? A v čem?

„Stoprocentně jsou. Jak jinak označit skutky, které zde dobrovolníci vykonávají? Dobrovolníci sem jdou po škole, ve svém volnu, aby zde potěšili, rozptýlili a pozitivně

naladili zpočátku úplně cizí lidi. Což se jim daří. Řekla bych, že se klienti cítí po dobrovolníkově návštěvě mnohem optimističtěji naladěni. To je přece krásná věc. To, že si dobrovolníci najdou chvíli pro jiné, aby jim zpestřili už tak těžké chvíle, aby jim pomohli překonat bolest, aby s nimi byli v té nejtěžší chvíli, to je přece úctyhodná věc. To je ten největší přínos.“

Otázka č. 21 – Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?

„Smysl určitě má. Já sama vidím smysl v tom, že se dobrovolníci nebojí přijít mezi klienty, kterým zbývá posledních pár dnů nebo týdnů života. Tito dobrovolníci neváhají klienty vyslechnout, neváhají je pohladit, povzbudit nebo se na ně jen tak usmát. Ten smysl spočívá v tom, že klienti vědí, že se o ně někdo zajímá a že na svůj osud nejsou sami. Velký smysl má dobrovolnictví u těch klientů, které nenavštěvuje rodina.“

Otázka č. 22 – Myslíte si, že se klienti těší na návštěvy dobrovolníků?

„Jelikož se s klienty o dobrovolnících bavím, tak vím, že se těší. Soudím tak i z toho, že když dobrovolníci od klientů odcházejí, tak se na ně klienti častokrát usmívají. To si myslím, že je pro dobrovolníky to největší ocenění. Ale už několikrát se nám zde stalo, že klientům nebylo příliš dobře, tak dobrovolníky odřekli. Což je samozřejmě pochopitelné. Také vím, že pokud se klientovi dobrovolník nelíbí, tím nemyslím po stránce fyzické, ale mám tím na mysli sympatie, tak se dobrovolník na jeho návštěvu také netěší. Od toho jsem tu já, a pokud taková situace nastane a já se tuto skutečnost dozvím, okamžitě dobrovolníka šetrně převádím k jinému klientovi, se kterým si myslím, že by si mohli rozumět.“

Otázka č. 23 – Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? Pokud ano, tak jaká?

„Ano, určitě může. Ty už jsem popsala v předcházející otázce. Jednak si myslím, že to může být dobrovolník, který si s klientem nerozumí. Dále také dobrovolník, který se chová nevhodně. Třeba se snaží na klientovi vyzvídat nějaká témata, která klientovi

nejsou příjemná. Dále to může být i to, že dobrovolník tráví s klientem mnohem více času, než by si klient přál.“

Otázka č. 24 - Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienta? *„Ano, přínos je mnohonásobně větší než možná rizika nebo negativa“.*

Respondent č. 10

Otázka č. 1 – Věk

Žena, 41 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho pracujete v hospici?

„V hospici pracuji již 3 roky“.

Otázka č. 3 – Jaká je Vaše funkce v hospici?

„Pracuji zde jako zdravotní sestra“.

Otázka č. 4 – Od koho jste informován-a o dobrovolnících, kteří navštěvují tento hospic?

„O dobrovolnících, kteří navštěvují náš hospic, jsem se dozvěděla od koordinátorky dobrovolníků. Koordinátorka dobrovolníků nás navzájem představila.“

Otázka č. 5 – Jak často přicházejí dobrovolníci dohospice?

„Dobrovolníci se zde objevují několikrát do roka, a to když se pořádají nějaké kulturní akce. Ale jinak jsou zde každý týden, a to ve středu a ve čtvrtek.“

Otázka č. 6 – Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké?

„Nejčastějšími činnostmi jsou rozhovory, těmi dobrovolníci s klienty tráví nejvíce času. Dále pak poslouchání hudby, zpívání písniček, nejčastěji lidových. Také hraní na hudební nástroje. Dobrovolníci klienty berou na procházky, hrají deskové hry, vytvářejí spolu různé obrázky a čas od času pracují i s keramikou.“

Otázka č. 7 – Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?

„Jako kamarády. Jako někoho, na koho se můžou spolehnout a svěřit se jim. Myslím, že je klienti vnímají jako důvěrné osoby, jako někoho, komu na nich záleží“.

Otázka č. 8 – Jste rád-a, že dobrovolníci docházejí do tohoto hospice?

„Jsem velmi ráda. Kdyby bylo dobrovolníků mnohem více, byla bych ještě radši. Dobrovolníci totiž pozitivně ovlivňují klientovu mysl a tím i jeho fyzický stav. Jsem ráda za náš personál, jelikož dobrovolníci pomáhají i nám, a to dobrou náladou, které mají neustále na rozdávání. Jsem ráda i za klienty, jelikož mi připadá, že když za nimi dobrovolníci přijdou, hned se na svět dívají trochu veseleji.“

Otázka č. 9 – Byl-a byste raději, kdyby dobrovolníci vaše zařízení nenavštěvovali? Dotazovaná odpověděla, že by raději nebyla. Kdo by jim prý rozveseloval klienty a personál?

Otázka č. 10 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„Jak jinak než velmi kladný. Dobrovolníků si velmi vážím. Zároveň k nim mám velikou úctu. Myslím, že k dobrovolníkům snad ani jiný vztah nikdo mít nemůže. Vždyť jsou to lidé, kteří vykonávají dobro a to jen tak z vlastního přesvědčení.“

Otázka č. 11 – Myslíte si, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem? A v čem?

„Dobrovolníci jsou pro klienty přínosem a to v tom, že se věnují jen jim, mají na ně čas, snaží se je povzbudit, rozptýlit, dodat jim odvahu a optimismus. Klienti se často cítí mnohem lépe, tím mám na mysli po psychické stránce. Dále také v tom, že jsou je připraveni vždy vyslechnout. Největší přínos vidím v tom, že i v nejtěžších chvílích života, je tu někdo, kdo je ochoten vzít je za ruku nebo se na ně jen tak prostě usmívat. Kdo je tady jen a jen pro ně.“

Otázka č. 12 – Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?

„Dobrovolnictví je jednoznačně smysluplné. Myslím, že největší smysl spočívá v dělení společnosti těžce nemocným a umírajícím. Dobrovolníci, spolu s hospicem,

pomáhají těmto lidem, aby i v těch nejtěžších chvílích svého života byli šťastní, dostávali skvělou péči, dobro a pohlázení. V tom já vidím ten obrovský smysl.“

Otázka č. 13 – Myslíte si, že se klienti na návštěvu dobrovolníků těší? A proč?

„Klienti se na návštěvy dobrovolníků těší, ale pokud se necítí moc dobře a chtěli by být radši sami, a v tom za nimi má přijít dobrovolník, tak si myslím, že se příliš netěší.“

Otázka č. 14 – Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? Pokud ano, tak jaká?

„Určitě může mít negativa, a to například taková, že jako dobrovolník do hospice pronikne osoba, která bude příznivcem třeba svědků Jehovových. Taková osoba pak může klienty velmi nepříznivě ovlivnit. Dále také dobrovolníci, kteří se chovají nevhodně. Ti můžou na klienty taky působit nevhodně.“

Otázka č. 15 – Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienty?

„Stoprocentně jsou dobrovolníci přínosem a mnohem větším, než možná negativa, které může dobrovolnictví přinést.“

Respondent č. 11

Otázka č. 1 – Věk

Další respondent je žena, které je 39 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho pracujete v hospici?

„Pracuji zde téměř 3 roky.“

Otázka č. 3 – Jaká je Vaše funkce v hospici?

Dotazovaná uvedla, že po 3 roky, kdy je v hospici zaměstnána, pracuje jako zdravotní sestra.

Otázka č. 4 – Od koho jste informován-a o dobrovolnících, kteří navštěvují tento hospic?

„Mě o dobrovolnících informovala koordinátorka dobrovolníků.“

Otázka č. 5 – Jak často přicházejí dobrovolníci do hospice?

„Dobrovolníci k nám docházejí 1-2 týdně. Jsou zde dvě skupiny dobrovolníků. Jedna skupina sem chodí nejčastěji ve středu nebo ve čtvrtek. Ta druhá sem chodí také buď ve středu, nebo ve čtvrtek. U klientů se střídají, takže jedna skupina je zde ve středu a druhá pak ve čtvrtek. Někdy se však stane, že jsou zde všichni v jeden den. To je ale výjimečná situace.“

Otázka č. 6 – Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké?

„Mezi nejoblíbenější činnosti patří jednoznačně rozhovory dobrovolníků s klienty. Klienti se mohou svěřit, vypovídat se. Vědí, že dobrovolníci je vyslechnou a že pro ně mají připraveno vždy nějaké slovo útěchy. Dále jsou také oblíbené činnosti jako zpívání lidových písní, čtení knih, hraní společenských her, procházky a v neposlední řadě výtvarné činnosti.“

Otázka č. 7 – Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?

„Myslím, že klienti vnímají dobrovolníky jako někoho, kdo je tady jen pro ně. Jako někoho, kdo je ochotný je povzbudit, optimisticky naladit, dodat elán a jako někoho, kdo pro ně má vždy připravený úsměv a pochopení.“

Otázka č. 8 – Jste ráda, že dobrovolníci docházejí do tohoto hospice?

„No jistě, že jsem ráda. Dobrovolníci na jednu stranu pomáhají klientům, ale na druhou stranu pomáhají i nám. Kvůli velkému množství práce se nemůžeme věnovat každému tak, jak já bych si představovala. Díky dobrovolníkům, kteří se věnují některým klientům, se my ostatní, můžeme věnovat klientům jiným. Já osobně bych přivítala další dobrovolníky. Myslím, že dobrovolníků není nikdy dost.“

Otázka č. 9 – Byla byste raději, kdyby dobrovolníci vaše zařízení nenavštěvovali?

„Samozřejmě, že bych ráda nebyla. Dobrovolníci pomáhají všem tam, kde je to potřeba. Bez nich bych si práci v hospici už ani skoro nedovedla představit.“

Otázka č. 10 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„Já osobně mám se všemi dobrovolníky velmi pěkný vztah. S některými se náš vztah vyvinul až do fáze přátelství, myslím, že to znamená mnoho.“

Otázka č. 11 – Myslíte si, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem? A v čem?

„Přínosem dobrovolníci pro klienty jednoznačně jsou. A nejen pro ně. Pro nás, jako pro personál, jsou dobrovolníci také velkým přínosem. Já vidím přínos v tom, že dobrovolníci klienty zabaví, rozptýlí, zpříjemní jim dlouhou chvíli, popovídají si s nimi o všem možném, klienty podrží v jejich nejtěžších chvílích. Dále vidím přínos v tom, že dobrovolníci umí klienty optimisticky naladit, dodat jim energii a elán.“

Otázka č. 12 – Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?

„Smysl vidím v dobrovolnicích jako takových. Už jen to, že se o klienty zajímají, aniž by jim to někdo nařizoval, je velmi ušlechtilé. Mezi činnostmi, které mají jednoznačně smysl, bych zařadila komunikaci mezi klientem a dobrovolníkem, činnosti, u kterých si klient rozvíjí jemnou motoriku rukou. Dále také četbu a procházky, kdy klienti přijdou na jiné myšlenky a dlouhá chvíle jim lépe uteče. Smysl vidím i v tom, že si mnozí myslí, že pro umírající není důležité, aby se o ně někdo zajímal. Ale opak je pravdou. I když jsou lidé těžce nemocní nebo umírající, tak i přesto potřebují vědět, že jsou pro někoho stále důležití, užiteční a že se o ně stále někdo zajímá. Tento pocit jim dávají, mimo jiné, právě dobrovolníci. Toto označila jako největší smysl a přínos dobrovolníků pro klienty hospice.“

Otázka č. 13 – Myslíte si, že se klienti na návštěvy dobrovolníků těší? A proč?

„Ano, myslím si, že se na dobrovolníky klienti těší.“

Otázka č. 14 – Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? Pokud ano, tak jaká?

Dotazovaná si myslí, že negativa určitě jsou a to například v podobě nevhodného dobrovolníka, který by na klienta mohl mít špatný vliv. Jako příklad uvedla situaci, kdy se třeba dobrovolník opakovaně vracel k tématu, o kterém by se klient nechtěl bavit. To by, podle dotazované, mohlo klienta velmi rozrušit.

Otázka č. 15 – Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienty?

Dotazovaná odpověděla, že přínos je určitě mnohem větší, než možná negativa.

Respondent č. 12

Otázka č. 1 – Věk

Žena, které je 44 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho pracujete v hospici?

„Pracuji zde již 4 roky.“

Otázka č. 3 – Jaká je Vaše funkce v hospici?

„V hospici jsem zaměstnána jako ošetřovatelka.“

Otázka č. 4 – Od koho jste informován-a o dobrovolnících, kteří navštěvují tento hospic?

„O dobrovolnících jsem byla informována od koordinátorky dobrovolníků.“

Otázka č. 5 – Jak často přicházejí dobrovolníci do hospice?

„Dobrovolníci naše zařízení a naše klienty navštěvují každý týden, a to 1-2x týdně. Do hospice dobrovolníci docházejí v průběhu celého školního roku. O prázdninách k nám nechodí.“

Otázka č. 6 – Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké?

K činnostem, které zde dobrovolníci vykonávají patří, podle dotazované, rozhovory, zpívání písní, hraní na hudební nástroje, výtvarné činnosti, procházky,

hraní společenských her. Také sem zařadila motlitby. Podle dotazované zde funguje dobrovolnice „seniorka“, která klienty hospice sváží k motlitbám do kaple.

Otázka č. 7 – Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?

„Můj názor je takový, že se klienti na dobrovolníky koukají jako na někoho, kdo jim přišel zpříjemnit volný čas, kdo si s nimi přišel popovídat či zahrát nějakou společenskou hru. Jako osoby, ke kterým mají důvěru. Jako lidi, kteří je neváhají povzbudit a potěšit. Myslím, že mnozí z klientů hospice mají s dobrovolníky kamarádský a někdy i přátelský vztah.“

Otázka č. 8 – Jste rád-a, že dobrovolníci docházejí do tohoto hospice?

„Určitě ráda jsem. Mě samotnou těší, že se mezi námi najdou lidé, kteří chtějí být užiteční, kteří chtějí dělat něco pro dobro druhých.“

Otázka č. 9 – Byl-a byste raději, kdyby dobrovolníci vaše zařízení nenavštěvovali?

„Jsem ráda, že si dobrovolníci vybrali právě náš hospic k jejich činnosti, takže bych ráda určitě nebyla, kdyby nás dobrovolníci nenavštěvovali.“

Otázka č. 10 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„S dobrovolníky mám velmi kladný a vstřícný vztah. Se všemi dobrovolníky vycházím výborně a mám s nimi kamarádský vztah. Zároveň si jich však velmi cením a vážím.“

Otázka č. 11 – Myslíte si, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem? A v čem?

„O přínosu tu nemůže být vůbec řeč. To je přece jasné, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem. A to obrovským. Klienti vědí, že i když jsou téměř na konci své cesty, že jsou zde lidé, kteří se jim snaží zachovat kvalitu života a ty poslední dny, týdny či měsíce, jim alespoň trochu zpříjemnit. Také si myslím, že se klienti cítí lépe po psychické stránce, když za nimi dobrovolníci přijdou.“

Otázka č. 12 – Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?

„Smysl dobrovolnictví jednoznačně má. Největší smysl vidím v tom, že jsou tu pro klienty, kteří se cítí sami. Jsou zde, aby je povzbudili, aby je vyslechli, aby jim dodali odvalu, aby jim alespoň na chvíli činnostmi, které spolu vykonávají, pomohli zapomenout na své trápení, bolesti či příkoří. A také, aby je alespoň na chvíli optimisticky naladili.“

Otázka č. 13 – Myslíte si, že se klienti na návštěvu dobrovolníků těší? A proč?

„Když se podívám na klienty, které dobrovolníci navštěvují, tak mi jejich výraz v očích říká, že jsou šťastni, že za nimi dobrovolníci přišli. Tento výraz říká více, než tisíc slov.“

Otázka č. 14 – Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? Pokud ano, tak jaká?

„Myslím, že negativa v dobrovolnictví snad ani neexistují. A pokud ano, tak jsou tak malá, že nemá cenu se o nich bavit.“

Otázka č. 15 – Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienty?

„Jak jsem řekla, podle mě, negativa žádná nejsou, z toho vyplývá, že přínos je určitě vyšší.“

Respondent č. 13

Otázka č. 1 – Věk

Další respondent je žena, které je 27 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho pracujete v hospici?

„Pracuji zde teprve krátce, něco přes půl roku.“

Otázka č. 3 – Jaká je Vaše funkce v hospici?

Dotazovaná uvedla, že v hospici pracuje jako ošetřovatelka.

Otázka č. 4 – Od koho jste informován-a o dobrovolnících, kteří navštěvují tento hospic?

„O dobrovolnících jsem se dozvěděla, až když jsem na chodbě potkala dívku, která měla na tričku vizitku, ze které jsem vyčetla, že jde o dobrovolnici.“

Otázka č. 5 – Jak často přicházejí dobrovolníci do hospice?

„Bohužel nevím, jak často sem dobrovolníci přicházejí. Jsem zde zaměstnána pouze pár měsíců, takže jsem si ještě nestačila všimnout, jak často tu jsou.“

Dotazované jsem se ptala, zda se poté, co si dobrovolnice všimla, někoho na dobrovolníky ptala. Dotazovaná odpověděla, že se teprve snaží zapadnout do kolektivu, takže na to ještě nebyl čas.

Otázka č. 6 – Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké?

„No, to také nevím. Jen jsem párkrát zahlédla dobrovolníky, jak jdou s klienty na procházku.“

Otázka č. 7 – Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?

„Z mé pozice to nemůžu zas tak dobře soudit. Ale myslím, že klienti jsou rádi, že je dobrovolníci navštěvují. Jinak by za nimi přece dobrovolníci nechodili.“

Otázka č. 8 – Jste rád-a, že dobrovolníci docházejí do tohoto hospice?

„Myslím, že dobrovolníci jsou pro klienty prospěšní, tudíž jsem za to ráda.“

Otázka č. 9 – Byl-a byste raději, kdyby dobrovolníci vaše zařízení nenavštěvovali?

„S dobrovolníky jsem zatím moc do styku nepřišla, ale přesto jsem ráda, že naše zařízení navštěvují.“

Otázka č. 10 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„Můj vztah s dobrovolníky je teprve na začátku. Nyní tady dobrovolníci nejsou, tak uvidíme, jak se náš vztah bude vyvíjet, až zde zase budou. Strašně ráda bych se o jejich práci dozvěděla více. Ale už teď si jich vážím za to, že ke klientům chodí a berou je třeba na ty procházky.“

Otázka č. 11 – Myslíte si, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem? A v čem?

„No, sice toho o jejich konkrétní činnosti v hospici moc nevím, ale už jen v tom, že dobrovolníci berou klienty na procházky, aby jim například ukrátili dlouhou chvíli, je určitě přínosné.“

Otázka č. 12 – Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?

Dotazovaná vyjádřila obavu z toho, že se neustále opakuje. Ale jako smysl v dobrovolnictví vidí, trávení volného času dobrovolníků s klienty, tím má na mysli například procházky, aby jim lépe utekla dlouhá chvíle mezi čtyřmi stěnami pokoje. Tím, že se klientům věnují, podle dotazované, pozitivně ovlivňují jejich mysl.

Otázka č. 13 – Myslíte si, že se klienti na návštěvy dobrovolníků těší? A proč?

„Já osobně si myslím, že se na dobrovolníky těší. Myslím, že každé, byť jen malé, zpestření je pro klienty hospice velmi prospěšné.“

Otázka č. 14 – Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? Pokud ano, tak jaká?

„Myslím, že negativa žádná nejsou a pokud jsou, tak si je nevybavuji.“

Otázka č. 15 – Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienty?

„Podle mě negativa nejsou žádná a přínos v dobrovolnictví vidím, tak je jasné, že přínos je větší.“

Respondent č. 14

Otázka č. 1 – Věk

Žena, které je 34 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho pracujete v hospici?

„V tomto hospici pracuji 1 rok.“

Otázka č. 3 – Jaká je Vaše funkce v hospici?

„V hospici vykonávám funkci ošetrovatelky.“

Otázka č. 4 – Od koho jste informován-a o dobrovolnících, kteří navštěvují tento hospic?

„Já jsem se o dobrovolnících dozvěděla od sociální pracovníce.“

Otázka č. 5 – Jak často přicházejí dobrovolníci do hospice?

„Nevím to přesně, ale co jsem si stačila všimnout, tak si myslím, že dobrovolníci sem docházejí tak 2-3x týdně. Několikrát do roka se zde dobrovolníci objevují na jednorázových kulturních akcích, pořádaných hospicem.“

Otázka č. 6 – Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké?

„Dobrovolníci se zde s klienty nejvíce věnují rozhovorům, dále pak procházkám, četbě knih, zpěvu, výtvarným činnostem, motlitbám.“

Otázka č. 7 – Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?

„Můj názor je takový, že se klienti na dobrovolníky těší. Myslím, že klienti jsou rádi, když za nimi někdo přijde, posedí s nimi a třeba je i vyslechne. Podle mě si klienti dobrovolníků váží, vzhledem k tomu, co pro ně dobrovolníci dělají. Kamarádství mezi klienty a dobrovolníky je zde zcela běžná věc, ale i přátelské vztahy se nám tady už taky vyskytly.“

Otázka č. 8 – Jste rád-a, že dobrovolníci docházejí do tohoto hospice?

„Ano, jsem velmi ráda. Dobrovolníci dovedou klienty dobře naladit, a pak se nám hned lépe pracuje.“

Otázka č. 9 – Byl-a byste raději, kdyby dobrovolníci vaše zařízení nenavštěvovali?

„Ne, určitě bych raději nebyla.“

Otázka č. 10 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„Já si určitě dobrovolníků velmi vážím a cením. Jsou to lidé, kteří jsou obětaví, usměvaví, snaží se rozdávat radost, dobro a povzbuzení. To jsou přeci nádherné a obdivuhodné vlastnosti.“

Otázka č. 11 – Myslíte si, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem? A v čem?

„Obrovským přínosem. Díky dobrovolníkům se klienti necítí být sami. Dobrovolníci sem přicházejí jen párkrát do týdne, ale i to je pro klienty důležité. Když dobrovolníci odejdou, tak je na klientech vidět, že jsou úplně jinak naladěni. Myslím tím, že jsou veselejší a optimističtější. Klienti si mají s kým popovídat, zahrát si nějakou společenskou hru, ve které mohou dobrovolníky obehřát, z čehož mají velkou radost.“

Otázka č. 12 – Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?

„Dobrovolnictví je stoprocentně smysluplná činnost. Kdyby nebyla, tak by to přece lidi nedělali. Podle mě je důležité, že jsou zde lidé, kteří navštěvují nemocné, aby je trochu rozveselili, zkrátili dlouhou chvíli, popovídali si s nimi a aby je podrželi. Myslím, že právě toto je smyslem dobrovolnictví.“

Otázka č. 13 – Myslíte si, že se klienti na návštěvu dobrovolníků těší? A proč?

Dotazovaná si myslí, že se klienti na dobrovolníky těší. Soudí tak podle svých zkušeností a také z častých rozhovorů s klienty.

Otázka č. 14 – Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? Pokud ano, tak jaká?

„Negativa jistě nějaká jsou, ale vzhledem k velkému množství pozitiv, které dobrovolnictví přináší, jsou úplně nicotné.“

Otázka č. 15 – Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienty?

Přínos dobrovolníků je, podle dotazované, jednoznačně větší než možná negativa.

Respondent č. 15

Otázka č. 1 – Věk

Dotazovaná je žena, které je 33 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho pracujete v hospici?

„V tomto hospici jsem zaměstnána 3 roky.“

Otázka č. 3 – Jaká je Vaše funkce v hospici?

„Jsem zde jako ošetřovatelka.“

Otázka č. 4 – Od koho jste informován-a o dobrovolnících, kteří navštěvují tento hospic?

„Poprvé jsem o dobrovolnících slyšela od sociální pracovnice.“

Otázka č. 5 – Jak často přicházejí dobrovolníci do hospice?

„Dobrovolníci se zde střídají. Každý týden sem dochází studentky, a to buď ve středu, nebo ve čtvrtek. Takže se tu objevují tak 1-2krát týdně.“

Otázka č. 6 – Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké?

„Nejčastěji dobrovolníky vídám u klientů na pokojích, kde si spolu povídají. Vyprávějí si příběhy ze života, vzpomínají na své rodiny. Dobrovolníci klienty vyslechnou a dodají jim odvalu. Také je potkávám, když jdou spolu na procházky, nebo ve společenské místnosti, kde hrají různé hry, nebo tam společně vyrábějí lepené obrázky.“

Otázka č. 7 – Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?

Dotazovaná si myslí, že klienti vnímají dobrovolníky jako své kamarády. Jako někoho, kdo je tady pro ně, když je potřebují. Jako někoho, kdo je ochotný držet je za ruku, když je jim nejhůře.

Otázka č. 8 – Jste rád-a, že dobrovolníci docházejí do tohoto hospice?

„Rozhodně jsem ráda, že sem dobrovolníci docházejí. Myslím, že mezi námi není nikdo, kdo by dobrovolníky nevítal s otevřenou náručí. Vždyť dobrovolníci pomáhají klientům, ale nám, jako personálu, také ulehčují práci. Zatímco se dobrovolníci věnují některým klientům, my se můžeme věnovat i klientům jiným.“

Otázka č. 9 – Byl-a byste raději, kdyby dobrovolníci vaše zařízení nenavštěvovali?

„Určitě bych raději nebyla. Dobrovolníci v našem zařízení znamenají pomoc a povzbuzení, a to nejen pro klienty.“

Otázka č. 10 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

Dotazovaná označila jejich vztah jako velmi kladný, mezi dobrovolníky má i své přátele.

Otázka č. 11 – Myslíte si, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem? A v čem?

„Samozřejmě, že jsou dobrovolníci přínosem. A to především v tom, že se klientům věnují. Klienti jsou po návštěvě dobrovolníků lépe naladění. Klienti si

nepřipadají opuštění, vědí, že jsou pro někoho stále potřební a důležití. Vědí, že je navštěvuje někdo, komu na nich ještě opravdu záleží.“

Otázka č. 12 – Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?

„Smysl vidím především v navštěvování nemocných, a to těch, které moc nenavštěvuje jejich rodina. Tam, ale ne jen tam, má dobrovolnictví velmi kladný dopad.“

Otázka č. 13 – Myslíte si, že se klienti na návštěvu dobrovolníků těší? A proč?

„Těší se určitě, mnohokrát se mě klienti ptali, zda už za nimi dobrovolníci přijdou. Nemohli se jich dočkat. Pro klienty dobrovolníci znamenají pomoc, útěchu, smích, radost, tak je pochopitelné, že se na ně těší.“

Otázka č. 14 – Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? Pokud ano, tak jaká?

„Jako jediné negativum vidí dobrovolníka, který může klienta obtěžovat dlouho přítomností nebo pokud se dobrovolník neustále baví o tématech, které jsou klientovi nepříjemné. Domnívám se, že to může rozhodit klientovu psychiku.“

Otázka č. 15 – Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienty?

„Přínos určitě převažuje, jinak by dobrovolníci za klienty přece nechodili. A naopak i klienti by s dobrovolníky nechtěli spolupracovat.“

4.2. Výsledky polořízeného rozhovoru s klienty hospice

Klient č. 1

Otázka č. 1 – Věk

Žena, ve věku 72 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho jste v hospici?

„Můj pobyt zde už trvá něco málo přes 3 měsíce.“

Otázka č. 3 – Slyšel-a jste někdy pojem dobrovolník? Pokud ne, tak kdo to, podle Vás, je?

„Ano, už jsem tento pojem několikrát slyšela. Tady v hospici je to hodně skloňované slovo.“

Otázka č. 4 – Pokud ano, tak kde jste tento pojem slyšel-a poprvé?

„Nejsem si jistá, ale myslím, že jsem toto slovo slyšela poprvé právě tady v hospici a to od paní, která má dobrovolníky na starosti. Přišla mi vysvětlit, kdo dobrovolníci jsou a zda bych chtěla, aby za mnou dobrovolníci docházeli. Jelikož za mnou má rodina dochází jen občas, tak jsem tuto nabídku velmi ráda přijala.“

Otázka č. 5 – Jak často Vás dobrovolníci navštěvují?

„Ke mně dobrovolníci přicházejí každý týden. Nejčastěji ve středu a ve čtvrtek.“

Otázka č. 6 – Jak dlouho jsou s Vámi?

„Jsou se mnou, tak dlouho dokud to potřebuji nebo dokud oni mají čas. Nejčastěji to bývá hodina, jindy třeba jen malá chvílička a to tehdy, když se cítím unavená a potřebuji klid. Dobrovolníci to respektují a vždy se zařídí podle mě.“

Otázka č. 7 – Chodí k Vám stále stejní dobrovolníci, nebo se střídají?

„Do hospice dochází víc dobrovolníků, tak se u mě střídají. Jsem ráda, protože si s každým dobrovolníkem můžu povídat o něčem jiném a tak se nikdy neomrzíme.“

Otázka č. 8 – Jakou činnost s dobrovolníky vykonáváte?

„Já sama si s dobrovolníky nejčastěji povídám. Celé dny jsem sama na pokoji, sice se tu vždy objeví někdo z personálu, ale ti mají mnoho práce a na nějaké to dlouhé povídání čas nemají. Dobrovolníci mě vždy vyslechnou, pak si popovídáme, co je nového ve světě a také se bavíme tak o životě. Jsem ráda, že mě dobrovolníci vyslechnou a já se jim za to snažím dát nějaké rady do života. Také se věnujeme četbě knih a novin. Z novin se vždy dovím, co se kde děje. Také spolu někdy zpíváme nebo hrajeme různé hry. Procházky jsou pro mne také velmi příjemné, jelikož ze sluníčka

vždy načerpám pozitivní energii. Jo, a taky lepíme různé obrázky, to abych si procvičovala ruce.“

Otázka č. 9 – Jakou činnost byste s dobrovolníky nejraději vykonával-a?

„Mně úplně stačí to povídání a procházky. Možná by ty procházky mohly být častější, ale jinak jsem spokojená.“

Otázka č. 10 – Jste rád-a, že Vás dobrovolníci navštěvují?

Klientka uvedla, že je velmi ráda. Dobrovolníky nazývá svými kamarády. S dobrovolníky prý může alespoň na chvíli zapomenout na své trápení a na to, co ji čeká. Díky dobrovolníkům nestačí přemýšlet a hloubat o nepřízní osudu.

Otázka č. 11 – Těšíte se na návštěvy dobrovolníků?

„Každou středu dobrovolníky netrpělivě vyhlížím. Těším se na to, o čem si budeme povídat, na to, jak se spolu budeme smát, na to, jak nám den krásně uteče.“

Otázka č. 12 – Stalo se Vám někdy, že ohlášený dobrovolník nepřišel? A jak jste se v takové situaci cítil-a?

„Tak toto se mi asi dvakrát přihodilo. Víte, když se na něco nebo na někoho těšíte, o to větší je pak vaše zklamání, když dotyčný nedorazí. Sice jsem se dobrovolníky snažila omlouvat, jako že jsou třeba nemocní, ale na druhou stranu se mi stále vracely myšlenky, že už za mnou dobrovolník nepřijde, jelikož se o mě nezajímá nebo že mu nejsem sympatická. To mě trochu zneklidnilo a měla jsem pocit osamělosti. Naštěstí se ukázalo, že dobrovolník byl skutečně nemocný.“

Otázka č. 13 – Měl-a jste s dobrovolníky někdy nějakou špatnou zkušenost?

„Nevím, jestli se to, že dobrovolníci nepřišli, když byli ohlášení, dá označit za špatnou zkušenost. Asi ne, jelikož to, že někdo náhle onemocní, se může stát každému. Žádnou jinou špatnou zkušenost nemám. Dobrovolníci jsou milí a přátelší. Já s nimi vycházím velmi dobře.“

Otázka č. 14 – Důvěřujete dobrovolníkům?

„Samozřejmě, že jim důvěřuji. Myslím, že bez důvěry by vztah mezi dobrovolníkem a klientem nemohl fungovat.“

Otázka č. 15 – Která činnost, kterou s dobrovolníky vykonáváte, je pro Vás nejvíce přínosná?

Pro tuto klientku jsou největším přínosem právě rozhovory. S dobrovolníky si může vyměňovat názory, může je s ním také společně sdílet, klientka má pocit užitečnosti, jelikož může dobrovolníkovi dávat rady do života. Také vidí přínos v lepení obrázků, kdy si procvičuje ruce, a také v četbě novin, ze kterých se dozví, co se děje ve světě.

Otázka č. 16 – Dokáží Vás dobrovolníci podržet, když je Vám nejhůře?

„Ano, podržet, to dobrovolníci dokáží. Už jen tím, že za mnou přijdou. Když je vidím ve dveřích svého pokoje, je mi hned lépe. Dobrovolníci mi dodávají energii, elán a optimismus. Vždy mě dokáží rozveselit, povzbudit, dodat odvalu a to třeba jen úsměvem. Když vidí, že mi není nejlépe, jen tak vedle mě sedí a drží mě za ruku.“

Otázka č. 17 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„Můj vztah s dobrovolníky je kladný. Jsem s nimi kamarádka. Zároveň si dobrovolníků cením za to, co pro nás dělají.“

Otázka č. 18 – Co Vám přináší čas strávený s dobrovolníky?

„Pro mě samotnou to znamená úlevu od bolesti, jelikož v přítomnosti dobrovolníků nemám čas myslet na svou nemoc. Zároveň je to příjemné strávené odpoledne, kdy nejsem sama zavřená mezi čtyřmi stěnami pokoje.“

Otázka č. 19 – Jaký vidíte přínos v dobrovolnictví?

„Já vidím přínos v tom, že o mě má někdo zájem, že se mi někdo věnuje. Dále také v tom, že jsem pro někoho důležitá. Jako přínosné bych označila i to, že se mnou dobrovolníci vykonávají pokaždé nějakou činnost, při které zapomenou na své trápení.“

Jako největší přínos bych označila to, že se dobrovolníkům můžu svěřit a že mi jsou dobrovolníci vždy ochotní pomoci.“

Otázka č. 20 – Čeho si na dobrovolnících nejvíce ceníte?

„Nejvíce si cením toho, co pro nás dobrovolníci dělají. To, že jsou ochotni za námi přijít ve svém volném čase a věnují se nám, aby nás trochu rozptýlili, je podle mě velmi ušlechtilé a cenné.“

Klient č. 2

Otázka č. 1 – Věk

Žena, ve věku 68 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho jste v hospici?

„Já už jsem v hospici dlouho. Přesně nevím, ale odhaduji půl roku.“

Otázka č. 3 – Slyšel-a jste někdy pojem dobrovolník? Pokud ne, tak kdo to, podle Vás, je?

„Ano, tento pojem jsem už slyšela.“

Otázka č. 4 – Pokud ano, tak kde jste tento pojem slyšel-a poprvé?

„O dobrovolnících mi před tím, než jsem přišla do hospice, vyprávěla moje dcera, která pracuje v nemocnici, kde dobrovolníky také mají.“

Otázka č. 5 – Jak často Vás dobrovolníci navštěvují?

Klientka uvedla, že ji navštěvují dobrovolníci každý týden a to ve středu či ve čtvrtek.

Otázka č. 6 – Jak dlouho jsou s Vámi?

Jsou spolu většinou půl hodiny a někdy také hodinu.

Otázka č. 7 – Chodí k Vám stále stejní dobrovolníci, nebo se střídají?

„Dobrovolníci se u mě střídají. Někdy se stane, že se u mě během jednoho dne vystřídají třeba i 3 dobrovolníci.“

Otázka č. 8 – Jakou činnost s dobrovolníky vykonáváte?

„Pokaždé, když dobrovolníci přijdou, tak si spolu povídáme. Povídáme si o všem možném, o životě, o světě, o počasí a tak. Někdy mi dobrovolníci předčítají z knih, nebo mi přečtou noviny. Dále pak také vyrábíme různé obrázky, hrajeme hry, taky do našich činností patří zpěv a procházky. Za mnou dochází dobrovolnice, která mě sváží do kaple na modlitby.“

Otázka č. 9 – Jakou činnost byste s dobrovolníky nejraději vykonával-a?

„Mně osobně nejvíce vyhovuje povídání. Ráda si povídám. Také mě velmi baví výroba keramiky. Ovšem paní s keramikou tu není na stálo, takže bych uvítala, její častější návštěvy.“

Otázka č. 10 – Jste rád-a, že Vás dobrovolníci navštěvují?

„Samozřejmě, že jsem ráda. Velmi mě těší, že za námi chodí lidé, kteří se zajímají, jak se cítíme.“

Otázka č. 11 – Těšíte se na návštěvy dobrovolníků?

„Ano, těším se. Dobrovolníci pro mě znamenají rozptýlení. Když přijdou dobrovolníci, je všude hned lepší nálada.“

Otázka č. 12 – Stalo se Vám někdy, že ohlášený dobrovolník nepřišel? A jak jste se v takové situaci cítil-a?

„Tak tato situace se mi již přihodila. Myslím, že to bylo dokonce několikrát. Když se to stalo poprvé, tak jsem se cítila rozpačitě. Měla jsem velmi smíšené pocity, ve kterých se mezi sebou praly úvahy, kterými jsem dobrovolníky omlouvala a můj pocit méněcennosti. Myslela jsem si, že už ke mně nechtěli dobrovolníci přijít, že mě mají plné zuby. Nebylo to nic příjemného. Podruhé už jsem si říkala, že je dobrovolník

určitě nemocný, proto nemohl přijít. Už jsem to nebrala tak, jako že jsem zklamala já, ale že to tak život někdy prostě zařídí. Každému nevyjde to, co si zrovna naplánoval.“

Otázka č. 13 – Měli jste s dobrovolníky někdy nějakou špatnou zkušenost?

Klientka uvedla, že jí navštívila dobrovolnice, se kterou si moc nepadly do oka. Klientce byla dobrovolnice velmi nepříjemná. Při rozhovoru jí přišlo, že se dobrovolnice chová netaktně a že velmi vyzvídá. Proto po odchodu dobrovolnice poprosila klientka koordinátorku dobrovolníků, zda by tuto dobrovolnici nemohla přiřadit k někomu jinému.

Otázka č. 14 – Důvěřujete dobrovolníkům?

„Já jsem v hospici již dlouho, takže se mezi mnou a dobrovolníky vytvořil vztah, který je založen na vzájemné důvěře. Když jsem do hospice nastoupila, tak tomu tak nebylo. Všechno chce čas. Nyní už ale dobrovolníkům důvěřuji stoprocentně.“

Otázka č. 15 – Která činnost, kterou s dobrovolníky vykonáváte, je pro Vás nejvíce přínosná?

„Největší přínos vidím jednoznačně v procházkách a rozhovorech. Sice za mnou rodina dojíždí, ale toto je příjemná změna ve všedním dni. Mohu si popovídat, co mě zrovna trápí, a vím, že dobrovolníci mě vyslechnou a neobtěžují je tím. A procházky mám moc ráda, pokaždé když se dostanu ven, užívám si to plnými doušky. Nadýchám se čerstvého vzduchu a načerpám energii a optimismus.“

Otázka č. 16 – Dokáží Vás dobrovolníci podržet, když je Vám nejhůře?

„Dobrovolníci mě drží po celou dobu, co mě navštěvují. Díky dobrovolníkům jsem si uvědomila, že jsem stále ještě důležitá, že kromě rodiny, na mě záleží i ostatním lidem. S dobrovolníky do pokoje vejde vždy i mládí, dobrá nálada a optimismus.“

Otázka č. 17 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„Jestli mohu mluvit za sebe, tak já se cítím jako kamarádka dobrovolníků. Dobrovolníci jsou pro mě lidé, kteří se snaží, abych se i ve svém stáří cítila dobře a hlavně, abych si nepřipadala osaměle. Za to jim ode mne patří velký dík.“

Otázka č. 18 – Co Vám přináší čas strávený s dobrovolníky?

Klientce tento čas přináší radost z toho, že se o ní zajímají i jiní lidé, než jen rodina. Vidí, že je pro někoho důležitá.

Otázka č. 19 – Jaký vidíte přínos v dobrovolnictví?

„Velký přínos vidím v tom, že se díky dobrovolníkům necítím sama, mám se komu svěřit, vypovídat se. Přínosem bych také označila činnosti jako je rozhovor, procházky, četba, zpěv, hraní společenských her a lepení obrázků, jelikož se díky těmto činnostem nenudím a můžu alespoň na chvíli přestat přemýšlet o své nemoci.“

Otázka č. 20 – Čeho si na dobrovolnících nejvíce ceníte?

Klientka si cení toho, že si na ni najdou čas zpočátku úplně cizí lidé, kteří chtějí být prospěšní a chtějí pomáhat.

Klient č. 3

Otázka č. 1 – Věk

Muž, kterému je 74 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho jste v hospici?

V hospici je už 4 měsíce.

Otázka č. 3 – Slyšel-a jste někdy pojem dobrovolník? Pokud ne, tak to, podle Vás, je?

Tento pojem klient již slyšel.

Otázka č. 4 – Kde jste tento pojem slyšel-a poprvé?

„O dobrovolnících jsem se doslechl až zde v hospici, a to od paní, která má dobrovolníky na starosti, která mě o činnosti dobrovolníků informovala.“

Otázka č. 5 – Jak často Vás dobrovolníci navštěvují?

Podle dotazovaného jsou s ním dobrovolníci pravidelně a to hlavně ve středu a ve čtvrtek.

Otázka č. 6 – Jak dlouho jsou s Vámi?

S dobrovolníky je pokaždé buď půl hodiny, nebo hodinu.

Otázka č. 7 – Chodí k Vám stále stejní dobrovolníci, nebo se střídají?

„Ze začátku, co ke mně začali dobrovolníci chodit, se u mě pravidelně střídali. Jenže pak jsem si velmi oblíbil jednu dobrovolnici a od té doby ke mně chodí většinou jen ona, protože jsem si na ní zvykl a nikoho jiného k sobě nechci. Tu a tam přijde i jiný dobrovolník, ale není to takové, jako s mou oblíbenkyní.“

Otázka č. 8 – Jakou činnost s dobrovolníky vykonáváte?

Klient vypověděl, že si s dobrovolníky povídá, hrají spolu různé hry, zpívají, malují a někdy také, pokud do hospice přijede paní, která vede keramiku, tak vyrábějí něco z keramiky. Dále si spolu také čtou knihy, noviny a časopisy. V neposlední řadě, podle dotazovaného, chodí na procházky.

Otázka č. 9 – Jakou činnost byste s dobrovolníky nejraději vykonával-a?

„Já si velmi rád povídám. Povídáme si o všem možném. O mé rodině, o životě, o nemoci, o světě a tak. Také chodím rád na procházky, ale ty nejsou tak časté. Přál bych si, abych na ty procházky mohl chodit častěji.“

Otázka č. 10 – Jste rád-a, že Vás dobrovolníci navštěvují?

„Samozřejmě, že jsem rád. Kdybych rád nebyl, tak bych nechtěl, aby mě dobrovolníci navštěvovali.“

Otázka č. 11 – Těšíte se na návštěvy dobrovolníků?

Při této otázce se v klientově očích zajiskřilo, z čeho bylo jasně patrné, že se na svou oblíbenou dobrovolnici velmi těší. Těší se, co nového dnes spolu prožijí, těší se, že nebude sám ve svém pokoji.

Otázka č. 12 – Stalo se Vám někdy, že ohlášený dobrovolník nepřišel? A jak jste se v takové situaci cítil-a?

„Tato situace se mi ještě nikdy nepříhoda.“

Otázka č. 13 – Měli jste s dobrovolníky někdy nějakou špatnou zkušenost?

„Ne, asi jsem měl doposud štěstí na dobrovolníky, jelikož se mi nic špatného ještě nepříhodilo.“

Otázka č. 14 – Důvěřujete dobrovolníkům?

„Ze začátku jsem jim moc nedůvěřoval, bál jsem se, aby někde nevyprávěli to, co já jim zde povím. Ale nyní vím, že na dobrovolníky je spoleh. Můžu se s nimi bavit o čemkoliv a jsem si jist, že toho nezneužijí.“

Otázka č. 15 – Která činnost, kterou s dobrovolníky vykonáváte, je pro Vás nejvíce přínosná?

„Pro mě osobně, je velmi přínosné, pokud si s dobrovolnicí mohu povídat. Tím, že si s dobrovolnicí povídám, se zároveň dělím o radost či smutek. Když si s dobrovolnicí povídám, vím, že na svou bolest, trápení či smutek nejsem sám. Víím, že je zde někdo, kdo mě podrží a podpoří.“

Otázka č. 16 – Dokáží Vás dobrovolníci podržet, když je Vám nejhůře?

Klient velmi přesvědčivě uvedl, že ho dobrovolníci vždy umí podržet. A to třeba jen pouhým úsměvem, který mu věnují.

Otázka č. 17 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„Já mám k dobrovolníkům velmi pěkný vztah. S jednou dobrovolnicí, troufnu si říct, že jsme přátelé. Velmi si každého dobrovolníka cením, jelikož to, co pro nás dělají, by každý neudělal. Myslím, že by si zasloužili obdiv každého z nás.“

Otázka č. 18 – Co Vám přináší čas strávený s dobrovolníky?

„Čas strávený s dobrovolníky mi přináší radost z toho, že si s někým mohu popovídat. Jsem rád za to, že mi někdo naslouchá a já vím, že je tím neobtěžuji.“

Otázka č. 19 – Jaký vidíte přínos v dobrovolnictví?

„Největší přínos vidím v tom, že se o mě někdo zajímá a já se tak necítím sám. Také vědět, že je tady pro mě někdo, když je mi nejhůře. To je další obrovský přínos.“

Velmi oceňuji to, že si pro mě dobrovolnice připraví nějaké činnosti, abych se nenudil.“

Otázka č. 20 – Čeho si na dobrovolnících nejvíce ceníte?

„Cením si, že i v dnešní zkažené společnosti, se najdou lidé, kteří jsou ochotni věnovat se ostatním a rozdávat dobro. Cením si toho, že dobrovolníci sem za námi chodí ve svém volném čase, aby nás rozveselili, rozptýlili, pomohli nám zapomenout na naše trápení.“

Klient č. 4

Otázka č. 1 – Věk

Žena, které je 65 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho jste v hospici?

V hospici je 2 měsíce.

Otázka č. 3 – Slyšel-a jste někdy pojem dobrovolník? Pokud ne, tak kdo to, podle Vás, je?

Tento pojem klientka již slyšela.

Otázka č. 4 – Kde jste tento pojem slyšel-a poprvé?

„Slyšela jsem ho poprvé tady, a to za pár dní od mého nástupu do hospice. O dobrovolnících mě informovala sociální pracovnice.“

Otázka č. 5 – Jak často Vás dobrovolníci navštěvují?

„Mě navštěvují dobrovolníci každý týden, ve středu a ve čtvrtek.“

Otázka č. 6 – Jak dlouho jsou s Vámi?

Většinou jsou se mnou tak hodinu, ale někdy i míň. A to tehdy, pokud se necítím moc dobře a poprosím je o klid.“

Otázka č. 7 – Chodí k Vám stále tytéž dobrovolníci, nebo se střídají?

„Dobrovolníci se u mě střídají.“

Otázka č. 8 – Jakou činnost s dobrovolníky vykonáváte?

„Já mám velmi ráda hudbu, takže jsem ráda, když za mnou přijdou dobrovolníci, se kterými mohu zpívat. Dále také ráda čtu a také si ráda povídám. Hraní společenských her mě také velmi baví, hlavně když můžu dobrovolníky porazit. Také jsem potěšena, když mě dobrovolníci vezmou na procházku.“

Otázka č. 9 – Jakou činnost byste s dobrovolníky nejraději vykonával-a?

„Já bych uvítala, tedy pokud by mi to můj zdravotní stav dovolil, kdybych si v hospici s dobrovolníky a s ostatními klienty, kteří by měli zájem, mohla zkusit sehrát nějaké jednoduché a krátké amatérské divadlo, které bychom pak mohli v hospici předvést.“

Otázka č. 10 – Jste rád-a, že Vás dobrovolníci navštěvují?

„Jsem ráda, že mě dobrovolníci navštěvují. Když za mnou dobrovolníci přijdou, mám hned lepší náladu. Zpříjemňují mi můj pobyt tady. Když jsou se mnou, nemám tak čas přemýšlet nad svou nemocí.“

Otázka č. 11 – Těšíte se na návštěvy dobrovolníků?

Tato klienta říká, že se na dobrovolníky těší. Díky dobrovolníkům jí to prý lépe v hospici utíká, uvítala by, aby tam dobrovolníci fungovali více dní v týdnu.

Otázka č. 12 – Stalo se Vám někdy, že ohlášený dobrovolník nepřišel? A jak jste se v takové situaci cítil-a?

„Vzhledem k tomu, že jsem v hospici takto krátce, tak se mi tato situace ještě nikdy nepříhoda.“

Otázka č. 13 – Měli jste s dobrovolníky někdy nějakou špatnou zkušenost?

Klientka uvedla, že žádnou špatnou zkušenost s dobrovolníky nemá a doufá, že ani mít nebude.

Otázka č. 14 – Důvěřujete dobrovolníkům?

„Sice jsem v hospici teprve krátkou dobu, ale dobrovolníci si mě naprosto získali a já jsem se jim otevřela.“

Otázka č. 15 – Která činnost, kterou s dobrovolníky vykonáváte, je pro Vás nejvíce přínosná?

„Mezi přínosné činnosti bych určitě zařadila rozhovory, pro mě osobně je to i zpívání známých písniček, při kterých si zavzpomínám. Zpěv mě velmi baví a zlepšuje mi to vždy náladu. Dále jsou to také procházky a výtvarné činnosti, které mi pomáhají na procvičování rukou.“

Otázka č. 16 – Dokáží Vás dobrovolníci podržet, když je Vám nejhůře?

Klientka uvedla, že ji dobrovolníci vždy umí podržet.

Otázka č. 17 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

Klientka uvádí, že její vztah k dobrovolníkům je kamarádský. Velmi si dobrovolníků cení a váží.

Otázka č. 18 – Co Vám přináší čas strávený s dobrovolníky?

„Pro mě to znamená, že si zde zkrátím dlouhou chvíli a zároveň se i zabavím.“

Otázka č. 19 – Jaký vidíte přínos v dobrovolnictví?

„Vidím v tom to, že o mě má někdo zájem. Víím, že tak nejsem někomu lhostejná. Také vidím jako přínos to, že se mě dobrovolníci snaží vždy zabavit, také to, že se mám komu svěřit. To, že jsou tu lidé, kteří mi neváhají věnovat úsměv, povzbuzení a neváhají mi dodat odvahu.“

Otázka č. 20 – Čeho si na dobrovolnících nejvíce ceníte?

Klientka uvedla, že si cení toho, že i v dnešní společnosti, kdy každý kouká jen sám na sebe, se najdou takoví lidé, kteří se zajímají o druhé.

Klient č. 5

Otázka č. 1 – Věk

Žena, které je 77 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho jste v hospici?

V hospici je 3 měsíce.

Otázka č. 3 – Slyšel-a jste někdy pojem dobrovolník? Pokud ne, tak kdo to, podle Vás, je?

Klientka uvedla, že tento pojem ještě neslyšela. Na otázku, kdo si myslí, že to je, odpověděla, že neví.

Otázka č. 4 – Kde jste tento pojem slyšel-a poprvé?

Po dlouhém přemýšlení klientka uvedla, že tento pojem slyší poprvé asi ode mě.

Otázka č. 5 – Jak často Vás dobrovolníci navštěvují?

„Za mnou chodí lidé, kteří mě navštěvují každou středu a čtvrtek.“

Otázka č. 6 – Jak dlouho jsou s Vámi?

„Jsou se mnou asi tak hodinu. Ale mně často není dobře, tak je vždy poprosím, zda by nemohli odejít. V tom případě jsou se mnou jen chvíli.“

Otázka č. 7 – Chodí k Vám stále stejní dobrovolníci, nebo se střídají?

„Těchto lidí ke mně chodí více, takže pokaždé je zde někdo jiný.“

Otázka č. 8 – Jakou činnost s dobrovolníky vykonáváte?

„My spolu nečastěji vyrábíme nějaké obrázky, zpíváme, hrajeme spolu „Člověče, nezlob se“ chodíme na procházky, čteme si spolu, povídáme si. Ani modlitby nejsou výjimkou.“

Otázka č. 9 – Jakou činnost byste s dobrovolníky nejraději vykonával-a?

Klientka se vyjádřila v tom smyslu, že je spokojená s dosavadními činnostmi.

Všechny činnosti jí něco dávají a přinášejí. Proto ráda s dobrovolníky vykonává všechny zmíněné činnosti.

Otázka č. 10 – Jste rád-a, že Vás dobrovolníci navštěvují?

„Když mi je zrovna špatně a na nikoho a na nic nemám náladu, a do toho za mnou přijdou, tak je požádám, aby odešli. Nebo rovnou řeknu té pani, jak se o ně stará, že dnes nechci, aby za mnou chodili. Ale jinak jsem ráda, že za mnou chodí.“

Otázka č. 11 – Těšíte se na návštěvy dobrovolníků?

„Pokud je mi zrovna dobře, tak se na ně těším.“

Otázka č. 12 – Stalo se Vám někdy, že ohlášený dobrovolník nepřišel? A jak jste se v takové situaci cítil-a?

Klientka uvedla, že toto se jí ještě nepříhodilo.

Otázka č. 13 – Měli jste s dobrovolníky někdy nějakou špatnou zkušenost?

„Ne, žádnou špatnou zkušenost zatím nemám.“

Otázka č. 14 – Důvěřujete dobrovolníkům?

„Ano, důvěřuji. Vždyť to jsou lidé, kteří jsou zde pro nás. Myslím, že bez důvěry bychom spolu nemohli vycházet.“

Otázka č. 15 – Která činnost, kterou s dobrovolníky vykonáváte, je pro Vás nejvíce přínosná?

„Já vidím přínos ve všech činnostech, které zde vykonáváme. Každá má něco do sebe. Při rozhovorech se můžu vypovídat, při čtení se dozvím něco nového, při zpěvu si zavzpomínám na hezké chvíle, při tvorbě obrázků mám pocit, že po mě něco zůstane, a při hraní her mi čas rychle uteče.“

Otázka č. 16 – Dokáží Vás dobrovolníci podržet, když je Vám nejhůře?

Klientka uvedla, že ji vždy dobrovolníci podrží. Pokaždé ji rozveselí, dodají energii, povzbudí ji a také ji potěší.

Otázka č. 17 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

„Myslím, že s nimi vycházím dobře. Vážím si jich.“

Otázka č. 18 – Co Vám přináší čas strávený s dobrovolníky?

„Pro mě to znamená mnoho. Díky těmto lidem přijdu na jiné myšlenky a necítím se sama.“

Otázka č. 19 – Jaký vidíte přínos v dobrovolnictví?

Klientka se vyjádřila, že přínos vidí v tom, že se necítí být sama. Jako další přínos označila, že se může vypovídat a že se může dobrovolníkům svěřit.

Otázka č. 20 – Čeho si na dobrovolnících nejvíce ceníte?

„Vážím si jich pro jejich úsměv, kterým na mě nešetří, také proto, že se mi věnují, i když by vůbec nemuseli. Vážím si jich proto, že jsou ochotni pomáhat druhým.“

Klient č. 6

Otázka č. 1 – Věk

Žena, které je 67 let.

Otázka č. 2 – Jak dlouho jste v hospici?

Klientka je zde teprve 2. měsíc.

Otázka č. 3 – Slyšel-a jste někdy pojem dobrovolník? Pokud ne, tak kdo to, podle Vás, je?

Klientka tento pojem již někdy slyšela.

Otázka č. 4 – Kde jste tento pojem slyšel-a poprvé?

Klientka se o dobrovolnících doslechla od své kamarádky v době, kdy ještě v hospici nebyla.

Otázka č. 5 – Jak často Vás dobrovolníci navštěvují?

Klientka uvedla, že za ní dobrovolníci docházejí každý týden. Jako dny, kdy ji navštěvují, uvedla středu a čtvrtek.

Otázka č. 6 – Jak dlouho jsou s Vámi?

Klientce se dobrovolníci věnují půl hodiny nebo hodinu.

Otázka č. 7 – Chodí k Vám stále stejní dobrovolníci, nebo se střídají?

U klientky, se podle jejích slov, dobrovolníci střídají.

Otázka č. 8 – Jakou činnost s dobrovolníky vykonáváte?

„My spolu hrajeme různé hry, také jsme lepili nějaké obrázky, zpívali jsme si spolu, také už jsem s nimi byla na procházce a u těchto činností si spolu také povídáme. Bavíme se tak nějak všeobecně, nic moc jsem jim toho zatím neřekla.“

Otázka č. 9 – Jakou činnost byste s dobrovolníky nejraději vykonával-a?

Klientka je spokojená s dosavadními činnostmi, žádné jiné aktivity ji nenapadly.

Otázka č. 10 – Jste rád-a, že Vás dobrovolníci navštěvují?

„Já vlastně ani nevím, jestli jsem ráda. Někdy ráda jsem, a někdy ne. Odvíjí se to od mé nálady a rozpoložení. Pokud se cítím dobře a dobrovolníci přijdou, tak jsem ráda, jelikož mi lépe uteče volný čas. Ale když mi není nejlépe a do toho přijdou, tak naopak ráda nejsem.“

Otázka č. 11 – Těšíte se na návštěvy dobrovolníků?

Klientka neví, zda se na dobrovolníky těší. Dotazovaná uvedla, že se těší na svou rodinu. To, že jí navštěvují dobrovolníci, bere jako hospicový rituál.

Otázka č. 12 – Stalo se Vám někdy, že ohlášený dobrovolník nepřišel? A jak jste se v takové situaci cítil-a?

„V hospici jsem krátce, takže se mi to ještě nestalo.“

Otázka č. 13 – Měli jste s dobrovolníky někdy nějakou špatnou zkušenost? „*Ne, zatím jsem žádnou špatnou zkušenost s dobrovolníky neměla.*“

Otázka č. 14 – Důvěřujete dobrovolníkům?

„I když jsem s dobrovolníky doposud neměla žádnou špatnou zkušenost, tak jim stoprocentně nedůvěřuji. Možná je to i tím, že jsem v hospici 2 měsíce a to je podle mě krátká doba na vybudování důvěry. Já jsem se v životě mnohokrát zklamala, takže je možné, že to, že každému hned nedůvěřuji, je zakotveno někde ve mně. Pokud zde budu déle, tak bych chtěla na budování důvěry s dobrovolníky pracovat.“

Otázka č. 15 – Která činnost, kterou s dobrovolníky vykonáváte, je pro Vás nejvíce přínosná?

Klientka uvedla, že každá činnost, kterou s dobrovolníky vykonává, je pro ni v něčem přínosná. Klientka si ráda povídá, ale jen tak o všeobecném dění. O sobě nebo o své nemoci se zatím s dobrovolníky bavit nechtěla. Také společenské hry pro ni mají přínos a to v tom, že ji uteče dlouhá chvíle a rozveselí se. Lepení obrázků, četba, zpěv a procházky, to je pro ni přínosné v tom, že může chvíli zapomenout na to, co ji trápí.

Otázka č. 16 – Dokáží Vás dobrovolníci podržet, když je Vám nejhůře?

„Já jsem taková, že když je mi hodně zle, tak se s tím chci poprat sama, a proto v této chvíli dobrovolníky odmítám.“

Otázka č. 17 – Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?

Podle dotazované je v hospici velmi krátce na to, aby s dobrovolníky měla vyvinutý nějaký vztah. Říká, že jejich vztah je teprve na začátku, ale do budoucna doufá, že se dopracují, alespoň ke vztahu kamarádskému.

Otázka č. 18 – Co Vám přináší čas strávený s dobrovolníky?

Klientce tento čas přináší to, že se nemusí neustále zaobírat svým trápením a také je to pro ni čas, ve kterém se rozveselí a lépe ji uteče dlouhá chvíle.

Otázka č. 19 – Jaký vidíte přínos v dobrovolnictví?

„Pro mě to má přínos v tom, že zapomenou na své trápení, lépe mi to tady utíká, jelikož si pro mě dobrovolníci pokaždé připraví nějakou činnost. Jsou tady pro mě, abych se jim mohla svěřit, ale to vzhledem k mému krátkému pobytu zde a k mé jen částečné důvěře ještě nemohu. Ale to také vidím jako přínos, i když ne zatím pro mě, tak pro ostatní klienty určitě.“

Otázka č. 20 – Čeho si na dobrovolnících nejvíce ceníte?

„Cením si toho, že jsou zde a mají o mě zájem, i když vědí, že jim stále nedůvěřuji. Cením si toho, že i přesto, když jim řeknu, že je nechci, že se ke mně neotočí zády. Cením si toho, že se mě pokaždé snaží rozveselit a rozptýlit.“

5. DISKUZE

Výzkum jsem prováděla v Hospici sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích. Vzhledem k tomu, že jsem ještě nikdy nebyla v hospici, kde by dobrovolníci fungovali, velmi mě zajímalo, jak to v takových zařízeních chodí a jak se zde hledí na dobrovolníky.

Před realizací výzkumu jsem žádala o povolení k výzkumu ředitele hospice, a to e-mailovou poštou. Pan ředitel se mi ale neozval, což mě trochu odradilo a zároveň zklamalo. Poté jsem se telefonicky spojila s koordinátorkou dobrovolníků, která mi výzkum povolila.

Techniku polořízeného rozhovoru jsem použila u 15 pracovníků a 6 klientů hospice. Pracovníci měli ovšem velmi málo času kvůli velkému pracovnímu vytížení, tudíž naše rozhovory trvaly přibližně 15-20 minut. Když jsem poprosila personál, zda bych mohla udělat rozhovory i s klienty hospice, zjistila jsem, že najít klienta, který je schopen srozumitelné komunikace a ke kterému zároveň docházejí dobrovolníci, je složité. Proto jsem mluvila, pouze se 6 klienty.

Dobrovolníkem v hospici nemůže být každý. Ti co se rozhodnou být dobrovolníkem právě v hospici, musejí mít obrovskou sílu doprovázet lidi při umírání. Dobrovolníci by měli vědět, jak se umírající mohou chovat a reagovat. Předpokladem pro tuto práci je empatie, smíření se smrtí, schopnost navazovat kontakty a tyto kontakty také udržovat. Předpokladem je také umět s nemocným sdílet všechny jeho těžké chvíle, umění naslouchat, umění povzbudit (34).

V Hospici sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích dobrovolníci fungují a jsou součástí hospicového personálu. V roce 2009 měli v hospici 12 dobrovolníků, zatímco v roce 2010 dochází do hospice pouze 10 dobrovolníků.

Výzkum ukázal, že v roce 2009 dobrovolníci do hospice docházeli pravidelně, každý týden, ve středu a ve čtvrtek. U klientů byli vždy tak dlouho, jak si to klient přál. Nejčastěji však 30 minut. Dobrovolníci se u klientů střídali. V roce 2010 dobrovolníci hospic navštěvují 3 – 4krát týdně. Dobrovolníci se klientům vždy přizpůsobí a dělají s nimi to, co si klienti přejí. Z výzkumu vyplynulo, že jsou pracovníci hospice rádi, když dobrovolníci navštěvují klienty. Díky dobrovolníkům se pracovníci hospice

mohou více věnovat i ostatním klientům. Personál tak má více času se u klientů zastavit a také si s nimi popovídat. V rozhovorech bylo vyřčeno i přání, aby dobrovolníků bylo více. Pouze 1 z 15 dotazovaných uvedla, že dobrovolníky brala jako své rivaly. Soutěžila s nimi o klientovu přízeň. Chtěla se všem klientům věnovat naplno, ale po čase zjistila, že to nejde. Časem jí došlo, že dobrovolníci jsou zde, aby klientům pomáhali a ne, aby se s ní předháněli o jejich náklonnost. V současné době je také velmi ráda, že zde dobrovolníky mají.

Celkem 8 z 15 dotazovaných uvedlo, že jejich vztah je s dobrovolníky kamarádský a že si jich velmi cení a váží, 6 respondentů označilo dobrovolníky za své přátele, a 1 respondentka uvedla, že její vztah se k dobrovolníkům teprve vyvíjí, jelikož je v hospici zaměstnána velmi krátce. Domnívám se, že pro dobrovolníky je toto velmi příjemné ocenění. Každý jistě pracuje raději v kolektivu, kde spolu všichni vycházejí, než tam, kde jsou v kolektivu určité spory.

Novotný uvádí, že dobrovolníci jsou především společníci. Nemocným pomáhají hlavně psychicky, a to tím, že si například s nimi povídají, čtou jim noviny, knihy, chodí jim na nákupy a podle jejich zdravotního stavu je berou i na procházky, na výlety či do kavárny (28).

Výzkum ukázal, že všichni dotazovaní pracovníci mezi nejčastější činnosti, které dobrovolníci s klienty vykonávají, zařadili rozhovory a naslouchání. Dále pak zpívání, čtení knih a novin, procházky, hraní společenských her, rozvíjení jemné motoriky rukou pomocí tvorby obrázků, výroba keramiky, motlitby. Mezi nejméně zastoupené činnosti, které zde dobrovolníci vykonávají, zařadili pracovníci hospice, propagaci hospice při jednorázových kulturních akcích. Jedna respondentka, která je v hospici zaměstnána pouze půl roku, odpověděla, že nejčastěji vidí dobrovolníky, jak jdou s klienty na procházku. Proto si myslí, že mezi jejich činností patří právě vycházky. Každý dobrovolník přichází do hospice se svou představou o své činnosti, na základě které je pak s každým dobrovolníkem sepsán harmonogram jeho práce. Důležité je, aby každý dobrovolník dělal, jen to na co se cítí, a aby žádný dobrovolník nebyl přetížen (41).

Všech 15 dotazovaných pracovníků hospice označilo dobrovolníky v hospici za přínos. Jako přínosné označili to, že se dobrovolníci klientům věnují ve svém volném

čase a také to, že klienti jsou po dobrovolníkově návštěvě pozitivně a optimisticky naladěni. Klienti si, podle názoru pracovníků, nepřipadají osaměle, mají pocit užitečnosti a důležitosti. Dále se pracovníci hospice shodli na tom, že pro klienty je přínosné to, že vědí, že se o ně někdo zajímá, že dobrovolníci klientům dodají sílu žít. Pracovníci hospice opět jednoznačně označili dobrovolnictví v hospici za smysluplné. Jako smysluplné označili pracovníci hospice to, že klienti hospice, díky dobrovolníkům a díky činnostem, které spolu vykonávají, zapomenou na své trápení, příkoří a bolest. Díky rozhovorům se klienti mohou vypovídat, dobrovolníci je vyslechnou, povzbudí, rozptýlí, potěší a dodají jim odvalu. Četba, hraní her, zpívání, procházky a tvorba obrázků jim příjemně zkrátí čas v hospici. Nejvíce to pracovníci hospice oceňují u těch klientů, za kterými nedochází rodina.

Klienti hospice se podle 12 dotazovaných pracovníků na dobrovolníky těší. Jen 3 zaměstnanci uvedli, že se klienti netěší, a to tehdy, pokud jim není dobře, nebo jim je tak těžko a úzko a pokud na nikoho a na nic nemají náladu. Což je naprosto pochopitelné. Další 2 pracovníci z 15 dotazovaných uvedli, že se klient může těžko těšit na dobrovolníka, který je mu nesympatický. To se stává ovšem výjimečně a tuto situaci ihned řeší koordinátorka dobrovolníků, která tyto dobrovolníky šetrně převede k jinému klientovi, se kterým si rozumí. Z výsledků bylo možno vysledovat, že se klienti, podle pracovníků, na dobrovolníky těší a že jsou dobrovolníci pro klienty příjemnou změnou.

Dobrovolníky v hospici všichni dotazovaní pracovníci označili jako přínosné, ale u možných negativ, které může dobrovolnictví přinášet, se jejich názory rozcházel. Největší negativum v dobrovolnictví vidělo 9 pracovníků v nevhodném dobrovolníkovi, který může nepříznivě ovlivnit klientův psychický stav. Dotazovaní měli na mysli osobu, která je například příznivcem nějaké víry a tuto víru se snaží vnucovat i ostatním. Další dva pracovníci označili jako negativum, pokud dobrovolník tráví s klientem mnoho delší čas, než by si klienti přáli. Takovýmto problémům jde do určité míry zabránit dobře připraveným profesionálním výcvikem, kde se vyjasní nerealistická očekávání dobrovolníků (36). Jedna dotazovaná si žádné negativum nedokázala vybavit a tři dotazovaní si myslí, že negativa jsou tak malá, že vlastně ani žádná nejsou. Podle pracovníků pro klienty jednoznačně převažuje přínos než možná negativa, které

vyplývají z dobrovolnické činnosti. Pracovníci tak soudí ze spokojených klientů, kteří se na dobrovolníky, podle jejich slov, téměř vždy těší. Z výsledků je patrné, že dotazovaní pracovníci s dobrovolníky vycházejí výborně. Pracovníci jsou velmi rádi, že dobrovolníci do hospice docházejí, jelikož klientům vždy zvednou náladu, optimisticky je naladí, klienti se necítí sami, připadají si užiteční, vědí, že o ně má někdo zájem. Připadají si užiteční. To pracovníci velmi vítají, jelikož to příznivě ovlivňuje jejich psychický, a tím i zdravotní, stav. Pracovníci jsou také velmi rádi, že se klientům věnují, jelikož oni se tak mohou věnovat i jiným klientům, což předtím kvůli velkému množství práce nestíhali. Domnívám se, že tyto výsledky mohou fungovat jako dobrá zpětná vazba pro dobrovolníky, kteří tak mohou vidět, že to co vykonávají, je velmi přínosné. A to nejen pro klienty, ale i pro pracovníky hospice. Myslím, že dobrovolníci z těchto odpovědí mohou vidět, že jsou v hospici velmi vítáni a že si jejich práce každý cení a váží. Hospic pro dobrovolníky každý rok před Vánoci dělá malé pohoštění, kde dobrovolníkům děkují a předávají malé dárečky. Já se však domnívám, že pro dobrovolníky je největší ocenění právě to, když vědí, že jsou pro klienty alespoň malým přínosem. Navíc, když vidí, že jsou přínosem i pro personál, tak si myslím, že to je největší ocenění dobrovolníků.

Podle odpovědí 6 klientů, jsou klienti dobrovolníky navštěvováni každý týden, a to ve středu a ve čtvrtek. Jsou s nimi nejčastěji půl hodiny nebo hodinu. Dva klienti uvedli, že jsou s nimi někdy jen chvilíčku, a to tehdy, pokud jim není moc dobře. Dobrovolníci se u klientů pravidelně střídají, jen jeden respondent odpověděl, že za ním chodí většinou stále tatáž dobrovolnice, jelikož si na ní zvykl a jiného dobrovolníka k sobě nechce.

Jako nejčastější činnost, kterou klienti s dobrovolníky vykonávají, klienti uváděli právě rozhovor. Klienti si s dobrovolníky povídají, a to o všem, co je trápí, vyprávějí si o životě a často vzpomínají na své rodiny. Klienti se mohou dobrovolníkům otevřít a svěřit se, a tím si i ulevit. Pro klienty to znamená možnost výměny názorů, sdílení názorů, radosti a smutku. Klienti jsou rádi, když je někdo vyslechne. Jsou rádi, když si mohou s někým popovídat a nemusejí být sami. Troufám si říct, že se klienti hospice cítí velmi osamoceně, a to i přes to, že je navštěvují jejich blízcí. Vždyť jsou sami mezi

čtyřmi stěnami pokoje, a i když za nimi přijde personál hospice nebo jejich rodiny, pořád to není dostačující. Proto jsou klienti rádi, když za nimi dobrovolníci přijdou.

Haškovcová říká, mluvm s nemocnými, kdykoliv si přejí a kdykoliv mohou hovořit, a mluvm s nimi pokud možno tak dlouho, jak oni považují za nutné. Mluvm o tom, o čem nemocní mluvit chtějí, nikoliv o tom, o čem chceme mluvit my. Rozhovor je nástroj, kterým můžeme nemocnému pomoci, když ostatní typy pomoci pozbývají účinnosti (16).

Klienti jsou také velmi rádi, když jim dobrovolníci předčítají noviny, knihy nebo časopisy. Mezi časté činnosti klienti zařadili zpěv. Když jim prý někdo zazpívá a zahráje, tak mají obrovskou radost a získávají z toho pozitivní energii. Také je baví, když si spolu mohou zahrát nějakou společenskou hru. Mezi jejich činnosti také patří procházky, lepení obrázků z kousků papíru a další výtvarné činnosti, někdy také výroba keramiky a v neposlední řadě i motlitby. Mezi činnosti, které by klienti rádi s dobrovolníky vykonávali, 1 klientka zařadila možnost, secvičit s ostatními klienty a dobrovolníky nějaké krátké amatérské divadlo, které by poté v hospici předvedla. Dotazovaná 1 klientka by ráda častěji chodila na procházky, jelikož ji to nabíjí energií. Jako přínosné označili klienti rozhovory, kdy si mohou s dobrovolníky popovídat o čemkoliv, mohou se svěřit. Klienti se také shodli, že povídání není nikdy dost, a to i přesto, že je navštěvuje rodina. Stále se cítí osaměle a jsou rádi, když si s někým mohou popovídat. Mezi přínosné činnosti zařadili četbu, zpěv, lepení obrázků a procházky.

Z výzkumu vyplynulo, že jsou klienti moc rádi, když za nimi dobrovolníci přijdou. Říkají, že za nimi přišli kamarádi. Jeden dotazovaný dokonce nazval dobrovolníka přítelem. Klienti odpovídali, že s dobrovolníky dělají tolik činností, tudíž nestačí přemýšlet nad nepřízní osudu. Pouze 1 dotazovaná klientka odpověděla, že někdy nemá na nic a na nikoho náladu, takže když do této situace přijde dobrovolník, tak ho požádá, aby odešel. Ale jinak je velmi ráda, že ji navštěvují. Pouze 1 dotazovaná je ráda jen v tom případě, když se cítí dobře. Z jejich výpovědí a reakcí jsem mohla usoudit, že jsou rádi, když za nimi dobrovolníci přijdou, jelikož personál v hospici má mnoho práce a na takové to obyčejné, avšak velmi důležité, povídání už jim mnoho času nezbyvá. Klienti uvedli, že se na dobrovolníky těší. Těší se na to, co jim další

strávený den s dobrovolníky přinese, také se těší na to, že jim lépe uteče dlouhá chvíle mezi stěnami pokoje. Dotazovaná 1 klientka by uvítala, kdyby za ní chodili dobrovolníci víckrát do týdne. Další klientka uvedla, že se těší, jen pokud je jí zrovna dobře. Pouze 1 dotazovaná uvedla, že neví, jestli se těší. Těší na svou rodinu, ale dobrovolníky bere jako hospicový rituál, který patří k fungování hospice. I přes poslední odpověď je vidět, že to, co dobrovolníci v hospici dělají, je prospěšná a užitečná činnost.

Dále jsem se ptala, jestli se klientům přihodilo, že za nimi dobrovolník nepřišel. Celkem 4 dotazovaní klienti odpověděli, že se jim tato situace ještě nepřihodila. Pouze 2 dotazovaní na tuto otázku odpověděli, že se jim již stalo, že za nimi dobrovolník nepřišel. Z předcházejících výsledků je pochopitelné, že se klienti na dobrovolníky těší. Klienti se shodli na tom, že když ohlášený dobrovolník nepřišel, tak měli smíšené pocity. Na jednu stranu je omlouvali, jako že se jim muselo něco stát nebo že jsou nemocní, ale na druhou stranu je přepadl pocit méněcennosti, kdy si mysleli, že už k nim dobrovolníci nechtějí a že už o ně nemá nikdo zájem. Měli pocit osamělosti. Těmito situacím by se, podle mého názoru, mělo zabránit. Myslím, že tyto situace na klienty hospice nemají dobrý vliv a mohou zhoršit jejich psychický i zdravotní stav.

V souvislosti s tím, že za nimi dobrovolník nedorazil, jsem se zajímala o špatné zkušenosti s dobrovolníky. Na tuto otázku 5 klientů odpovědělo, že žádnou negativní zkušenost s dobrovolníky nemají. Pouze 1 klientka odpověděla, že se jí jednou stalo, že přišla dobrovolnice, která jí hned od pohledu byla nesympatická. Snažila se tento svůj pocit přemoci, ale když se s ní dobrovolnice začala bavit, dotazované přišlo, že se nechová taktně a že se snaží vyzvídat. Proto poprosila koordinátorku dobrovolníků, zda by ji nemohla přeradit k někomu jinému. Koordinátorka tuto dobrovolnici s vlídným vysvětlením přeradila jinam.

V rozhovorech jsem se zaměřila i na to, zda klienti dobrovolníkům důvěřují. Základem každého vztahu musí být důvěra (34). Z rozhovorů vyplynulo, že 5 klientů, dobrovolníkům důvěřuje, jelikož podle nich by vztah mezi dobrovolníkem a klientem nemohl vůbec fungovat. Takhle odpovídali klienti, kteří jsou v hospici už delší dobu. Žena, která je v hospici pouze měsíc odpověděla, že asi trochu důvěřuje, ale není to ta

100% důvěra. Podle jejích slov je v hospici jen krátce a vybudování důvěry trvá mnohem déle. Respondentka ještě dodala, že se v životě mockrát zklamala, takže ta nedůvěra může být zakotvena někde v ní. Nakonec žena vyřkla přání, ve kterém by na budování důvěrného vztahu s dobrovolníky chtěla pracovat. Já osobně si myslím, že důvěra je nesmírně důležitá. Jelikož pokud si lidé nedůvěřují, nemohou se druhé osobě tak otevřít. V rozhovorech jsem se zajímala, jestli klienty dobrovolníci dokáží podržet, když je jim nejhůře. Na tuto otázku 5 klientů odpovědělo, že je dobrovolníci drží už jen tím, že za nimi přijdou. Dodají jim elán, odvahu, pohlazení. Rozveselí je, povzbudí ať už slovem nebo pouhým úsměvem. Říkají, že přijde „mládí“, které jim dodá energii a potěšení. Jen 1 dotazovaná odpověděla, že když je jí nejhůře, chce se s tím poprat většinou sama, proto dobrovolníky v této chvíli odmítá. To, že dobrovolníci dokáží klienty povzbudit, rozveselit, dodat jim odvahu, vidím jako velmi přínosné.

Podle opovědí klientů mají klienti s dobrovolníky kamarádský vztah. Pouze 1 dotazovaný klient je s jedním dobrovolníkem dokonce přítel. Dotazovaná 1 klientka je v hospici teprve krátce, proto se její vztah k dobrovolníkům teprve vyvíjí. Doufá, že do budoucna se dopracují ke vztahu upřímnějšímu a kamarádskému. Všichni klienti se k dobrovolníkům, podle jejich slov, chovají s úctou. Velmi si dobrovolníků cení a váží. Jaký vznikne mezi dobrovolníkem a klientem vztah, podle mého názoru, také hodně záleží na dosavadním životě klientů. Může se stát, že klient, který měl život velmi těžký, prožil během svého života hodně trápení a zklamání, nedůvěřuje každému a hledá ve všem nějaký „háček“. To může jeho pohled na dobrovolníky ovlivnit. A také to, podle mě, může být zcela naopak. Takový klient může být naopak velmi rád, že se o něj někdo zajímá a může si k dobrovolníkovi ihned vytvořit kamarádský až přátelský vztah.

Dále jsem se klientů ptala, co jim přináší čas strávený s dobrovolníky. Klienti se shodli na tom, že čas strávený s dobrovolníky jim přinese úlevu od bolesti, jelikož se přestanou zabírat svou nemocí a sami sebou. Zároveň odpověděli, že je to příjemně strávený čas, kdy přijdou na jiné myšlenky. Také doplnili, že mají radost, jelikož nejsou sami mezi čtyřmi stěnami pokoje. Zazněl i takový názor klienta, který odpověděl, že má radost, když si s ním někdo povídá a naslouchá mu. Pro klienty čas strávený s dobrovolníky znamená zábavu a zároveň zkrácení dlouhého času a také radost, jelikož

vidí, že o ně má někdo zájem.

Mé rozhovory s klienty mi přinesly zjištění, že klienti vidí přínos v tom, že se jim někdo věnuje. Jako velmi přínosné hodnotí také to, že si pro ně vždy dobrovolníci připraví nějakou činnost, ať už si jen povídají, chodí na procházky, čtou, malují, nebo zpívají. Ale největší přínos vidí klienti v tom, že jsou tu dobrovolníci pro ně, když je potřebují, a že se jim mohou svěřit. Dobrovolníci mají pro klienty vždy připravený úsměv, povzbuzení, pohlázení. Díky dobrovolníkům mohou klienti alespoň na chvíli zapomenout na své trápení. Dobrovolníci jsou jim připraveny vždy pomoci. Já osobně si myslím, že to je to nejcennější, co si lidé mohou navzájem předat.

V neposlední řadě jsem se zajímala o to, zda si klienti dobrovolníků cení. Klienti shodně odpovídali, že si nejvíce cení toho, že i v dnešní společnosti, kdy každý hledí jen sám na sebe a na svůj prospěch, se najdou i takoví lidé, kteří mají zájem o ostatní. Že se zajímají, jak se jim daří, že je umí rozveselit, rozptýlit. Dobrovolníci neváhají použít úsměv a nebojí se klienty pohladit. Klienti jsou rádi, že se jim někdo věnuje. Navíc prý když to dělají ve svém volném čase. Klienti byli šťastni, že v této době ještě existují lidé, kterým jde o dobro a o pomoc jiným.

Z provedeného výzkumu vyplývá, že se dobrovolníci podílejí na chodu hospicové péče v Prachaticích. Myslím, že dobrovolníci jsou pro klienty velkou oporou na posledním úseku jejich cesty. Klienti se dobrovolníkům mohou otevřít, mohou společně sdílet své obavy, bolesti, utrpení, ale i radosti. To klientům, podle mého názoru, může pomoci ve vědomí, že na své trápení a příkoří nejsou sami.

Uvědomuji si, že výsledky nejsou genderově vyvážené. V době mého výzkumu v hospici bylo více klientek než klientů. Na tom, že jsem realizovala rozhovor pouze s 1 klientem, se podílel i fakt, že se ostatní klienti necítili příliš dobře, a tudíž se mnou nebyli schopni komunikovat. Jsem si vědoma toho, že výzkum byl proveden na malém vzorku populace. Hypotézu, která se vztahuje na zkoumaný vzorek a kterou nyní předkládám, je potřeba pro obecnou platnost ověřit na větším počtu respondentů.

Z výzkumu lze vyvodit následující hypotézu:

Podle názoru pracovníků hospice se klienti hospice po návštěvě dobrovolníků cítí lépe psychicky naladěni než před návštěvou dobrovolníka.

6. ZÁVĚR

V bakalářské práci „Dobrovolnictví v hospici“ bylo cílem popsat dobrovolnictví, dobrovolnickou činnost, motivaci a náplň činnosti dobrovolníka v hospici. Dílčím cílem bylo zmapovat přínos dobrovolnictví v hospici sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích, a to z pohledu pracovníků a klientů. Domnívám se, že jsem stanovené cíle práce splnila.

Z odpovědí pracovníků je patrné, že si dobrovolníky velmi váží a cení. Uznávají je proto, že v dnešní společnosti, kde neustále běží reklamy na sobeckost a chamtivost, se najdou takoví lidé, kteří nekoukají jen na sebe, ale snaží se pomáhat druhým. Dobrovolníci se klientům věnují ve svém volném čase, připravují si pro ně aktivity, aby se klienti cítili lépe a užitečně. Pracovníci hospice se domnívají, že dobrovolníci velmi pozitivně ovlivňují klientovu náladu. V tomto pracovníci spatřují největší přínos dobrovolníků v hospici. Dobrovolníci pomáhají i pracovníkům hospice. Personál hospice má velmi mnoho práce, proto jsou rádi, když je dobrovolníci navštíví a pomáhají tak personálu hospice zajistit kvalitu života všem klientům hospice.

Zjistila jsem, že klienti v Hospici sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích mají o dobrovolníky velký zájem. Dobrovolníci pro ně znamenají závan mládí, radosti, smíchu, pohody, potěšení, povzbuzení. Dobrovolníci jsou pro klienty důležití, jelikož jim dodávají energii, elán a odvalu. Dávají jim sílu poprat se s jejich nepříznivým osudem. Jsou tu s nimi, když je potřebují. Dobrovolníci jsou ochotni jim naslouchat, pohladit je či se na ně jen tak prostě usmát. To je pro klienty, kterým zbývá jen pár dní, týdnů či měsíců života, nesmírně důležité. Dobrovolníci jim dávají pocit užitečnosti a potřebnosti. Pokud si dobrovolníci získají klientovu důvěru, pro klienty to znamená velké ulevění od bolesti a utrpení. Mohou se dobrovolníkovi svěřit a vědět, že dobrovolníci jsou ochotni všechnu tuto bolest a utrpení s nimi sdílet. Ve všech těchto bodech vidí klienti hospice přínos dobrovolníků.

Práce přispěje k rozšíření informovanosti o dobrovolnictví v hospici. Zároveň ji bude možno využít jako zpětnou vazbu pro Hospic sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích při práci s dobrovolníky.

Na základě výsledků práce lze vyvodit následující hypotézu:

Podle názoru pracovníků hospice se klienti hospice po návštěvě dobrovolníků cítí lépe psychicky naladěni, než před návštěvou dobrovolníka.

Výsledky nejsou genderově vyvážené, jelikož v době mého výzkumu v hospici sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích nebylo mnoho mužských klientů, kteří by byli v takovém stavu, aby se mnou byli schopni komunikovat.

7. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1) *Adresář hospiců* [online]. [cit. 2009-07-06].

Dostupné z <http://www.hospice.cz/hospice1/org.php>

2) Asociace poskytovatelů hospicové paliativní péče. *Co je hospic*. [online]. [cit 2009-06-23]. Dostupné z < <http://www.asociacehospicu.cz/>

3) BOLDIŠ, P. *Bibliografické citace dokumentu podle ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2: Část 1 – Citace: metodika a obecná pravidla* [online]. Verze 3.3. Poslední aktualizace. 11. 11. 2004. 21s. [cit. 2009-07-09]. Dostupné z < <http://www.boldis.cz/citace/citace1.pdf>

4) BOLDIŠ, P. *Bibliografické citace dokumentu podle ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2: Část 2 – Modely a příklady citací u jednotlivých typů dokumentů* [online]. Verze 3.0. Poslední aktualizace. 11. 11. 2004. 16s. [cit 2009-07-09]. Dostupné z < <http://www.boldis.cz/citace/citace2.pdf>

5) Cesta domů. *Projekt paliativní péče v ČR* [online]. [cit 2009-05-14] Dostupné z < <http://www.cestadomu.cz/>

6) *Co je hospic?* [online]. [cit 2009-06-17]. Dostupné z < <http://www.hospicpt.cz/>

7) *Co je paliativní léčba, péče a medicína?* [online]. [cit 2009-05-14] Dostupné z < <http://www.hospice.cz/hospice1/paliativ.html>

8) *Co je to vlastně dobrovolnictví* [online]. [cit 2009-07-16] Dostupné z < http://www.dobrovolnik.cz/d_coje.shtml

9) *Co z toho ti lidé mají.* [online]. [cit. 2009-07-16]. Dostupné z < http://www.dobrovolnik.cz/l_co.shtml

- 10) *Dětský hospic* [online]. [cit 2009-06-23]. Dostupné z <
<http://www.klicek.org/hospic/index.html>
- 11) *Druhy dobrovolnictví* [online]. [cit 2009-07-15] Dostupné z <
http://www.dobrovolnik.cz/d_druhy.shtml
- 12) *Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa* [online]. [cit 2009-06-18] Dostupné z <
<http://www.onko.cz/lekar-dum-lecby-bolesti-s-hospicem-svateho-josefa/>
- 13) Džubáková, A. *Dobrovolnictví jako nedílná součást hospicové péče*. České Budějovice, 2007. 84s. Bakalářská práce na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity
- 14) FILEC, V. *Úloha ministerstva zdravotnictví při vzniku hospicových zařízení v ČR* [online]. 15. 10. 2002 [cit. 2009-07-15]. Dostupné z <
<http://www.hospice.cz/hospice1/data/piestany.rtf>
- 15) FRIČ, P. Proletářský altruismus a dobrovolnictví v ČR. In *Dobrovolnictví a dárcovství – obnova občanských ctností. Sborník z mezinárodní konference Kroměříž 2001*. Klub UNESCO Kroměříž a HESTIA – Národní dobrovolnické centrum Praha. 2001. 91s. ISBN 80-85945-27-4
- 16) HAŠKOVCOVÁ, H. *Fenomén stáří*. 1. vyd. Praha: Panorama, 1990. 416s. ISBN 80-7038-158-2.
- 17) HAŠKOVCOVÁ, H. *Spoutaný život*. 1. vyd. Praha: Panorama, 1985. 376s. ISBN
- 18) *Hospic sv. Anežky České* [online]. [cit. 2009-07-06]. Dostupné z <
<http://www.hospic.cz/prolekareazdravotnickouverejnost.php>
- 19) JAKOUBKOVÁ, J. *Paliativní medicína*. 1. vyd. Praha: Galén, 1998. 125s. ISBN 80-85824-78-7.

- 20) JANKOVSKÝ, J. *Etika pro pomáhající profese*. 1. vyd. Praha: Triton, 2003. 223s. ISBN 80-7254-329-6.
- 21) *Kde jsou již existující hospice?* [online]. [cit. 2009-07-02]. Dostupné z < <http://www.hospice.cz/hospice1/org.php>
- 22) *Kdo jsou dobrovolníci* [online]. [cit. 2009-07-14]. Dostupné z < http://www.dobrovolnik.cz/l_lide.shtml
- 23) KŘIVOHLAVÝ, J., KACZMARCZYK, S. *Poslední úsek cesty*. 1. vyd. Praha: Návrat domů, 1995. 93s. ISBN 80-85495-43-0.
- 24) *Legislativa lůžkové hospice* [on-line]. [cit 2009-07-03]. Dostupné z < <http://www.hospice.cz/hospice1/leg.php>
- 25) *Materiál ke školení dobrovolníků* [on-line]. 7. 6. 2007 [cit 2009-07-03]. Dostupné z http://www.hest.cz/ruzne/Adra_skoleni_dobrovolniku.pdf
- 26) MISCONIOVÁ, B. *Péče o umírající – hospicová péče*. 1. vyd. Národní centrum domácí péče České republiky ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví. 96s. ISBN
- 27) MUNZAROVÁ, M. *Eutanazie, nebo paliativní péče?* 1. vyd. Praha: Grada, 2005. 108s. ISBN 80-247-1025-0.
- 28) NOVOTNÝ, M. et al. *Využití dobrovolníků v nemocnicích. Metodický manuál k dobrovolnictví v nemocnicích*. Praha: Hestia, 2001. 32s.
- 29) OPATRNÝ, A. *Těžce nemocný člověk v domácím prostředí* [online] 25. 11. 2000 [cit. 2009-07-08]. Dostupné z < <http://www.hospice.cz/hospice1/data/nemocny.html>.
- 30) *Pohled do historie dobrovolnictví v ČR* [online]. [cit. 2009-06-27]. Dostupné z < http://www.dobrovolnik.cz/d_hist.shtml

- 31) SLÁMA, O. *Symptomy terminální fáze a jejich léčba* [online]. 11. 05. 2002 [cit. 2009-07-09]. Dostupné z < <http://www.hospice.cz/hospice1/data/symptomy.rtf>
- 32) *Slovníček pojmů* [online]. [cit 2009-07-03]. Dostupné z < <http://www.hospice.cz/hospice1/seznamy.php?sez=2>
- 33) ŠORMOVÁ, L., KLÉGROVÁ, A. *Dobrovolnictví*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. 21s. ISBN 80-86991-68-7.
- 34) SVATOŠOVÁ, M. *Hospice a umění doprovázet*. 5. doplněné vyd. Praha: Ecce homo, 2003. 150s. ISBN 80-902049-4-5.
- 35) SVATOŠOVÁ, M., JIRMANOVÁ, M. *Hospic slovem a obrazem*. 1. vyd. Praha: Ecce homo, 1998. 148 s. ISBN 80-902049-1-0.
- 36) TOŠNER, J., KOHOUTKOVÁ, A. Komentář k zákonu č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě [online]. Poslední aktualizace 24. 1. 2003 [cit. 2009-06-25]. Dostupné z < <http://nno.ecn.cz/index.stm?x=117571>
- 37) TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodická práce s nimi v organizacích*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. 152s. ISBN 80-7178-514-8.
- 38) TÓTHOVÁ, V. *Ošetřovatelství pro posluchače studijního oboru rehabilitační péče o postižené děti, dospělé a staré osoby*. 1. vyd. České Budějovice: JU České Budějovice ZSF, 2000. 293s. ISBN 80-7040-454-X.
- 39) VÁGNEROVÁ, M. *Základy psychologie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2005. 356s. ISBN 80-246-0841-3.
- 40) VIRT, G. *Žít až do konce: Etika umírání, smrti a eutanazie*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2000. 96s. ISBN 80-7021-330-2.

41) VORLÍČEK, J. et al. *Paliativní medicína*. 1. vyd. Praha: Grada, 1998. 480s. ISBN 80-7169-437-1.

42) *Zákon č. 198/2002 Sb. O dobrovolnické službě a změně některých zákonů, v platném znění* [online]. [cit. 2009-07-03] Dostupné z < <http://web.mvcr.cz/archiv2008/prevence/dobrovol/zakon.html>

43) *Zapojte se do diskuze k posouzení zákona o dobrovolnické službě* [online]. Poslední aktualizace 15. 12. 2004 [cit.2009-07-03]. Dostupné z < <http://nno.ecn.cz/index.stm?x=213416>

8. KLÍČOVÁ SLOVA

Dobrovolník

Dobrovolnictví

Hospic

Klient

Motivace dobrovolníků

Náplň činnosti dobrovolníků

Pracovník

Přínos dobrovolnictví

9. PŘÍLOHY

Záznamové archy pro pracovníky hospice, klienty hospice a pro koordinátorku dobrovolníků

Příloha 1: Otázky pro pracovníky hospice

Příloha 2: Otázky pro klienty hospice

Příloha 3: Otázky pro koordinátorku dobrovolníků v roce 2009

Příloha 4: Otázky pro koordinátorku dobrovolníků v roce 2010

Příloha 1:

Záznamový arch pro polořizené rozhovory s pracovníky hospice.

Otázky:

1. Věk
2. Jak dlouho pracujete v hospici?
3. Jaká je Vaše funkce v hospici?
4. Od koho jste informován-a o dobrovolnících, kteří navštěvují tento hospic?
5. Jak často přicházejí dobrovolníci do hospice?
6. Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké?
7. Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?
8. Jste rád-a, že dobrovolníci docházejí do tohoto hospice?
9. Byl-a byste raději, kdyby dobrovolníci vaše zařízení raději nenavštěvovali?
10. Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?
11. Myslíte si, že jsou dobrovolníci pro klienty přínosem? A v čem?
12. Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?
13. Myslíte si, že se klienti na návštěvu dobrovolníků těší? A proč?
14. Myslíte si, že dobrovolnictví může mít pro klienty i nějaká negativa? A jaká?
15. Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje před negativy pro klienty?

Příloha 2:

Záznamový arch pro polořizené rozhovory s klienty hospice.

Otázky:

1. Věk
2. Jak dlouho jste v hospici?
3. Slyšel-a jste někdy pojem dobrovolník? Pokud ne, tak kdo to, podle Vás, je?
4. Pokud ano, tak kde jste tento pojem slyšel-a poprvé?
5. Jak často Vás navštěvují?
6. Jak dlouho jsou s Vámi?
7. Chodí k Vám stále stejní dobrovolníci, nebo se střídají?
8. Jakou činnost spolu vykonáváte?
9. Jakou činnost byste s dobrovolníky nejraději vykonával-a?
10. Jste rád-a, že Vás dobrovolníci navštěvují?
11. Těšíte se na návštěvy dobrovolníků?
12. Stalo se Vám někdy, že ohlášený dobrovolník nepřišel? A jak jste se v takové situaci cítil-a?
13. Měl-a jste s dobrovolníky někdy nějakou špatnou zkušenost?
14. Důvěřujete dobrovolníkům?
15. Která činnost, kterou vykonáváte s dobrovolníky, je pro Vás nejvíce přínosná?
16. Dokáží Vás dobrovolníci podržet, když je Vám nejhůře?
17. Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?
18. Co Vám přináší čas strávený s dobrovolníky?
19. Jaký vidíte přínos v dobrovolnictví?
20. Čeho si na dobrovolnících nejvíce ceníte?

Příloha č. 3:

Záznamový arch pro polořízený rozhovor s koordinátorkou dobrovolníků v roce 2009.

Otázky:

1. Věk
2. Jak dlouho pracujete v hospici?
3. Jaká je Vaše funkce v hospici?
4. Byla jste už někdy dřív koordinátorkou dobrovolníků?
5. Na jaký úvazek pracujete jako koordinátorka dobrovolníků?
6. Odkud získáváte dobrovolníky?
7. Kolik dobrovolníků v současné době máte?
8. Jak často dobrovolníci navštěvují tento hospic?
9. Jak dlouho jsou dobrovolníci s klienty hospice?
10. Víte, jaké činnosti zde dobrovolníci vykonávají? Pokud ano, tak jaké?
11. Jak, podle Vás, vnímají klienti dobrovolníky ve vašem zařízení?
12. Jaký je Váš vztah k dobrovolníkům?
13. Myslíte si, že dobrovolníci jsou pro klienty přínosem? A v čem?
14. Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?
15. Myslíte si, že se klienti na návštěvu dobrovolníků těší? Proč?
16. Myslíte si, že dobrovolnictví může pro klienty mít i nějaká negativa? A jaká?
17. Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienty?

Příloha 4:

Záznamový arch pro polořízený rozhovor s koordinátorkou dobrovolníků v roce 2010.

Otázky:

1. Věk
2. Jak dlouho pracujete v hospici?
3. Jak dlouho jste koordinátorkou dobrovolníků?
4. Byla jste už někdy dřív koordinátorkou dobrovolníků?
5. Na jaký úvazek pracujete jako koordinátorka dobrovolníků?
6. Jaká je náplň Vaší práce?
7. Jaké činnosti v roli koordinátorky dobrovolníků vykonáváte?
8. Odkud získáváte dobrovolníky?
9. Jaká je náplň činnosti dobrovolníků v hospici?
10. Kolik dobrovolníků v současné době máte?
11. Jaké je věkové složení dobrovolníků?
12. Jak dlouho u vás dobrovolníci fungují?
13. Jak dlouho jsou dobrovolníci s klienty hospice?
14. Jak často dobrovolníci navštěvují klienty?
15. Podle čeho dobrovolníky vybíráte?
16. Jsou dobrovolníci nějak pojištěni?
17. Jaké jsou, podle Vás, motivy dobrovolníků k vykonávání dobrovolnické činnosti?
18. Vedete si nějakou evidenci dobrovolníků?
19. Oceňujete dobrovolníky?
20. Myslíte si, že dobrovolníci jsou pro klienty přínosem? A v čem?
21. Má dobrovolnictví ve vašem hospici smysl? Jaký?
22. Myslíte si, že se klienti na návštěvu dobrovolníků těší? Proč?
23. Myslíte si, že dobrovolnictví může pro klienty mít i nějaká negativa? A jaká?
24. Myslíte si, že přínos dobrovolníků převažuje nad negativy pro klienty?

